

Spis treści

I Rezolucje, zalecenia i opinie

REZOLUCJE

Komitet Regionów

106. sesja plenarna w dniach 2–3 kwietnia 2014 r.

2014/C 174/01	Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie Karty wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie	1
2014/C 174/02	Rezolucja Komitetu Regionów „Rozwój sytuacji na Ukrainie”	5

OPINIE

Komisja Europejska

106. sesja plenarna w dniach 2–3 kwietnia 2014 r.

2014/C 174/03	Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2013–2014”.	7
2014/C 174/04	Opinia Komitetu Regionów „Powszechny dostęp do energii po przystępnych cenach”.	15
2014/C 174/05	Opinia Komitetu Regionów „Nowe wytyczne dotyczące pomocy państwa w dziedzinie energii”	19

III Akty przygotowawcze

KOMITET REGIONÓW

106. sesja plenarna w dniach 2–3 kwietnia 2014 r.

2014/C 174/06	Opinia Komitetu Regionów „Działania informacyjne i promocyjne dotyczące produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich”	25
2014/C 174/07	Opinia Komitetu Regionów „Ramy jakości dla staży”	36

2014/C 174/08	Opinia Komitetu Regionów – Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie lekkich plastikowych toreb na zakupy	43
2014/C 174/09	Opinia Komitetu Regionów „Zmiana dyrektyw dotycząca wyłączeń stosowanych w odniesieniu do marynarzy”	50

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

106. SESJA PLENARNA W DNIACH 2–3 KWIETNIA 2014 R.

Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie Karty wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie

(2014/C 174/01)

KOMITET REGIONÓW

- uwzględniając swą deklarację misji ⁽¹⁾ w sprawie propagowania wielopoziomowego sprawowania rządów w Unii Europejskiej i poza jej granicami,
- uwzględniając swą białą księgę w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów ⁽²⁾, w której zaproponował opracowanie karty wielopoziomowego sprawowania rządów, aby włączyć wspólną koncepcję sprawowania rządów w Europie w poczet podstawowych wartości Unii Europejskiej,
- uwzględniając uznanie, jakie w deklaracji berlińskiej ⁽³⁾ szefowie państw lub rządów Unii Europejskiej wyrazili dla roli wielopoziomowego sprawowania rządów w procesie integracji europejskiej,
- uwzględniając fakt, iż w nowych wspólnych przepisach dotyczących funduszy strukturalnych ⁽⁴⁾ wielopoziomowe sprawowanie rządów zyskało rangę zasady regulującej realizację polityki spójności,
- inspirując się Europejską kartą samorządu lokalnego Rady Europy ⁽⁵⁾ oraz uwzględniając poparcie Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych dla tego procesu, w szczególności jeśli chodzi o włączenie karty do porządku prawnego Rady Europy,
- mając na uwadze to, że karta, choć nie jest wiążąca prawnie, zobowiąże sygnatariuszy do wyjaśniania i propagowania zasady wielopoziomowego sprawowania rządów,
- uwzględniając fakt, iż Karta wielopoziomowego sprawowania rządów może przyczynić się do konsolidacji budżetów publicznych, a zatem wynikające z niej środki i działania w żadnym wypadku nie powinny prowadzić do powstania nowych utrudnień administracyjnych i obciążeń finansowych,
- uwzględniając konieczność podjęcia przez władze wszystkich poziomów sprawowania rządów wysiłków na rzecz zwiększenia odpowiedzialności demokratycznej w Europie i zapewnienia skuteczności, spójności i komplementarności ich działań,

⁽¹⁾ CdR 56/2009 fin.

⁽²⁾ Biała księga Komitetu Regionów w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów (CdR 89/2009 fin) i opinia Komitetu Regionów „Tworzenie europejskiej kultury wielopoziomowego sprawowania rządów” (CdR 273/2011 fin).

⁽³⁾ Deklaracja przyjęta z okazji pięćdziesiątej rocznicy podpisania traktatów rzymskich, Berlin, 25 marca 2007 r.

⁽⁴⁾ Art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

⁽⁵⁾ <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19941240607>.

1. Przyjmuje projekt Karty wielopoziomowego sprawowania rządów.
2. Zaleca wszystkim samorządom lokalnym i regionalnym Unii Europejskiej, a także przedstawicielom wszystkich innych szczebli sprawowania rządów (krajowego, europejskiego i międzynarodowego), by wyrażali poparcie dla zasad zapisanych w karcie od chwili rozpoczęcia kampanii podpisywania karty.
3. Zobowiązuje państwa członkowskie i ich administracje krajowe do inspirowania się wskazanymi zasadami i mechanizmami oraz wdrażania ich w życie, aby w większym stopniu uwzględnić legitymację i kompetencje samorządów lokalnych i regionalnych.
4. Wzywa instytucje Unii Europejskiej, by systematycznie stosowały zasady karty podczas opracowywania, wdrażania i oceny strategii i polityk europejskich, oraz ponawia swe zalecenie dla Komisji Europejskiej, by podjęła niezbędne kroki w celu zapewnienia większej przejrzystości oraz procedur w większym stopniu opartych na uczestnictwie zgodnie z kluczowymi wartościami i zasadami tej nowej karty ⁽⁶⁾.
5. Zachęca stowarzyszenia samorządów terytorialnych oraz ich sieci, a także osobistości polityczne pragnące wesprzeć ten proces, do oficjalnego wyrażenia swego poparcia.
6. Wzywa wszystkie zaangażowane strony do dołożenia starań, by wdrażanie zaproponowanych zasad i mechanizmów nie prowadziło do utrudnienia procesów decyzyjnych ani nie zwiększało obciążeń administracyjnych i finansowych dla zainteresowanych samorządów lokalnych i regionalnych.
7. Będzie przyczyniać się do wskazywania sprawdzonych rozwiązań w procesie decyzyjnym w Europie, zachęcać do tworzenia sieci samorządów lokalnych, które podpiszą kartę, oraz pobudzać do realizacji konkretnych projektów wielopoziomowej współpracy i aktywnie je promować.
8. Poleca swemu przewodniczącemu, by przekazał niniejszą rezolucję państwom członkowskim, przewodniczącym Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej, a także przewodniczącemu Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy.

Bruksela, 3 kwietnia 2014 r.

*Przewodniczący
Komitetu Regionów*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁶⁾ Opinia Komitetu Regionów „Tworzenie europejskiej kultury wielopoziomowego sprawowania rządów” (CdR 273/2011 fin).

ZAŁĄCZNIK

Karta wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie**PREAMBUŁA**

Jako że w Unii Europejskiej wiele kompetencji i zadań jest dzielonych pomiędzy różne poziomy sprawowania rządów, dostrzegamy potrzebę prowadzenia **PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY** w celu osiągnięcia większej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w Europie. Żaden poziom sprawowania rządów nie jest w stanie sam poradzić sobie z wyzwaniami, przed którymi stoi. Możemy rozwiązać konkretne problemy obywateli dzięki lepszej **WSPÓŁPRACY** i realizowaniu **WSPÓLNYCH PROJEKTÓW** z myślą o stawieniu czoła naszym wspólnym wyzwaniom.

Opowiadamy się za Europą wielopoziomowego sprawowania rządów, której podstawą są „**skoordynowane działania Unii, państw członkowskich i władz lokalnych i regionalnych, opierające się na zasadach pomocniczości, proporcjonalności i partnerstwa, które przejawiają się w operacyjnej i zinstytucjonalizowanej współpracy na rzecz opracowywania i realizacji polityk Unii Europejskiej**”. W ramach tych dążeń w pełni szanujemy równą legitymację i odpowiedzialność każdego poziomu sprawowania władzy w ramach jego kompetencji oraz zasadę lojalnej współpracy.

Świadomi naszej **WSPÓŁZALEŻNOŚCI** i stale dążąc do coraz większej **SKUTECZNOŚCI**, sądzymy, że istnieją wspaniałe możliwości dalszego wzmocnienia innowacyjnej i efektywnej politycznej i administracyjnej współpracy między naszymi władzami, która opierałaby się na kompetencjach i zadaniach poszczególnych stron. Celem niniejszej karty opracowanej przez Komitet Regionów Unii Europejskiej jest **połączenie regionów i miast w całej Europie** oraz jednocześnie promowanie **WIELOPODMIOTOWOŚCI** obejmującej podmioty społeczne takie jak partnerzy społeczni, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe oraz reprezentatywne ugrupowania społeczeństwa obywatelskiego.

Zgodnie z zasadą **POMOCNICZOŚCI**, która nakazuje, by decyzje były podejmowane na jak najefektywniejszym poziomie i jak najbliżej obywateli, przywiązujemy ogromną wagę do wspólnego tworzenia rozwiązań politycznych odzwierciedlających potrzeby obywateli.

Sądzymy, że właśnie dzięki naszemu zaangażowaniu na rzecz podstawowych **WARTOŚCI, ZASAD i PROCESÓW**, na których opiera się wielopoziomowe sprawowanie rządów, pojawiają się nowe wzorce **DIALOGU** i partnerstwa między władzami publicznymi w Unii Europejskiej i poza jej granicami. Wielopoziomowe sprawowanie rządów wzmacnia otwartość, uczestnictwo, **KOORDYNACJĘ** i **WSPÓLNE ZAANGAŻOWANIE** na rzecz wdrożenia ukierunkowanych rozwiązań. Pozwala nam posłużyć się różnorodnością Europy jako siłą motywującą do uczynienia użytku z naszych lokalnych atutów. W pełni wykorzystując rozwiązania cyfrowe, angażujemy się na rzecz zwiększenia **PRZEJRZYSTOŚCI** i oferowania wysokiej jakości usług publicznych łatwo dostępnych dla obywateli, których reprezentujemy.

WIELOPOZIOMOWE SPRAWOWANIE RZĄDÓW pomaga nam uczyć się od siebie nawzajem, eksperymentować z innowacyjnymi rozwiązaniami politycznymi, **DZIELIĆ SIĘ SPRAWDZONYMI ROZWIĄZANIAM** oraz dalej rozwijać **DEMOKRACJĘ UCZESTNICZĄCĄ**, zbliżając do siebie Unię Europejską i jej obywateli. Sądzymy, że wybranie podejścia opartego na wielopoziomowym sprawowaniu rządów przyczynia się do głębszej integracji UE poprzez dalsze wzmocnienie powiązań między naszymi obszarami, a także pokonanie przeszkód administracyjnych utrudniających wdrażanie regulacji i polityki oraz dzielących nas granic geograficznych.

TYTUŁ 1: PODSTAWOWE ZASADY

Zobowiązujemy się respektować zasadnicze procesy kształtujące praktykę wielopoziomowego sprawowania rządów w Europie poprzez:

- 1.1 wypracowanie **PRZEJRZYSTEGO, OTWARTEGO** i **ANGAŻUJĄCEGO WSZYSTKIE STRONY** procesu decyzyjnego;
- 1.2 promowanie **UCZESTNICTWA** i **PARTNERSTWA** włączającego odpowiednie publiczne i prywatne zainteresowane strony w cały proces decyzyjny, w tym za pomocą odpowiednich narzędzi informatycznych, a jednocześnie poszanowanie praw wszystkich partnerów instytucjonalnych;
- 1.3 propagowanie **SKUTECZNOŚCI** i **SPÓJNOŚCI POLITYKI** oraz wspieranie **SYNERGII BUDŻETOWEJ** między wszystkimi poziomami sprawowania rządów;
- 1.4 przestrzeganie zasad **POMOCNICZOŚCI** i **PROPOCJONALNOŚCI** w ramach procesu decyzyjnego;
- 1.5 zapewnianie jak największej **OCHRONY PRAW PODSTAWOWYCH** na wszystkich poziomach sprawowania rządów.

TYTUŁ 2: WDRAŻANIE I REALIZACJA

Zobowiązujemy się uczynić wielopoziomowe sprawowanie rządów codzienną rzeczywistością w kształtowaniu i realizacji polityki, w tym za pomocą rozwiązań innowacyjnych i cyfrowych. Z myślą o tym powinniśmy dążyć do:

- 2.1 **PROMOWANIA UCZESTNICTWA OBYWATELI** w cyklu politycznym;
  - 2.2 ścisłej **WSPÓŁPRACY** z innymi władzami publicznymi opartej na podejściu wykraczającym poza tradycyjne granice, procedury i przeszkody administracyjne;
  - 2.3 **WSPIERANIA NASTAWIENIA EUROPEJSKIEGO** naszych organów politycznych i administracyjnych;
  - 2.4 **WZMOCNIENIA PROCESU BUDOWANIA ZDOLNOŚCI INSTYTUCJONALNYCH** oraz inwestowania we wzajemne uczenie się na wszystkich poziomach sprawowania rządów;
  - 2.5 **TWORZENIA SIECI** naszych organów politycznych i administracyjnych od poziomu lokalnego po europejski i odwrotnie, a jednocześnie zacieśniania współpracy transnarodowej.
-

Rezolucja Komitetu Regionów „Rozwój sytuacji na Ukrainie”

(2014/C 174/02)

KOMITET REGIONÓW

1. Odnotowuje, że przyszłość Ukrainy jest sprawą wszystkich Ukraińców. Jedynie obywatele Ukrainy mogą demokratycznie zdecydować o przyszłym kierunku rozwoju tego kraju, bez nacisku czy ingerencji ze strony obcych państw.
2. Ponownie podkreśla⁽¹⁾ swą solidarność z Ukrainą i jej obywatelami i zaznacza, że obecny kryzys trzeba przezwyciężyć pokojowo.
3. Potępia bezprawne naruszenie ukraińskiej suwerenności i integralności terytorialnej przez Federację Rosyjską i uważa, że zorganizowane na Krymie 16 marca 2014 r. referendum w sprawie przyłączenia się do Federacji Rosyjskiej było całkowicie nielegalne i stanowiło rażące pogwałcenie ukraińskiej konstytucji i traktatów międzynarodowych. Apeluje do Federacji Rosyjskiej i Ukrainy o jak najszybsze rozpoczęcie rozmów w celu powstrzymania eskalacji, powrotu do poprzedniego status quo w regionie i pełnego poszanowania odpowiednich umów międzynarodowych dotyczących Krymu.
4. Wzywa Federację Rosyjską do powstrzymania się od jakichkolwiek wojskowych, politycznych lub gospodarczych działań zastraszających, które wpływałyby na integralność jej sąsiadów, a także do zaprzestania przygotowań zbrojnych na granicy z Ukrainą i w Naddniestrzu oraz przy granicach z państwami bałtyckimi. Jest zaniepokojony ostatnimi wydarzeniami w Mołdawii – zwłaszcza w kontekście zainicjowanego z zewnątrz referendum w regionie Gagauzji – gdzie, podobnie jak na Ukrainie, obce siły próbują zablokować drogę Mołdawii do Unii Europejskiej. Apeluje do Rosji o zagwarantowanie ochrony praw i majątku wszystkich obywateli na Krymie, zwłaszcza mniejszości rodowych Ukraińców i Tatarów krymskich.
5. Potępia niesłabnące, niedopuszczalne zastraszanie przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, prasy i mediów na Krymie.
6. Popiera postulat wszczęcia rzeczywistych negocjacji w sprawie pokojowego rozwiązania pod auspicjami grupy kontaktowej OBWE i wysłanie na Krym pełnoprawnej misji obserwacyjnej OBWE.
7. Przyjmuje z zadowoleniem podpisanie rozdziałów politycznych układu o stowarzyszeniu między Ukrainą a Unią Europejską w dniu 21 marca 2014 r. i opowiada się za szybką decyzją w sprawie tymczasowego zniesienia należności celnych od towarów ukraińskich eksportowanych do Unii Europejskiej.
8. Popiera podjętą na posiedzeniu Rady UE w marcu decyzję w sprawie szybszego podpisania układów o stowarzyszeniu z Mołdawią i Gruzją. Podkreśla, że instrumenty finansowe UE udostępniane Mołdawii powinny szybciej przynosić efekty, by wspierać ten kraj na drodze do Europy.
9. Ponawia swój apel do władz lokalnych i regionalnych w krajach partnerskich Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORLEAP-u), by poparły i przyjęły europejskie wartości i europejską perspektywę.
10. Usilnie popiera żądania Ukraińców dotyczące demokracji, wolności, poszanowania praw człowieka i praworządności.
11. Apeluje do rządu ukraińskiego, by nadal zapewniał pełne poszanowanie mniejszości w ramach swych zobowiązań międzynarodowych, zgodnie z europejską konwencją praw człowieka, aktem końcowym z Helsinek i Europejską kartą języków regionalnych lub mniejszościowych.
12. Proponuje, by przestrzeganie zasad pomocniczości i proporcjonalności, a także poszanowanie autonomii lokalnej, zgodnie z Europejską kartą samorządu lokalnego, zostały włączone do znowelizowanej konstytucji, która zostanie sporządzona po wyborach prezydenckich zaplanowanych na maj 2014 r.

⁽¹⁾ Zob. rezolucja KR-u w sprawie sytuacji na Ukrainie, przyjęta 31 stycznia 2014 r. (COR-2014-00536-00-00-RES-TRA – RESOL-V-010).

13. Zachęca rząd ukraiński do rozpoczęcia szeroko zakrojonego programu reform administracyjnych i strukturalnych, które obejmowałyby zmiany polityczne, gospodarcze i społeczne, w tym trwały proces decentralizacji, a także przekazywanie uprawnień i zasobów samorządom lokalnym i regionalnym.
14. Zwraca uwagę, że Krym i Sewastopol posiadają specjalny status autonomiczny w obrębie państwa ukraińskiego. Gwarancja tego specjalnego statusu autonomicznego Krymu musi stanowić podstawę dalszego poszukiwania rozwiązań obecnego konfliktu.
15. Ponawia swe pełne zobowiązanie do udziału w ogólnej pomocy UE dla władz lokalnych i regionalnych w celu znalezienia odpowiednich rozwiązań kryzysu oraz wymiany najlepszych praktyk i wiedzy fachowej w dziedzinie decentralizacji z partnerami ukraińskimi. Zobowiązuje się do szybkiego nawiązania nowych kontaktów z ukraińskimi miastami i organami regionalnymi oraz z organizacjami obywatelskimi i stowarzyszeniami, które są oddane zasadom demokracji lokalnej i odpowiedzialności, a także do promowania szerszego zaangażowania obywatelskiego z ich udziałem.
16. Apeluje do Ukrainy o to, aby wybory prezydenckie 25 maja 2014 r. na Ukrainie były demokratyczne i przejrzyste, oraz oczekuje zwołania wczesnych wyborów parlamentarnych.
17. Poleca przewodniczącemu Komitetu Regionów przedłożyć niniejszą rezolucję przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego, przewodniczącemu Rady Europejskiej, przewodniczącemu Komisji Europejskiej, greckiej prezydencji UE oraz Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa.

Bruksela, 3 kwietnia 2014 r.

*Przewodniczący
Komitetu Regionów*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

OPINIE

KOMISJA EUROPEJSKA

106. SESJA PLENARNA W DNIACH 2–3 KWIETNIA 2014 R.

Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2013–2014”

(2014/C 174/03)

Sprawozdawca	Arnoldas Abramavičius (LT/PPE), burmistrz i członek rady miasta Jeziorosy (Zarasai)
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2013–2014” COM(2013) 700 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Kontekst polityczny i znaczenie rozszerzenia dla władz lokalnych i regionalnych oraz KR-u

1. Zwraca uwagę, że niniejsza opinia podkreśla zaangażowanie Komitetu w proces rozszerzenia i akcentuje kluczową rolę samorządów lokalnych i regionalnych w przygotowaniu UE, krajów kandydujących, ich organów administracji różnych szczebli i obywateli do rozszerzenia. Poniżej przedstawia swą ocenę poczynionych postępów i konkretne propozycje dotyczące krajów Bałkanów Zachodnich (Czarnogóry, byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii, Serbii, Albanii, Bośni i Hercegowiny oraz Kosowa (*)), Turcji i Islandii, a także swe wskazania dotyczące dalszego rozwoju wydarzeń w tej dziedzinie.
2. Przypomina, że na 2014 r. przewidziano uruchomienie drugiego instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA II) o szacowanym budżecie 11,7 mld EUR na lata 2014–2020.
3. Ponownie podkreśla, że należy poprawić zarządzanie gospodarcze i konkurencyjność w procesie przedakcesyjnym⁽¹⁾, by spełnić kryterium gospodarcze przystąpienia do UE, które polega na osiągnięciu statusu sprawnie funkcjonującej gospodarki rynkowej. Przypomina w tym względzie, że należy zwrócić uwagę na odpowiednie przygotowanie małych i średnich przedsiębiorstw w krajach kandydujących, zwłaszcza działających poza obszarami miejskimi, tym bardziej że żaden kraj Bałkanów Zachodnich nie posiada obecnie statusu działającej gospodarki rynkowej.
4. Ponownie podkreśla znaczenie propagowania równości płci w państwach kandydujących i zaznacza rolę podmiotów lokalnych i regionalnych w uwrażliwianiu obywateli na tę kwestię.
5. Przyjmuje z ubolewaniem do wiadomości zamiar rządu Islandii, by wycofać wniosek o członkostwo w UE, i uważa, że przystąpienie Islandii do UE przyniosłoby korzyści obydwu stronom.
6. Ponownie apeluje do Komisji Europejskiej o uwzględnienie autonomii samorządu lokalnego i regionalnego w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących jako istotnego elementu oceny postępów w decentralizacji i warunku wstępnego dobrze działającego systemu wielopoziomowego sprawowania rządów.

(*) Użycie tej nazwy nie stanowi uszczerbku dla stanowisk dotyczących statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją RB ONZ 1244/99 oraz opinią MTS w sprawie ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

⁽¹⁾ Zob. komunikat Komisji – „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2013–2014”, COM(2013) 700 final.

Uwagi ogólne

7. Z dużym zadowoleniem przyjmuje dwa wprowadzone niedawno podejścia w dziedzinie rozszerzenia: 1) podejście przyjęte przez Radę w 2011 r., zgodnie z którym rozdziały dotyczące wymiaru sprawiedliwości i praw podstawowych oraz sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa omawiane są już na wczesnych etapach negocjacji akcesyjnych, tym samym gwarantując, by dobrze funkcjonujący wymiar sprawiedliwości i skuteczne zwalczanie korupcji i przestępczości zorganizowanej były kluczowymi warunkami przystąpienia; 2) podejście przyjęte przez Radę w 2013 r., polegające na zajęciu się fundamentalnymi parametrami gospodarczymi i spełnieniu kryteriów gospodarczych jako kluczem do rozwoju gospodarczego oraz do stworzenia korzystnego klimatu biznesowego i klimatu dla inwestycji.
8. Zwraca uwagę na doświadczenie z poprzednich tur rozszerzenia, które pokazało, że perspektywa członkostwa służyła krajom objętym procesem rozszerzenia jako ważna zachęta do wdrażania koniecznych reform politycznych i gospodarczych.
9. Podkreśla, że rozszerzenie UE jest procesem dwustronnym, który wymaga nie tylko odpowiedniego przygotowania ze strony krajów przystępujących, lecz także wystarczającej zdolności samej UE do ich przyjęcia, a także zobowiązania się do wsparcia tych krajów w przewyżnianiu stojących przed nimi wyzwań.
10. Zdecydowanie podkreśla konieczność poszanowania zasady dobrego sąsiedztwa pomiędzy członkami UE, krajami kandydującymi i pozostałymi państwami oraz rolę i znaczenie rozwoju współpracy transgranicznej i regionalnej między tymi państwami.
11. Wzywa Komisję Europejską, by poczyniła wszelkie konieczne przygotowania, tak aby wszystkie kraje kandydujące były w stanie korzystać z drugiego instrumentu pomocy przedakcesyjnej podczas przygotowań do przystąpienia do UE.
12. Zwraca uwagę na znaczenie wzajemnych połączeń sieci energetycznych i transportowych dla zrównoważonego rozwoju regionów. Z zadowoleniem przyjmuje wagę, jaką Komisja przypisała tej kwestii w swoim niedawnym komunikacie w sprawie strategii rozszerzenia.
13. Przypominając o znaczeniu skutecznego samorządu lokalnego i regionalnego, zwraca uwagę na zalecenia dotyczące wzmocnienia samorządu lokalnego w państwach ubiegających się o członkostwo i nadania wyższego priorytetu reformie administracji publicznej.
14. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji, by aktywnie uczestniczyć w propagowaniu wolności słowa w krajach ubiegających się o członkostwo, lecz zauważa, że media lokalne i regionalne zazwyczaj posiadają mniejsze zasoby finansowe i są bardziej wrażliwe na naciski zewnętrzne, w związku z czym potrzebują większej pomocy i szkoleń.
15. Zauważa, że powodzenie integracji społeczności romskiej zależy przede wszystkim od władz lokalnych. Wzywa do poświęcenia większej uwagi zdolności władz lokalnych w krajach ubiegających się o członkostwo do podjęcia działań w tej dziedzinie.
16. Ponownie podkreśla znaczenie poparcia obywateli dla procesu rozszerzenia i podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych oraz społeczeństwa obywatelskiego w zachęcaniu obywateli do tej debaty, a także w zapewnianiu dwukierunkowej komunikacji między państwami członkowskimi i instytucjami UE oraz obywatelami.
17. Uważa, że opracowywanie strategii makroregionalnych to użyteczne narzędzie współpracy pozwalające stawić czoła wyzwaniom wspólnym dla większej liczby regionów i zapoczątkować rzeczywistą współpracę między państwami członkowskimi UE, państwami kandydującymi i potencjalnymi krajami kandydującymi poprzez zbiorowy wysiłek, który pozwoli skuteczniej wykorzystać dostępne środki i przeznaczyć je na wspólne przedsięwzięcia.
18. Wzywa partnerów, zwłaszcza z krajów ubiegających się o członkostwo położonych w sąsiedztwie państw członkowskich, do wykorzystania możliwości transgranicznej i zdecentralizowanej współpracy w celu zapewnienia wzmocnionej i szerszej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi z państw ubiegających się o członkostwo, z uwzględnieniem nowego programowania unijnego na lata 2014–2020 oraz nowych instrumentów wsparcia finansowego.
19. Wyraża chęć kontynuowania współpracy z Komisją Europejską w sprawie instrumentu na rzecz administracji lokalnej (LAF), który jest przeznaczony dla władz lokalnych i regionalnych z krajów Bałkanów Zachodnich, Turcji i Islandii i który ma na celu poprawę wiedzy o tym, czym zajmuje się UE, przede wszystkim na szczeblu regionalnym i lokalnym. Komitet sugeruje rozszerzenie dostępności LAF w celu włączenia wszystkich zainteresowanych krajów Partnerstwa Wschodniego.

20. Stwierdza, że Komisja Europejska powinna zająć jasne stanowisko wobec dążeń niektórych krajów objętych Partnerstwem Wschodnim do przystąpienia do UE.

Zalecenia dotyczące poszczególnych krajów

Kraje kandydujące

Islandia

21. Odnotowuje fakt, że Islandia, jako kraj o dobrze ugruntowanej i funkcjonującej demokracji oraz dojrzałej gospodarce rynkowej, w pełni spełnia wymagane do członkostwa UE kryteria polityczne i gospodarcze.

22. Przypomina, że do tej pory otworzono 27 rozdziałów negocjacji, z czego 11 wstępnie zamknięto.

23. Zauważa, że proces akcesyjny został wstrzymany przez rząd Islandii i wyraża nadzieję, że w sprawie kontynuacji negocjacji akcesyjnych zostanie przeprowadzone referendum krajowe.

24. Podkreśla, że Komitet Regionów jest nadal w pełni zaangażowany w kontynuację współpracy z islandzkim stowarzyszeniem samorządów lokalnych w celu przygotowania ich do członkostwa, w szczególności za pośrednictwem utworzonego wspólnego komitetu konsultacyjnego, o ile Islandia podejmie decyzję o wznowieniu negocjacji akcesyjnych.

25. Podkreśla, że będzie kontynuować swoje wsparcie dla budowania zdolności na szczeblu lokalnym, na przykład w ramach instrumentu na rzecz administracji lokalnej (LAF).

Była jugosłowiańska republika Macedonii

26. Stwierdza, że była jugosłowiańska republika Macedonii była pierwszym krajem, który podpisał układ o stabilizacji i stowarzyszeniu (SAA) z UE oraz że uzyskała już status państwa kandydującego w 2005 r. Biorąc pod uwagę, że udało się jej spełnić polityczne kryteria przystąpienia do UE, jak również to, że Komisja zaleciła rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych w terminie pięciu lat od podpisania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu, Komitet wyraża ubolewanie, że Rada odroczyła tę decyzję i wzywa ją do podjęcia pozytywnej decyzji w 2014 r.

27. Popiera wysiłki byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii zmierzające do poprawy jej zdolności wypełnienia zobowiązań związanych z członkostwem i podkreśla potrzebę podjęcia przez nią dodatkowych starań w dziedzinie praworządności (w tym w odniesieniu do niezawisłości wymiaru sądownictwa i walki z korupcją), wolności słowa i mediów. Zaznacza również, że istotne jest utrzymanie przez ten kraj dobrych stosunków sąsiedzkich, w tym wynegocjowanie pod auspicjami ONZ zadowolającego obie strony rozwiązania kwestii jego nazwy.

28. Z zadowoleniem przyjmuje postęp dokonany w decentralizacji sprawowania rządów, która jest kluczowym elementem umowy ramowej z Ochrydy. Wzywa do dalszych postępów w zakresie decentralizacji administracyjnej i finansowej, w szczególności w zakresie pełnego wdrożenia odpowiednich ram prawnych oraz zapewnienia odpowiednich zasobów i stałych konsultacji między centralnymi i lokalnymi organami władz.

29. Podkreśla znaczenie wzmocnienia zdolności administracyjnych kraju, w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania funduszy UE i zarządzania nimi. Wzywa do zwrócenia większej uwagi na ograniczone możliwości kraju w zakresie planowania i absorpcji środków IPA w ramach zdecentralizowanego systemu wdrażania. Zaleca wzmocnienie krajowych systemów zarządzania i kontroli.

30. Przypomina, że na szczeblu gmin poziom finansowania nadal jest nieodpowiedni, mimo iż ten rodzaj finansowania stanowi niezbędny warunek zapewnienia stabilności finansowej. Środki w tej dziedzinie mogłyby obejmować przyznawanie gminom większej części dochodów z tytułu podatku VAT i podatku PIT.

31. Ponownie podkreśla znaczenie koordynowania rozwoju regionalnego i wyraża ubolewanie, że odnośne przepisy dotyczące rozwoju regionalnego nie zostały w pełni wdrożone oraz że organy odpowiedzialne za rozwój gospodarczy regionu czeka kolejna obniżka ich niewystarczających już obecnie budżetów.

32. Z zadowoleniem przyjmuje istotne prace przeprowadzone przez Stowarzyszenie Jednostek Samorządu Lokalnego ZELS w realizacji inicjatyw dotyczących e-rządzenia w gminnej administracji publicznej oraz wzywa do podzielenia się tymi doświadczeniami. Wzywa rząd centralny do wsparcia działalności szkoleniowej ZELS w celu zwiększenia zdolności organów administracji lokalnej.

Czarnogóra

33. Z zadowoleniem przyjmuje osiągnięcia Czarnogóry w budowaniu państwowości i samorządności lokalnej od momentu ogłoszenia niepodległości w 2006 r.

34. Zauważa postępy osiągnięte w negocjacjach akcesyjnych rozpoczętych w czerwcu 2012 r. i z zadowoleniem przyjmuje utworzenie następujących rozdziałów negocjacyjnych: rozdział 23 – *Wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe*, rozdział 24 – *Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo*, rozdział 20 – *Polityka dotycząca przedsiębiorstw i przemysłu*, rozdział 6 – *Prawo spółek* i rozdział 5 – *Zamówienia publiczne*, po tymczasowym zamknięciu dwóch rozdziałów (*Nauka i badania* oraz *Edukacja i kultura*).

35. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie struktur negocjacji akcesyjnych, które obejmują przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, a także podjęcie dodatkowych starań, aby zwiększyć przejrzystość oraz udział obywateli w procesie tworzenia polityki.

36. Wzywa rząd Czarnogóry do kontynuowania reform w celu utworzenia przejrzystej, skutecznej i odpowiedzialnej administracji i zachęca do szybkiego wdrożenia nowej ustawy o służbie cywilnej i pracownikach państwowych na szczeblu lokalnym.

37. Wskazuje, że IPA stanowi kluczowe pole testowe zdolności krajów kandydujących do zarządzania bieżącymi funduszami przedakcesyjnymi oraz funduszami strukturalnymi po przyjęciu członkostwa. Wzywa Czarnogórę do wzmocnienia potencjału administracyjnego w istniejących strukturach IPA oraz do podjęcia działań w celu odpowiedniego przygotowania ich, tak aby zwiększyć zdolność absorpcji funduszy przedakcesyjnych.

38. Zauważa, że Czarnogóra musi nadal dążyć do spełnienia kryteriów gospodarczych członkostwa i zapewnić, by jej małe i średnie przedsiębiorstwa zostały odpowiednio przygotowane do sprostania presji konkurencyjnej związanej z członkostwem.

Serbia

39. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z Serbią w styczniu 2014 r., potwierdzającą drogę Serbii do członkostwa w UE. Również z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie bieżących przygotowań do negocjacji w sprawie członkostwa, a mianowicie rozpoczęcie analizy wspólnotowego dorobku prawnego („screening”) we wrześniu 2013 r., po wejściu w życie 1 września układu o stabilizacji i stowarzyszeniu.

40. Podkreśla znaczenie pokojowej i kompleksowej ugody w celu unormowania stosunków z Kosowem (*) i z zadowoleniem przyjmuje postępy osiągnięte w roku 2013 w wypełnianiu politycznych kryteriów procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

41. Ze względu na znaczenie poziomu regionalnego dla zrównoważonego rozwoju, podkreśla wagę deklaracji przyjętej przez sejmik Wojwodiny dotyczącej ochrony jej praw⁽²⁾. Zwraca uwagę, że ustawa w sprawie zasobów własnych Wojwodiny, którą przewidziano w konstytucji Serbii, nie została jeszcze przyjęta.

42. Wzywa do kontynuacji procesu decentralizacji w celu dalszego wzmacniania kompetencji władz lokalnych. Komitet wyraża ubolewanie z powodu ograniczonego zaangażowania Krajowej Rady ds. Decentralizacji oraz ciągłego braku wystarczających konsultacji z władzami lokalnymi w procesie podejmowania decyzji dotyczących przepisów mających wpływ na poziom lokalny.

43. Apeluje, by bezzwłocznie rozwiązano wciąż nierozstrzygniętą kwestię statusu Prowincji Autonomicznej Wojwodina, zważywszy, że trybunał konstytucyjny Serbii orzekł, iż niektóre z postanowień Statutu Prowincji Autonomicznej Wojwodina są niezgodne z konstytucją.

44. Zwraca uwagę na wciąż bardzo ograniczony zakres wdrażania istniejących ram prawnych dla władz lokalnych i na to, że obowiązki na szczeblu lokalnym są w dalszym ciągu wykonywane bez odpowiedniej analizy zdolności i wymaganych zasobów. Należy jeszcze wyjaśnić i właściwie wdrożyć ramy prawne dla samorządu lokalnego.

45. Z zadowoleniem przyjmuje postępy w dziedzinie polityki regionalnej i koordynacji instrumentów strukturalnych. Wskazuje, że należy dalej wzmacniać zdolność do wdrażania na poziomie lokalnym, zwłaszcza w formie solidnej struktury projektowej opartej na właściwych strategiach.

(*) Użycie tej nazwy nie stanowi uszczerbku dla stanowisk dotyczących statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją RB ONZ 1244/99 oraz opinią MTS w sprawie ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

(2) Deklaracja Zgromadzenia Prowincji Wojwodina w sprawie ochrony praw konstytucyjnych i prawnych Autonomicznej Prowincji Wojwodina z dnia 21 maja 2013 r.

46. Podkreśla wezwanie Komisji do dalszych działań na rzecz umacniania praworządności, walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, wolności mediów, zakazu dyskryminacji i ochrony mniejszości.

47. Proponuje utworzenie wspólnego komitetu konsultacyjnego z Serbią z chwilą wejścia w życie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu.

Turcja

48. Jest zdania, że Turcja i Unia Europejska powinny podjąć wszelkie wysiłki w celu przezwyciężenia aktualnych napięć, w duchu współpracy czyniąc dalsze postępy w negocjacjach, wzorem niedawnych pozytywnych działań dwustronnych. Perspektywie przystąpienia Turcji do UE, w interesie obu stron, towarzyszyć muszą reformy zmierzające do wzmocnienia praworządności i pluralizmu.

49. Przyjmuje z zadowoleniem niedawną reformę zwiększającą kompetencje gubernatorów prowincji, jednak apeluje, by reformę tę wprowadzono jako środek przyczyniający się do regionalizacji Turcji oraz do wzmocnienia demokracji regionalnej.

50. Z zadowoleniem przyjmuje niedawne otwarcie negocjacji w sprawie rozdziału 22 „Polityka regionalna i koordynacja instrumentów strukturalnych” oraz krajową strategię na rzecz rozwoju regionalnego i wyraża nadzieję, że przyczynią się one do zmniejszenia różnic między regionami oraz między miastem a wsią.

51. Wyraża zaniepokojenie trudną sytuacją, w jakiej znaleźli się niektórzy demokratycznie wybrani tureccy radni lokalni, w związku z pełnieniem przez nich funkcji przedstawicieli swych okręgów wyborczych, i wzywa do traktowania tych radnych z poszanowaniem prawa oraz w atmosferze zaufania, także zgodnie z zaleceniami przedstawionymi przez Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy⁽³⁾.

52. Zgadza się z Komisją, że konieczne są dalsze reformy tureckiego systemu prawnego, aby zagwarantować ochronę wolności słowa i mediów oraz wolności wyznania, zrzeszania się i zgromadzeń, co zapewni stabilność obecnej polityki reformatorskiej.

53. Nalega, aby ustanowiono regionalne sądy apelacyjne, które zgodnie z przepisami powinny były zacząć funkcjonować do czerwca 2007 r., oraz aby priorytetowe znaczenie nadano doskonaleniu zawodowemu sędziów i prokuratorów z regionalnych sądów apelacyjnych. Podkreśla, że regionalne sądy apelacyjne stanowią ważny krok na drodze do zapewnienia skuteczności systemu sądownictwa i zmniejszenia bieżących zaległości w rozpatrywaniu spraw.

54. Ponownie wyraża niezadowolenie, że Turcja nie przestrzega w pełni zobowiązań wynikających z protokołu dodatkowego do układu o stowarzyszeniu między EWG a Turcją i usilnie wzywa Turcję, by w sposób całościowy realizowała te zobowiązania. Podkreśla, że wszelkie dodatkowe opóźnienia mogą mieć nowe konsekwencje dla procesu rozszerzenia.

55. Zwraca też uwagę, że dobre stosunki sąsiedzkie są kluczowym elementem przygotowań do przystąpienia, w związku z czym wszelkiego rodzaju groźby czy działania przeciwko danemu państwu członkowskiemu i jego suwerennym prawom stanowią poważne naruszenie wspólnych europejskich wartości.

56. Wyraża zaniepokojenie w związku z ostatnimi wydarzeniami w Turcji i podkreśla znaczenie niezawisłości sądownictwa. Przypomina, że Turcja jest krajem kandydującym do UE i że w związku z tym zobowiązała się do pełnego przestrzegania politycznych kryteriów kopenhaskich.

57. Zauważa, iż wyrażono obawy, że rząd turecki nie zawsze przeprowadza odpowiednie konsultacje i oceny oddziaływania z władzami lokalnymi, w tym w odniesieniu do kluczowych przepisów prawnych, takich jak niedawna ustawa o gminach metropolitalnych, w przypadku której szeroko zakrojona debata mogła stanowić krok w pożądanym kierunku i rzeczywiście pomóc wdrożyć zasady wielopoziomowego sprawowania rządów.

58. Przyjmuje z zadowoleniem niedawne postępy w zakresie decentralizacji uprawnień władz lokalnych. Pewne oznaki tego można dostrzec w nowej ustawie o gminach metropolitalnych rozszerzającej zakres kompetencji gmin, która stanowi częściową reakcję na krytykę ze strony Kongresu Rady Europy dotyczącą słabych zdolności mniejszych gmin do świadczenia usług publicznych⁽⁴⁾. Komitet wyraża jednak ubolewanie, że zalecenia Kongresu w sprawie wzmocnienia gmin poprzez umożliwienie im gromadzenie własnych dochodów nie zostały wdrożone.

⁽³⁾ Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy, zalecenie 301 (2011), Demokracja lokalna i regionalna w Turcji, Strasburg, 22–24 marca 2011 r.

⁽⁴⁾ Tamże.

59. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że decentralizacja i przekazanie uprawnień na rzecz samorządów lokalnych zostały omówione w kontekście prac nad nową konstytucją i wprowadzonym niedawno pakietem na rzecz demokratyzacji, jak i w odniesieniu do praw Kurdów i innych mniejszości. Podkreśla zwiększający się konsensus co do potrzeby przewyższenia wątpliwości Turcji wobec Europejskiej karty samorządu lokalnego Rady Europy.

60. Pozytywnie ocenia przepisy pakietu na rzecz demokratyzacji, które zapewniły decentralizację systemu edukacyjnego oraz praw partii politycznych w zakresie prowadzenia kampanii, umożliwiając używanie dialektów i języków innych niż turecki; wyraża zadowolenie, że pakiet pozwoli przywrócić wcześniejsze nazwy osadom, w których przypadku nazwa ta pochodziła z języka innego niż turecki lub była zapisywana za pomocą innego niż turecki alfabetu.

61. Wzywa władze tureckie, by ściśle współpracowały z Komisją Europejską przy dokonywaniu oceny, które programy IPA mogłyby zostać wykorzystane do wspierania zrównoważonego rozwoju na południowym wschodzie Turcji w ramach negocjacji w sprawie rozdziału 22.

62. Wyraża zaniepokojenie z powodu bardzo niewielkiego udziału kobiet w polityce na szczeblu lokalnym i wzywa wszystkie partie polityczne, aby wyznaczyły więcej kobiet do kandydowania w kolejnych wyborach lokalnych.

63. Z zadowoleniem przyjmuje wzmocnienie instytucji uczestniczących we wdrażaniu pomocy przedakcesyjnej (IPA) przez szkolenia i pomoc techniczną oraz zaleca kontynuowanie starań w celu zwiększenia zdolności administracyjnych władz lokalnych.

64. Popiera dalsze środki, które mają na celu zwiększenie przejrzystości, a także nieustającą walkę z korupcją, zwłaszcza na poziomie lokalnym, jak również środki mające na celu zwiększenie przejrzystości, odpowiedzialności i uczestnictwa.

65. Apeluje do Turcji i innych zainteresowanych stron, by aktywnie wspierały obecne negocjacje w ramach ONZ, które mają doprowadzić do sprawiedliwego, wszechstronnego i trwałego rozwiązania problemu cypryjskiego, a także do samej Turcji, by przyczyniła się do procesu pokojowego, przystępując do wycofania swych sił zbrojnych z Cypru oraz zwrotu opuszczonego miasta Famagusta jej prawowitym mieszkańcom, zgodnie z odpowiednimi decyzjami Rady Bezpieczeństwa ONZ i zasadami, na których opiera się Unia.

66. Biorąc pod uwagę trwające negocjacje, ponawia swoje wezwanie do przekształcenia grupy roboczej Komitetu Regionów ds. stosunków z Turcją we wspólny komitet konsultacyjny.

Potencjalne kraje kandydujące

67. Biorąc pod uwagę aspiracje potencjalnych krajów kandydujących w zakresie osiągnięcia postępów na drodze do członkostwa oraz rosnącą intensywność kontaktów z udziałem podmiotów lokalnych i regionalnych, oczekuje na utworzenie wspólnych komitetów konsultacyjnych z każdym potencjalnym krajem kandydującym z regionu Bałkanów Zachodnich.

Albania

68. Odnotowuje postępy na drodze do zapewnienia zasady wolnej i uczciwej konkurencji w wyborach krajowych⁽⁵⁾ i lokalnych (w 2011 r.)⁽⁶⁾, jak również ogólny postęp w spełnianiu warunków politycznych wymaganych w celu otwarcia negocjacji w sprawie członkostwa w UE.

69. Ponawia zalecenie Komisji z października 2012 r. i 2013 r., dotyczące przyznania Albanii statusu kraju kandydującego pod warunkiem przeprowadzenia szeregu reform strukturalnych i wzywa Albanie do poczynienia postępów w dziedzinie reformy administracji publicznej, niezawisłości sądów, walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, jak również ochrony praw człowieka.

70. Odnotowuje, że poczyniono niewielkie postępy w dziedzinie polityki regionalnej i koordynacji instrumentów strukturalnych. W związku z akredytacją IPA, w dalszym ciągu muszą być umacniane systemy zarządzania i kontroli, po to by zminimalizować ryzyko opóźnień i anulowania zobowiązań. Ponadto należy poprawić zdolności programowania, zwłaszcza w odniesieniu do przygotowania solidnej struktury projektowej.

71. Przyjmuje do wiadomości plany Albanii dotyczące redukcji liczby jednostek samorządu terytorialnego oraz podkreśla konieczność znalezienia równowagi w tym procesie między skutecznością administracyjną a legitymacją demokratyczną, jak również dostępnością dla obywateli.

⁽⁵⁾ Wybory odbyły się w czerwcu 2013 r. Zob. sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z postępów Albanii, przedstawione przez sprawozdawcę Nikolę Vuljanicia (GUE/NGL), posiedzenie AFET, 25 listopada 2013 r.

⁽⁶⁾ Zob. sprawozdanie z misji obserwacyjnej OBWE i Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy z dnia 8 maja 2011 r., <http://www.osce.org/odihr/77446>.

72. Przyjmuje z zadowoleniem przyjęcie w kwietniu 2013 r. ustawy o planowaniu urbanistycznym, która stanowi krok w kierunku tworzenia skutecznych współczesnych struktur samorządu lokalnego. Ubolewa niemniej, że wdrażanie tej ustawy wciąż postępuje bardzo powoli.

73. Z zalem odnotowuje, że mimo stałych działań usprawniających administrację, władze lokalne nadal mają bardzo ograniczone zasoby finansowe i administracyjne na rozwój infrastruktury i usług oraz że ich dochody spadły o 21 %.

74. Wyraża również ubolewanie, że zarządzanie zasobami ludzkimi i systemy kontroli finansowej są w nich słabo rozwinięte. Uważa, że obniża to ich skuteczność i ogranicza rolę władz lokalnych i ich stowarzyszeń we wzmacnianiu koordynacji między lokalnymi i centralnymi organami władz. W związku z tym wzywa do ściślejszej koordynacji pomiędzy władzami szczebla centralnego i lokalnego oraz zwiększenia roli stowarzyszeń samorządów lokalnych.

75. Wskazuje na utrzymujące się poważne luki w zakresie monitorowania korupcji, w tym na szczeblu lokalnym, oraz wzywa do wyznaczenia koordynatora antykorupcyjnego dysponującego silnym mandatem do przeprowadzenia oceny całego systemu zwalczania korupcji.

76. Z zadowoleniem przyjmuje istnienie krajowej strategii poprawienia warunków życia ludności romskiej i związanego z nią krajowego planu działania. Podkreśla potrzebę realizacji odpowiednich zobowiązań.

Bośnia i Hercegowina

77. Ubolewa, że Bośnia i Hercegowina poczyniła bardzo ograniczone postępy na drodze do poprawy funkcjonalności i efektywności na wszystkich szczeblach sprawowania rządów. Komitet jest zaniepokojony faktem, że proces integracji z UE został zahamowany, i uważa, że nadal potrzebne są znaczne wysiłki, aby spełnić warunki wymagane do złożenia wiarygodnego wniosku o członkostwo.

78. Podkreśla, że władze Bośni i Hercegowiny nie poczyniły postępów również w tworzeniu niezbędnej struktury zdecentralizowanego zarządzania funduszami UE, w związku z czym pomoc finansowa UE (IPA) jest zagrożona, a Bośnia i Hercegowina utraciła już w tym roku część tych funduszy.

79. Podkreśla, że brakuje jasności co do podziału kompetencji między częściami składowymi państwa, kantonami i gminami, a poziom autonomii finansowej na szczeblu gminy jest stosunkowo niski.

80. Wskazuje, że obecna sytuacja polityczna w Bośni i Hercegowinie ma negatywny wpływ na zdolność tego kraju do wypowiedzania się jednym głosem w sprawach związanych z UE. Uważa, że ważne jest wzmocnienie roli Dyrekcji ds. Integracji Europejskiej w celu koordynacji spraw UE na wszystkich szczeblach władzy lub za pomocą innego podobnego mechanizmu. Komitet odnotowuje, że ze względu na brak takiego mechanizmu Komisja musiała opóźnić dalsze dyskusje na temat instrumentu IPA II.

81. Wyraża ubolewanie, że Zgromadzenie Parlamentarne Bośni i Hercegowiny poczyniło jedynie bardzo niewielkie postępy w zakresie przyjmowania ustawodawstwa związanego z UE. Spory polityczne nadal mają niekorzystny wpływ na funkcjonowanie Zgromadzenia.

82. Wnosi o uwzględnienie wyników prac grupy roboczej ekspertów, ustanowionej przy wsparciu USA i UE, która opracowała zalecenia w sprawie reformy konstytucji federacji w celu zmiany kosztownych i skomplikowanych struktur sprawowania rządów w tym kraju, które charakteryzuje pewne nakładanie się kompetencji federacji, kantonów i gmin. Wyraża zadowolenie z faktu, że grupa robocza ekspertów oparła swoje zalecenia na szerokim procesie konsultacji z udziałem organów na wszystkich poziomach sprawowania rządów, w tym lokalnym, przez zaangażowanie gmin i miast federacji oraz społeczeństwa obywatelskiego.

83. Podkreśla ponadto potrzebę wzmocnienia ochrony praw człowieka, w tym wdrożenia przyjętych już strategii celowych.

84. Wzywa wszystkie części składowe federacji do utrzymywania konstruktywnego dialogu politycznego między sobą i z władzami federalnymi.

Kosowo (*)

85. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady o rozpoczęciu negocjacji w sprawie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu z Kosowem.

(*) Użycie tej nazwy nie stanowi uszczerbku dla stanowisk dotyczących statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją RB ONZ 1244/99 oraz opinią MTS w sprawie ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

86. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Współpracy Regionalnej (RCC) o zmianie swojego statutu, tak by Kosowo mogło stać się samodzielnym uczestnikiem. Sposób na uczestnictwo Kosowa w RCC stanowi dobrą podstawę do zwiększenia i rozszerzenia udziału Kosowa w innych forach regionalnych.
87. Wyraża uznanie dla aktywnego i konstruktywnego udziału Kosowa i Serbii w moderowanym przez UE dialogu i zwraca uwagę na znaczenie pokojowej i kompleksowej ugody między Serbią a Kosowem dla rozwoju całego regionu.
88. Podkreśla, że choć istnieją podstawowe struktury sprawowania rządów na poziomie centralnym i lokalnym, poziom gminny nadal jest słaby i potrzebuje zarówno odpowiedniego finansowania jak i zdolności administracyjnych. Wzywa do dalszych wysiłków na rzecz poprawy wdrażania prawodawstwa oraz odpowiedzialności i przejrzystości organów władzy, również na poziomie gmin, a także do wspierania władz lokalnych w dalszym procesie decentralizacji.
89. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że władze lokalne poprawiły swoje zdolności, również w dziedzinie powrotów i reintegracji uchodźców i wysiedleńców, dotyczące przejrzystości zarządzania i informowania o budżecie oraz sprawozdawczości na temat podejmowania decyzji na poziomie lokalnym.
90. Ponownie podkreśla znaczenie przejrzystej i skutecznej administracji i wzywa rząd Kosowa, by zwrócił szczególną uwagę na zalecenia Komisji dotyczące konieczności zwalczania przestępczości zorganizowanej i korupcji, jak również budowania odpowiednich systemów administracji publicznej i sądownictwa.
91. Zwraca uwagę, że współpraca między organizacjami społeczeństwa obywatelskiego a instytucjami rządowymi w Kosowie ma nadal w przeważającej mierze charakter doraźny i powinna zostać poprawiona, zwłaszcza w zakresie określania i wdrażania polityk publicznych.
92. Ponownie stwierdza potrzebę dalszego wspierania praworządności, która jest podstawą procesu stabilizacji i stowarzyszenia. W tym kontekście kontynuacja zorganizowanego dialogu w sprawie praworządności budzi wielkie zadowolenie, gdyż stanowi dalsze wsparcie i wytyczne dla Kosowa w tej dziedzinie, również w dyskusjach nad przyszłością EULEX, misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie.
93. Proponuje, by przeprowadzono dodatkowe negocjacje w sprawie specjalnego statusu autonomii lokalnej dla zamieszkaną głównie przez Serbów enklawy regionalnej wokół Mitrowicy w północnej części Kosowa.

Bruksela, 2 kwietnia 2014 r.

*Przewodniczący
Komitetu Regionów*

Ramon Luis VALCÁRCEL SISÓ

Opinia Komitetu Regionów „Powszechny dostęp do energii po przystępnych cenach”

(2014/C 174/04)

Sprawozdawca	Christian Illedits, poseł do parlamentu kraju związkowego Burgenland (PES/AT)
Dokument źródłowy	Pismo prezydencji greckiej w Radzie z dnia 4 listopada 2013 r.

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Stwierdza, że ubóstwo energetyczne dotyka już dużej części europejskiej ludności, i podkreśla, że potrzebne są skuteczne środki krótko-, średnio- i długoterminowe, by powstrzymać i ograniczyć to zjawisko, które ma bezpośrednie skutki dla zdrowia publicznego i jakości życia.
  2. Wskazuje, że dysproporcje między rosnącymi cenami energii a wzrostem dochodów coraz bardziej się pogłębiają, i podkreśla ryzyko stałego rozpowszechniania się ubóstwa energetycznego we wszystkich państwach członkowskich UE.
  3. Domaga się zatem środków, które byłyby ukierunkowane zarówno na krótkoterminowe (np. pomoc doraźna w ekstremalnych sytuacjach), jak i średnio- i długoterminowe cele, takie jak m.in. środki na rzecz poprawy efektywności energetycznej, oszczędzanie energii, przejście na zrównoważone systemy energetyczne, lokalna produkcja energii odnawialnej na miejscu, optymalizacja potrzeb związanych z przemieszczaniem się itp.
  4. Uważa, że w dyskusjach toczących się na szczeblu UE ubóstwo energetyczne często redukuje się do węższej kwestii związanej z ogrzewaniem, tymczasem pojęcie to ma szerszy zakres, gdyż przystępna musi pozostać także energia służąca zaspokajaniu potrzeb związanych z komunikacją, mobilnością i higieną, które są warunkiem udziału w społeczeństwie. Przy malejących dochodach rosnące rachunki za energię stanowią obciążenie dla rodzin i gospodarstw domowych, co prowadzi do niewystarczającego ogrzewania mieszkań, do stosowania mniej wartościowych, często szkodliwych dla zdrowia lub środowiska źródeł energii czy też do konieczności zaciągnięcia długów, a także ogranicza ich możliwości przemieszczania się.
  5. Zauważa, że ubóstwo energetyczne należy przede wszystkim postrzegać jako aspekt ogólnego zjawiska ubóstwa, a środki na rzecz przeciwdziałania mu podejmować głównie w ramach krajowej i unijnej polityki zatrudnienia, spraw społecznych, konkurencyjności, rozwoju regionalnego i spójności. Należy także przewidzieć odpowiednie środki uzgodnione na szczeblu UE. Ponieważ jednak UE w dziedzinie energetyki ma kompetencje dzielone z państwami członkowskimi, a także przyjmuje środki w innych obszarach polityki (jednolity rynek, zmiana klimatu itd.), które wpływają na ceny energii i dostęp do niej, wiele argumentów przemawia za tym, by kwestią ubóstwa energetycznego zajmować się szczególnie w ramach tej dziedziny polityki.
- Aby zagwarantować przystępne ceny dostaw energii, UE musi zadbać o dostateczną podaż na rynku energii, o przeciwdziałanie tworzeniu bądź nadużywaniu pozycji monopolistycznych, a także o to, by instrumenty na rzecz transformacji energetyki były efektywne pod względem kosztów. Podkreśla, że skuteczna polityka UE w dziedzinie energetyki i ochrony środowiska da się jak najbardziej pogodzić ze zdecydowaną polityką przemysłową i międzynarodową konkurencyjnością przedsiębiorstw europejskich.
6. Jest zatem zdania, że opracowanie definicji ubóstwa energetycznego na poziomie UE jest niezbędne, z jednej strony, do promowania uznania tego problemu na szczeblu politycznym, a z drugiej strony – do zapewnienia pewności prawa w zakresie środków walki z ubóstwem energetycznym. Taka definicja powinna być elastyczna ze względu na różną sytuację w poszczególnych państwach członkowskich i ich regionach, tak aby można było objąć nią różne systemy energetyczne oraz różnice w poziomie dochodów i strukturach społecznych na rozmaitych obszarach UE.
  7. Proponuje z tych względów jako podstawę do dyskusji wprowadzenie ilościowej definicji ubóstwa energetycznego, które można by określić na przykład za pomocą ogólnoeuropejskiego pułapu w zakresie odsetka dochodów gospodarstw domowych wydatkowanych na energię. Innymi kryteriami, jakie można by uwzględnić w takiej definicji, mogłyby być na przykład „prawo dostępu do odpowiednich usług energetycznych” czy próg „pryżwoitych warunków mieszkaniowych”.

8. Stwierdza, że pomimo nacisku ze strony Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i innych zainteresowanych stron Komisja Europejska do tej pory nie potraktowała ubóstwa energetycznego w wystarczającym stopniu jako istotnego wyzwania politycznego.

9. Podkreśla, że bezpośrednim czynnikiem ryzyka ubóstwa energetycznego są z jednej strony niskie dochody i niewielka ochrona socjalna (zwłaszcza w nowych państwach członkowskich UE), a z drugiej strony – środki oszczędnościowe (m.in. w południowoeuropejskich państwach członkowskich). Za pośredni czynnik pogłębiania się ubóstwa energetycznego należy również uznać fakt, że wzrost cen energii jest średnio większy od wzrostu dochodów gospodarstw domowych, w związku z czym zjawisko to dotyka coraz więcej ludzi.

10. Apeluje zatem do UE, by przedsięwzięła pilne środki w celu wsparcia potrzebujących ochrony gospodarek regionalnych – przede wszystkim w regionach objętych celem konwergencji – w przewyżczeniu trudności związanych z szybko rosnącymi cenami energii i tylko nieznacznie rosnącymi, utrzymującymi się na stałym poziomie lub nawet obniżającymi się dochodami w wielu warstwach społecznych.

11. W tym kontekście wzywa do ukończenia tworzenia wewnętrznego rynku energetycznego UE, który będzie zapewniał bezpieczne i trwałe dostawy energii, utrzymując ceny na możliwie najniższym poziomie. W związku z tym należy zwiększyć nakłady inwestycyjne na system dystrybucyjny, infrastrukturę przesyłową, połączenia międzysystemowe oraz rozwój inteligentnych sieci energetycznych.

12. Stwierdza, że w tym kontekście odnawialne źródła energii muszą być rozwijane i sprzedawane w sposób jak najbardziej racjonalny pod względem kosztów. W wypadku obowiązujących kwot energii odnawialnej dostawcy energii muszą mieć sami możliwość podjęcia decyzji, w jaki sposób zainwestować swoje środki w energię wiatrową i słoneczną, biomasę oraz inne zasoby. Komunalne przedsiębiorstwa użyteczności publicznej muszą mieć w razie potrzeby możliwość wyboru jak najkorzystniejszego z punktu widzenia kosztów rozwiązania w zakresie czystej energii. Zakładanie spółdzielni lub podobnych form organizacji w celu produkcji energii odnawialnej lub poprawy efektywności energetycznej stwarza na przykład dodatkową możliwość, by skupić się na potrzebach odbiorców.

13. Jest zdania, że przyszłe wsparcie energetyki za pomocą funduszy strukturalnych UE powinno być ukierunkowane przede wszystkim na projekty służące zmniejszeniu wykorzystania paliw kopalnych i jądrowych oraz na przechodzenie na inne źródła energii, jak również musi mieć na celu zwalczenie ubóstwa energetycznego. Dlatego wzywa Komisję Europejską, by uwzględniała wspomniane cele podczas prac nad odpowiednimi programami.

14. Domaga się zatem takiej polityki, która przyczyniałaby się do obniżenia kosztów energii poprzez poprawę efektywności energetycznej i nowe ukierunkowanie dostaw energii na bardziej zdecentralizowane źródła energii.

15. Uważa, że planując przydział środków z funduszy strukturalnych, należy brać pod uwagę nie tylko gospodarstwa domowe, lecz także sektory będące odbiorcami, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji.

Wspólne zmierzenie się z wyzwaniami klimatycznymi i społecznymi zamiast dalszego subwencjonowania paliw kopalnych

16. Zwraca uwagę, że kwestia energii po przystępnych cenach staje się na całym świecie nowym priorytetem politycznym niezależnie od skutków klimatycznych. Środki finansowe konieczne do rozwoju energii odnawialnej i popyt na energię po przystępnych cenach na razie pozostają ze sobą w pozornej sprzeczności.

17. Wskazuje jednak, że koszty społeczne i środowiskowe paliw kopalnych i energii jądrowej zdecydowanie przewyższają wszystkie inne koszty energii. Kosztów tych nie odzwierciedlają przeważnie rynki czy ceny.

18. Stwierdza, że decydenci polityczni na szczeblu unijnym i państw członkowskich nadal poświęcają zbyt mało uwagi licznym korzyściom płynącym z inteligentnych systemów dystrybucji, łączącym ze sobą różne źródła energii odnawialnej, a także zarządzaniu energią odnawialną na podstawie popytu oraz inwestycjom w efektywność energetyczną.

19. Podkreśla, że nie ma powodu, by przeciwstawiać sobie nawzajem obywateli dotkniętych ubóstwem energetycznym i innych odbiorców energii. Między wspieraniem energii ze źródeł odnawialnych a zwalczaniem ubóstwa energetycznego nie ma nieuchronnej sprzeczności. Wręcz przeciwnie, obydwa rodzaje środków wzajemnie się uzupełniają.

20. Odnotowuje rozważania przedstawione przez Komisję Europejską dotyczące składowych, jakie wpływają na ceny energii w UE, oraz stwierdza, że problem przystępności cen energii wynika z wielu czynników. W każdym razie jest pewne, że za pomocą inwestycji w efektywność energetyczną i odnawialne źródła energii na szczeblu lokalnym i regionalnym można stworzyć miejsca pracy i zmniejszyć ubóstwo energetyczne przynajmniej w perspektywie średnioterminowej.

Konsekwencje ubóstwa energetycznego

21. Stwierdza z zaniepokojeniem, że ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych i przemysłu w UE wzrosły w latach 2005–2011 średnio o 29 %. W tym samym czasie w USA wzrosły one zaledwie o 5 %, a w Japonii jedynie o 1 %. Odnotowuje, że w tym samym czasie ceny baryłki ropy podwoiły się na rynkach międzynarodowych, a w latach 2001–2011 zwiększyły się czterokrotnie.

22. Pragnie podkreślić, że pogłębiające się ubóstwo energetyczne zagraża zwłaszcza nowym państwom członkowskim i dotkniętym kryzysem krajom w Europie Południowej. Z powodu coraz bardziej rosnących dysproporcji między wzrostem dochodów i cen energii, a także ogólnie pogłębiającego się ubóstwa i początkowego braku środków na rzecz poprawy efektywności energetycznej szybko niszczących zasobów mieszkaniowych i infrastruktury energetycznej problem ubóstwa energetycznego dotknął w międzyczasie duże grupy ludności.

23. W związku z tym podkreśla, że ok. 50–125 mln ludzi w Europie boryka się z ubóstwem energetycznym. W Bułgarii, Portugalii i Rumunii, a także na Litwie, Cyprze, Łotwie i Malcie już 30 % ludności nie jest w stanie odpowiednio ogrzać swych mieszkań i musi płacić nieproporcjonalnie wysokie rachunki za energię. Również w Grecji, Polsce, Włoszech, Hiszpanii i na Węgrzech 20 % obywateli zмага się z tym problemem. Należy się obawiać, że z powodu szybkiego wzrostu cen energii (w stosunku do kształtowania się dochodów) ubóstwo energetyczne dotknie jeszcze więcej grup ludności we wszystkich państwach członkowskich UE.

24. Zgadza się zatem, że ubóstwo energetyczne jest wskaźnikiem deprywacji materialnej, którą można zmierzyć za pomocą badań dotyczących dochodów, włączenia społecznego i warunków życia, a także, na przykład, pytania: „Czy w razie potrzeby jest Pan/Pani w stanie odpowiednio ogrzać mieszkanie i spełnić potrzeby związane z przemieszczaniem się?” (Eurostat, 2012 r.).

25. Przyjmuje zatem z zadowoleniem fakt, że w dyrektywach Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE oraz 2009/73/WE dotyczących wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu ziemnego apeluje się do państw członkowskich między innymi o to, by zdefiniowały pojęcie „odbiorców wrażliwych”. By móc dokonać jak najlepszej oceny sytuacji pod kątem ubóstwa energetycznego w Europie, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) zaproponował ogólnoeuropejską jednolitą definicję tego pojęcia oraz harmonizację istniejących statystyk.

26. Popiera również stwierdzenie, że liczba gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym może wzrosnąć, i proponuje zachęcać państwa członkowskie do wypełnienia zobowiązania dotyczącego zdefiniowania „odbiorców wrażliwych”.

Udział samorządów lokalnych i regionalnych

27. Przypomina, że zadaniem władz lokalnych i regionalnych jest również udzielanie mieszkańcom bezstronnych porad na temat sposobu zwiększenia efektywności energetycznej ich domów i mieszkań. Środek ten sprzyja tworzeniu miejsc pracy w sektorach związanych z budownictwem poprzez przekwalifikowanie działań na renowację infrastruktury energetycznej istniejącej puli lokali mieszkalnych, a co za tym idzie, zmniejsza stopień ubóstwa energetycznego oraz emisję dwutlenku węgla i promuje innowacje technologiczne.

28. Ma również świadomość, że ze względu na duże różnice społeczne i geograficzne w występowaniu ubóstwa energetycznego w UE w konkretnych przypadkach najlepiej jest przedsięwziąć środki w terenie.

29. Zwraca uwagę, że zbadanie zagrożenia ubóstwem energetycznym na szczeblu regionalnym daje o wiele bardziej pouczający obraz nierówności społecznych w Europie niż badania prowadzone na szczeblu krajowym. Jeżeli dokonać pomiaru za pomocą standardu siły nabywczej (SSN) z uwzględnieniem różnego poziomu cen, za 100 kWh Bułgarzy płacą na przykład średnio 17,07 SSN, a Brytyjczycy 15,37 SSN. Dysproporcje, które istniały między Południem i Północą, a także między Wschodem i Zachodem przed kryzysem z 2005 r., jeszcze bardziej się zwiększyły.

30. Podkreśla, że wsparcie większej efektywności energetycznej domów i mieszkań ma zatem zasadnicze znaczenie zarówno dla zwalczania ubóstwa, jak i dla przeciwdziałania zmianie klimatu. Uodporniłoby to również gospodarstwa domowe w efektywnych energetycznie mieszkaniach i domach na przyszły wzrost cen energii.

31. Uważa, że aby wyrobić w ludności nawyk oszczędzania energii, trzeba prowadzić na szczeblu lokalnym i regionalnym kampanie informacyjne i uświadamiające, z należytym poparciem ze strony instytucji europejskich.

32. Zwraca uwagę na wpływ kosztu energii potrzebnej do przemieszczania się, co jest także jedną z przyczyn ubóstwa energetycznego. Powinno to prowadzić do długofalowej polityki gospodarki przestrzennej zmierzającej do zmniejszenia potrzeb związanych z przemieszczaniem się i zaoferowania w miarę możliwości innych, mniej energochłonnych rodzajów transportu.

Jaśniejsze spojrzenie konsumentów na realizację polityki energetycznej

33. Wzywa UE do opowiedzenia się za tym, by inicjatywom opartym na rynku, które niosą ze sobą ryzyko wyzysku wrażliwych odbiorców energii, towarzyszyły środki polityki społecznej na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. Dzięki nim w całym łańcuchu wartości, od producentów po końcowych odbiorców energii, można by utrzymać podatki, opłaty, a tym samym ceny energii na jak najniższym poziomie.

34. Apeluje, by nie obciążano odbiorców nieuzasadnionymi cenami, np. poprzez nakładanie na nich wyższych opłat za energię odnawialną, zwłaszcza że często do sieci nie doprowadza się w ogóle energii tego typu. Od odbiorców nie powinno się również wymagać, by rekompensowali zyski, które energochłonne branże tracą między innymi dlatego, że muszą ograniczyć produkcję z powodu ochrony infrastruktury sieci.

Wymóg, by odbiorców wrażliwych nie odłączać od dostaw energii, należy połączyć z następującymi środkami:

35. Proponuje zatem realizację programu poprawy efektywności energetycznej budynków dla odbiorców wrażliwych, by trwale obniżyć obciążenie kosztami energii (np. poprzez ustanowienie planu finansowania modernizacji technologii grzewczych stosowanych w miejskich systemach ciepłowniczych oraz wszystkich elementów, które wytwarzają energię lub przetwarzają ją w ciepło, bądź poprzez poprawę izolacji budynków). Powinno temu towarzyszyć wsparcie zakładów produkcji energii głównie do indywidualnego użytku (ciepłej wody za pomocą termalnych instalacji słonecznych, energii elektrycznej za pomocą małych systemów fotowoltaicznych). Tym sposobem zapewniono by nie tylko zmniejszenie zapotrzebowania na energię, lecz również produkcję energii odnawialnej, która zmniejsza zależność od przeważnie importowanych paliw kopalnych.

36. Postuluje, by szybko wdrożono program doradztwa energetycznego i wsparcia środków efektywności energetycznej (takich jak zmiana zachowań, zastosowanie efektywnych energetycznie urządzeń lub uszczelnianie okien i drzwi), które są stosunkowo mało kosztowne, a zarazem przynoszą istotne korzyści, a także by przewidziano konkretne wsparcie dla gospodarstw domowych znajdujących się w sytuacji ubóstwa energetycznego.

37. Podkreśla, iż należy dążyć do zagwarantowania, by dostęp do energii odnawialnej wytwarzanej za pomocą indywidualnych, zbiorowych lub regionalnych instalacji do produkcji własnej był łatwiejszy i mniej kosztowny niż w przypadku energii importowanej. Trzeba przewidzieć ogólne ramy prawne, które zapewniłyby możliwość wykorzystywania w skali lokalnej projektów produkcji energii zainicjowanych i realizowanych przez mieszkańców danego regionu, tak aby umożliwić ludności czerpanie korzyści z tych projektów.

38. Apeluje o wsparcie socjalne gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym (przeznaczających ponad 10 % swych dochodów na prąd i ogrzewanie), któremu powinno jednak towarzyszyć propagowanie większej efektywności energetycznej.

39. Proponuje ponadto wprowadzenie dalszych środków wspierających, takich jak na przykład taryfy socjalne, w wypadku których uniknięto by działania na niekorzyść uboższych odbiorców zużywających niewielką ilość energii, przynajmniej jeśli chodzi o zaspokojenie podstawowych potrzeb.

40. Popiera wysiłki zmierzające do wprowadzenia górnego limitu wzrostu cen energii w walce z ubóstwem energetycznym oraz z myślą o utrzymaniu cen energii cieplnej poniżej cen paliw kopalnych. Dzięki temu możliwe będzie szybsze przestawienie dostaw energii cieplnej z kotłów gazowych, olejowych lub węglowych na kogenerację, lokalne zakłady spalania biomasy lub wysoce wydajne pompy ciepłe, które są wszystkie zasilane energią odnawialną produkowaną na szczeblu regionalnym.

41. Jest zdania, że państwa członkowskie powinny wprowadzić rozwiązania, dzięki którym – podobnie jak w wypadku ulg w opodatkowaniu pracy – podmioty o niskich dochodach byłyby zwolnione z podatku energetycznego lub byłyby nim obciążone tylko w niewielkim stopniu.

Bruksela, 2 kwietnia 2014 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów

Ramon Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów „Nowe wytyczne dotyczące pomocy państwa w dziedzinie energii”

(2014/C 174/05)

Sprawozdawca	Gusty Graas (LU/ALDE), radny gminy Bettembourg
Dokument źródłowy	Opinia z inicjatywy własnej

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne w kontekście europejskich ram energetycznych

1. Przypomina, że według prognoz Międzynarodowej Agencji Energii, zużycie energii na całym świecie wzrośnie do 2035 r. o jedną trzecią, przede wszystkim z uwagi na zwiększony popyt ze strony nowo uprzemysłowionych krajów.
2. Podkreśla, że na rynku energii zachodzą istotne zmiany, tzn. na rynek wchodzi nowi producenci gazu ziemnego, a w wielu państwach członkowskich dynamicznie rozwija się produkcja energii ze źródeł odnawialnych. Powoduje to konieczność zmiany wytycznych dotyczących przyznawania pomocy państwa, tak by od 2014 r. państwa członkowskie Unii Europejskiej dysponowały szczegółowymi zasadami dotyczącymi polityki dotacji w dziedzinie energii. Jasność ta jest niezbędna do tego, by inwestorzy mogli realizować swoje projekty.
3. Zwraca uwagę, że w Unii Europejskiej cele zaproponowane przez Komisję w europejskich ramach polityki w dziedzinie klimatu i energii do 2030 r. muszą zostać pogodzone z różnymi zasobami i nierzadko rozbieżnymi interesami poszczególnych państw członkowskich.
4. Przypomina, że konkurencja oraz wolny rynek w dziedzinie energii nie są celami samymi w sobie, lecz środkami podporządkowanymi nadrzędnym celom Unii Europejskiej określonym w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej.
5. Sugeruje, by w świetle opinii rzecznika generalnego z 28 stycznia 2014 r. w sprawie C-573/12 *Ålands Vindkraft* Komisja Europejska odłożyła przedstawienie nowych wytycznych do czasu wydania orzeczenia przez Trybunał Sprawiedliwości. Rzecznik generalny proponuje bowiem Trybunałowi, by stwierdzić nieważność art. 3 ust. 3 dyrektywy 2009/28, który w ramach krajowego systemu produkcji energii ze źródeł odnawialnych pozwala zastrzec przyznawanie certyfikatów energetycznych producentom „zielonej” energii mającym siedzibę w danym państwie członkowskim. Unieważnienie tego przepisu podważyłoby fundamenty architektury systemów pomocy na rzecz rozwoju energii ze źródeł odnawialnych w wielu państwach członkowskich; prawdopodobnie spowodowałoby też dezaktualizację wytycznych, gdyby zostały one przedstawione przed orzeczeniem Trybunału, a tym samym brak pewności prawa.
6. Potwierdza cele UE w dziedzinie klimatu i energii zapisane m.in. w dyrektywie w sprawie energii ze źródeł odnawialnych 2009/28/WE. Państwa członkowskie oraz samorządy lokalne i regionalne opracowały zasady, przepisy i środki służące realizacji tych założeń polityki klimatyczno-energetycznej do 2020 r. Nowe wytyczne w sprawie pomocy państwa w dziedzinie środowiska i energii nie mogą być sprzeczne z wyznaczonymi celami ani z uregulowaniami i środkami mającymi prowadzić do ich realizacji.
7. Podkreśla w tym kontekście potrzebę uzyskania równowagi między zróżnicowaniem źródeł energii a wsparciem na rzecz energii ze źródeł odnawialnych z jednej strony oraz wspólnymi przepisami UE mającymi zapobiegać zaburzeniom rynku z drugiej strony. Dlatego też wyraża zaniepokojenie, że propozycje Komisji Europejskiej przedstawione w dokumencie konsultacyjnym mogłyby nadmiernie ograniczać możliwości takiego zróżnicowania, zwłaszcza gdy chodzi o możliwość wspierania zrównoważonej produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Uwagi dotyczące kierunku obecnej polityki europejskiej w dziedzinie energii

8. Przyjmuje do wiadomości przedłożony w grudniu 2013 r. dokument konsultacyjny w sprawie projektu nowych wytycznych dotyczących pomocy państwa w dziedzinie ochrony środowiska i energii na lata 2014–2020. Wyraża ubolewanie, że wspomniany dokument przedstawiono wyłącznie w jednym języku urzędowym UE oraz że termin przewidziany na odpowiedzi w ramach konsultacji został w praktyce skrócony do sześciu zamiast zwyczajowych ośmiu tygodni. Obawia się, że w takich okolicznościach ucierpi reprezentatywność nadsyłanych odpowiedzi.

9. Ubolewa nad tym, że w przedstawionym przez Komisję dokumencie konsultacyjnym nie znalazło się żadne odniesienie do Europejskiej karty praw odbiorców energii.
10. Podkreśla, że należy przyjąć zintegrowane podejście do polityki energetycznej i środowiskowej na szczeblu Unii Europejskiej.
11. Jest zdania, że zmiana klimatu i polityka energetyczna nie mogą być postrzegane ani traktowane oddzielnie.
12. Podkreśla, że system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie (EU ETS) został ustanowiony na mocy dyrektywy 2003/87/WE z 13 października 2003 r. w celu „wspierania zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w efektywny pod względem kosztów oraz skuteczny gospodarczo sposób”. Etap 3 (2013–2020) powinien polegać na wzmocnieniu tego systemu, by do 2020 r. ograniczyć o 20 % emisje gazów cieplarnianych (w odniesieniu do 1990 r.). Komitet stwierdza jednak, że nadmierne przydziały uprawnień do emisji w pewnym stopniu pozbawiają ten system skuteczności.
13. Pragnie, by wytyczne dotyczące pomocy państwa w dziedzinie energii uwzględniały również cele wyznaczone na 2030 r., a także cel, zgodnie z którym do 2050 r. większość wykorzystywanej energii miałaby pochodzić ze źródeł odnawialnych.
14. Jest przekonany, że przeciwdziałanie zmianie klimatu, zwiększenie efektywności energetycznej, pobudzenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych i zmniejszenie śladu środowiskowego same w sobie stanowią cele będące przedmiotem wspólnego zainteresowania.
15. Jest zdania, że rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych daje realne szanse pobudzania zielonego wzrostu i tworzenia nowych, stabilnych miejsc pracy.
16. Wyraża zadowolenie z faktu, że europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne w coraz większym stopniu uwzględniają energię, klimat i cele środowiskowe.
17. Przypomina, że Komisja Europejska dąży do tego, by 20 % europejskich funduszy przeznaczanych na rozwój regionalny w regionach rozwiniętych i 6 % tych funduszy w regionach mniej rozwiniętych inwestowanych było w efektywność energetyczną i odnawialne źródła energii.
18. Popiera starania podejmowane przez UE na arenie międzynarodowej, by utrzymać pozycję lidera w przeciwdziałaniu zmianie klimatu.

Uwagi dotyczące zasadności pomocy państwa w ramach polityki energetycznej

19. Popiera zasadę, zgodnie z którą pomoc państwa jest uzasadniona, jeśli rynek nie jest w stanie sam z siebie doprowadzić do istotnej poprawy poziomu ochrony środowiska. Podziela opinię Komisji, że pomoc państwa może być właściwym instrumentem realizacji ambitnych celów dotyczących ograniczenia emisji CO₂.
  20. Mając świadomość, że wysoki koszt produkcji niektórych rodzajów energii odnawialnej nie pozwala przedsiębiorstwom na stosowanie konkurencyjnych cen na rynku, uważa, że w takim przypadku pomoc państwa jest uzasadniona, jeśli przewiduje się, że stosowana technologia i związany z nią rynek mają szansę osiągnąć dojrzałość. Jednakże pomoc powinna zostać skoordynowana na poziomie Unii Europejskiej oraz pomiędzy państwami członkowskimi i odzwierciedlać specyfikę różnych regionów.
  21. Popiera co do zasady wysiłki Komisji, by przy przyznawaniu pomocy wprowadzać w większym stopniu mechanizmy rynkowe, i apeluje w tym kontekście o uwzględnienie lokalnych i regionalnych agencji ds. energii.
  22. Jest zdania, że należy postrzegać pomoc państwa w dziedzinie energii jako mającą skutki ekonomiczne i społeczne również na szczeblu regionalnym i lokalnym. Należy w największym możliwym stopniu uwzględniać (internalizować) w kosztach rzeczywistych efekty zewnętrzne, zarówno pozytywne, jak i negatywne, a także krótko-, średnio- czy też długoterminowe, w celu maksymalnego ograniczenia zakłóceń konkurencji.
  23. Przypomina, że aby zapewnić najwyższy potencjał innowacyjny, Unia Europejska powinna ułatwić stworzenie systemu, w którym na rynku energii konkurują ze sobą różne technologie.
  24. Uważa, że pomoc państwa powinna być przyznawana w sposób przejrzysty, tak aby państwa członkowskie, Komisja, podmioty gospodarcze, samorządy i obywatele mieli dostęp do niezbędnych informacji.
- #### ***Konkretne propozycje dotyczące ogólnego ukierunkowania europejskiej polityki w dziedzinie energii***
25. Odnotowuje, że dotacje dla paliw kopalnych należy jak najszybciej znieść, gdyż prowadzą do zakłócenia konkurencji i powodują znaczne koszty środowiskowe.

26. Świadomy tego, że wydobycie gazu i oleju łupkowego metodą szczelinowania hydraulicznego jest techniką kontrowersyjną, ale że w bieżącym roku niektóre kraje przystąpią do ich pierwszego komercyjnego wykorzystania, uważa, że na tym etapie nie można uniknąć dyskusji na temat pomocy państwa w tej dziedzinie.

27. Jest zdania, że wytyczne dotyczące pomocy państwa w dziedzinie energii nie powinny zawierać konkretnych przepisów dopuszczających pomoc dla energetyki jądrowej. Jednocześnie zasady rynkowe powinny stosować się także do tej technologii.

28. Pragnie podkreślić, że należy zwrócić szczególną uwagę na wszelkie źródła energii odnawialnej wykorzystywane przez władze lokalne i regionalne, zwłaszcza takie jak energia wiatrowa, słoneczna, geotermiczna i hydroelektryczna, biomasa, gaz wysypiskowy, gaz powstały w procesach oczyszczania ścieków i biogaz. Produkcja biopaliw może otrzymywać wsparcie w ramach wspomnianego systemu pomocy, o ile biopaliwa te spełniają kryteria zrównoważenia środowiskowego przewidziane w przepisach wspólnotowych.

29. Podkreśla, że energia elektryczna wytwarzana w elektrowniach szczytowo-pompowych może służyć magazynowaniu energii i bilansowaniu sieci przesyłowej, w którym to przypadku może korzystać z pomocy, jeśli zapewni się przestrzeganie odpowiednich kryteriów zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju.

30. Zastanawia się, czy wyraźne odniesienie do technologii CCS (wychwytywania i składowania dwutlenku węgla) jest zgodne z zasadą neutralności technologicznej, jakiej Komisja przestrzega w innych przypadkach.

31. Jest zdania, że UE powinna ustanowić wspólne ramy prawne na rzecz bardziej racjonalnego wykorzystania energii oraz wspierania energii ze źródeł odnawialnych.

32. Domaga się większej efektywności energetycznej na szczeblu UE, większego udziału energii ze źródeł odnawialnych, lepszego doboru źródeł energii oraz takich ram regulacyjnych, które pozwoliłyby zapewnić podmiotom sprawiedliwsze warunki.

33. Zwraca uwagę na trudności z uzgadnianiem ram prawa konkurencji na poziomie UE, które należy do wyłącznych kompetencji Unii Europejskiej, z zapisanymi w szczególności w art. 194 TFUE podstawowymi zasadami unijnej polityki energetycznej, przewidującymi dzielone kompetencje UE i państw członkowskich, a jednocześnie przestrzeganie zasady pomocniczości i uznanie istotnej roli władz lokalnych i regionalnych, w tym szczególnie lokalnych i regionalnych agencji ds. energii.

34. Zdaje sobie sprawę z utrzymującego się ryzyka wystąpienia przerw w dostawie energii elektrycznej. KR nie może w związku z tym ignorować faktu, że aby zapewnić ciągłość dostaw energii elektrycznej, pewna pomoc publiczna musi być dopuszczalna przede wszystkim przy wdrażaniu inteligentnych sieci energetycznych sprzyjających elastyczności zdecentralizowanej produkcji i konsumpcji energii, następnie przy wdrażaniu efektywnych metod magazynowania energii, i wreszcie w związku z budową elastycznych, przyjaznych dla środowiska i klimatu elektrowni służących bilansowaniu sieci. Elektrownie te, które można nazwać „rezerwowymi” i w przypadku których niezbędne mogą być dotacje w formie dopłat wyrównawczych ze strony państwa, nie powinny mimo wszystko konkurować z energią odnawialną i powinny wykorzystywać najbardziej nowoczesne technologie, by zredukować do minimum wytwarzanie CO₂. Natomiast zdaniem Komitetu nie należy już przyznawać pomocy państwa na budowę elektrowni węglowych. KR zaleca, by przed rozważeniem wykorzystania mocy rezerwowych usilniej zachęcać konsumentów do korzystania energii z elektrycznej poza godzinami szczytu. Komisja uważa, że istnieje tu 10-procentowe pole manewru.

35. Dzięki zastosowaniu inteligentnych liczników oraz podłączeniu urządzeń końcowych do internetu można uzyskać jeszcze lepszą synchronizację podaży i popytu energii elektrycznej na rynku. Związane z tym zmniejszenie kosztów magazynowania po stronie podaży może przyczynić się do obniżenia cen energii elektrycznej dla konsumentów.

Konkretne propozycje dotyczące sposobów udzielania wsparcia w dziedzinie energii

36. Stwierdza, że podatki ekologiczne zasadniczo mogą być odpowiednim instrumentem redukcji emisji CO₂. Dostrzega jednak, że mogą one w pewnych okolicznościach zakłócić konkurencyjność przedsiębiorstw i że w związku z tym zwolnienie z tego podatku mogłoby wzmocnić pozycję przedsiębiorstw. Należy jednak unikać odstępstw, które mogą prowadzić do zakłóceń konkurencji między państwami lub regionami, zwłaszcza gdy istnieje ryzyko zwiększenia obciążeń nakładanych na określone grupy konsumentów lub całe społeczeństwo. Zamiast tych podatków czy zwolnień z podatków niezbędne są zatem przepisy lub limity obowiązujące wszystkich uczestników rynku, które umożliwiłyby zarazem większe uwrażliwienie na kwestie ekologiczne oraz długoterminowe zmniejszenie negatywnych skutków śladu ekologicznego.

37. Uznaje, że wprowadzenie podatków środowiskowych od określonych produktów jest celowe zwłaszcza w przypadku, gdy rynek oferuje produkty alternatywne, które powodują mniej skutków negatywnych dla środowiska, tak by konsument miał pewien wybór.

38. Domaga się, by przy przyznawaniu pomocy państwa członkowskie mogły w większym stopniu uwzględniać specyfikę swoich regionów, zwłaszcza cechy dotyczące klimatu, demografii i kultury, szczególnie w wypadku obszarów najmniej rozwiniętych, by nie hamować ich rozwoju energetycznego. Należy zagwarantować ochronę praw nabytych w odniesieniu do już zrealizowanych projektów. Trzeba też mieć na uwadze specjalne warunki, jakich potrzebują spółdzielnie energetyczne zakładane przez obywateli oraz mali prywatni inwestorzy, jeśli chodzi o przetargi i sprzedaż bezpośrednią. Państwa członkowskie muszą zachować w tym względzie odpowiednie pole manewru.

39. Z tego względu jest zaniepokojony, że propozycje Komisji dotyczące systemu stałych taryf gwarantowanych dla energii ze źródeł odnawialnych, który jest stosowany w wielu państwach członkowskich w celu wspierania energii ze źródeł odnawialnych i realizacji celów dotyczących klimatu, ograniczają zastosowanie tego systemu wyłącznie do bardzo małych instalacji czy niewielkich ilości energii i że przyjęto przy tym bardzo sztywną definicję dojrzałych rynkowo technologii opartą na udziale danej technologii w rynku ogólnounijnym. Definicja ta nie jest odpowiednia w kontekście różnych sytuacji występujących w państwach członkowskich i ich regionach i zagraża rozwojowi odpowiedniego potencjału produkcji zrównoważonej energii.

Konkretne propozycje dotyczące przyszłego kierunku polityki odnośnie do zasadności pomocy państwa w dziedzinie energii

— Mechanizmy rynkowe

40. Zauważa, że aby stworzyć prawidłowo funkcjonujący rynek, konieczne jest zapewnienie dużej liczby dostawców energii. Ponadto fakt, że będzie można oprzeć się na kilku dostawcach, nie tylko zagwarantuje ciągłość produkcji i zużycia energii, lecz także dzięki konkurencji ułatwi wprowadzanie nowych technologii.

41. Popiera podejście Komisji, według którego, przed rozważeniem mechanizmu pomocy państwa, rządy powinny zanalizować przyczyny niewystarczalności mocy wytwórczych i w razie potrzeby wyeliminować zakłócenia, które powodują, że rynek nie jest w stanie stworzyć zachęty do inwestowania w moce wytwórcze.

42. Sygnalizuje, że niezależnie od wybranej metody, zasada neutralności technologicznej nie może w żadnym wypadku zagrozić realizacji celów w dziedzinie ochrony środowiska i energii.

— Inicjatywy regionalne i lokalne

43. Jest zdania, że gminy i regiony powinny dysponować pewną swobodą, jeśli chodzi o możliwość finansowego wspierania tych projektów, których komercjalizacja nie jest w krótkiej perspektywie oczywista, ale które oferują interesującą technologię, zdolną doprowadzić w przyszłości do efektywniejszego wykorzystania energii, a także do wyższego poziomu ochrony środowiska.

44. Sądzi, że spółdzielnie zakładane przez obywateli na szczeblu lokalnym i regionalnym w celu większego promowania energii odnawialnej wymagają szczególnej uwagi, po pierwsze dlatego, że oferują dodatkowe dostawy energii, a po drugie dlatego, że dzięki swemu istotnemu przesłaniu edukacyjnemu zwiększają świadomość racjonalnego wykorzystania energii. Ten skutek zachęcający należy więc uznać za pozytywny efekt zewnętrzny, który powinien zostać uwzględniony przez rynek. Nowe wytyczne dotyczące pomocy państwa muszą zatem przewidywać możliwości rozwoju zakładów energetycznych zorganizowanych w formie spółdzielni.

45. Proponuje, by uszanować społeczno-gospodarczą specyfikę małych sieci, dla których metoda publikowania przez państwa członkowskie zaproszenia do składania ofert nie jest odpowiednia, gdyż nie zapewnia uczestnikom równych warunków dostępu.

46. Z zadowoleniem przyjmuje proponowane rozszerzenie wyłączeń (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych – GBER) w odniesieniu do udzielania wsparcia dla inicjatyw dotyczących ciepłowni miejskich i poprawy efektywności energetycznej budynków.

47. Domaga się także stworzenia specjalnych warunków przyznawania pomocy na szkolenie personelu, który zapewnia władzom lokalnym i regionalnym wsparcie techniczne i doradztwo.

48. Wspiera zaangażowanie obywateli nie tylko w debatę na temat ochrony środowiska i energii, ale także w konkretne inicjatywy dotyczące produkcji, zwłaszcza za pośrednictwem spółdzielni.

49. Wyraża zastrzeżenia wobec zamiaru Komisji, by zastąpić taryfę gwarantowaną na energię elektryczną ze źródeł odnawialnych premią gwarantowaną, gdyż ta pierwsza zapewnia producentom zielonej energii elektrycznej stałą cenę za 1 kWh. Należy uszanować uzasadnione oczekiwania inwestorów co do rentowności istniejących inwestycji, by zapewnić ich długoterminowe zaangażowanie. Apeluje w związku z tym, by możliwe było utrzymanie modelu taryf gwarantowanych, który sprawdził się w 19 państwach członkowskich.

50. Postuluje, by pułap kwalifikowania się do pomocy dla instalacji wytwarzających energię alternatywną, które po raz pierwszy rozpoczynają działalność handlową, oraz dla małych instalacji ustalić na 5 MW, a dla elektrowni wiatrowych na 15 MW.

51. Ostrzega, że złożony proces administracyjny mający na celu ocenę zasadności pomocy państwa może oznaczać dodatkowe koszty, zwłaszcza dla inicjatyw na małą skalę.

52. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, by także w przyszłości wspierać wykorzystanie biomasy, tym bardziej że tego rodzaju instalacje są stosowane przez wiele jednostek władzy lokalnej i regionalnej oraz że każdy nowy uzyskany w ten sposób megawat oznacza nowe stanowiska pracy. Ponadto zaleca rozważenie wsparcia prawnego i finansowego dla inicjatyw przedsiębiorstw publicznych i prywatnych na rzecz zrównoważonej eksploatacji lasów w celu uzyskania wysokiej jakości biomasy.

— Infrastruktura

53. Zgadza się z opinią CEDEC-u (Europejska Federacja Lokalnych Przedsiębiorstw Energetycznych), że należy ułatwiać inwestycje w inteligentne technologie dystrybucji na poziomie sieci elektroenergetycznych, gdyż te ostatnie sprzyjają efektywnemu wykorzystaniu energii przez konsumenta końcowego. Inwestycje w infrastrukturę energetyczną zapewniają jednocześnie bezpieczeństwo dostaw.

54. Uważa, że państwa członkowskie, gminy i regiony powinny wprowadzić lub ulepszyć system ułatwiający inwestowanie w poprawę efektywności energetycznej, np. poprzez udzielanie dotacji na izolację ścian zewnętrznych budynku mieszkalnego, izolację termiczną ściany stykającej się z bezpośrednio z gruntem lub nieogrzewaną strefą mieszkalną, izolację termiczną dachu skośnego lub płaskiego budynku mieszkalnego, izolację termiczną górnej płyty kamiennej stykającej się z nieogrzewanym strychem budynku mieszkalnego, wymianę okien i drzwi budynku mieszkalnego, zainstalowanie termicznych i fotowoltaicznych kolektorów słonecznych, instalację systemu centralnego ogrzewania z wykorzystaniem trocin drzewnych (pelet) bądź polan drewna, zainstalowanie kontrolowanej wentylacji z odzyskiem ciepła, geotermicznych systemów energetycznych oraz pompy ciepłej.

55. Przypomina, że produkcja ciepła i energii elektrycznej w technologii kogeneracji jest najbardziej efektywnym sposobem jednoczesnego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła. W związku z tym KR zwraca się z apelem do gmin o budowę instalacji kogeneracyjnych. Samorządy lokalne inwestujące w instalacje kogeneracyjne o wysokiej wydajności powinny móc otrzymywać pomoc.

56. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję, by od tej pory wytyczne zalecały wykorzystywanie dotacji publicznych na transgraniczną infrastrukturę energetyczną lub na projekty, które przyczyniają się do spójności regionalnej.

— Badania i rozwój

57. Jest zdania, że należy również przyznawać pomoc na prowadzone przez władze lokalne i regionalne badania środowiskowe w następujących dziedzinach: poprawa norm wspólnotowych lub wyższy poziom ochrony środowiska w przypadku braku tego rodzaju norm. Domaga się, by w niektórych przypadkach możliwe było przyznanie pomocy na badania niezwiązane bezpośrednio z inwestycjami, na przykład dotyczące wsparcia budownictwa ekologicznego lub ekoprojektów, w ramach pomocy *de minimis*. Jednocześnie Komisja Europejska powinna ustanowić specjalne programy na rzecz badań w dziedzinie nauk stosowanych i rozwoju technologicznego, w których uczestniczyć będą jednocześnie przedsiębiorstwa sektora energetycznego, wyższe uczelnie i ośrodki badawcze.

58. Podkreśla istotną rolę, jaką powinny odgrywać uczelnie i instytuty badawcze, ośrodki technologiczne i agencje ds. energii, jeśli chodzi o stosowanie nowych technologii w dziedzinie energii. W związku z tym należy udostępnić odpowiednie środki na osiągnięcie tych celów.

59. Wysoki udział nakładów na badania i rozwój w przypadku jeszcze stosunkowo nowych źródeł odnawialnych oraz technologii efektywnych energetycznie, jak też brak internalizacji zewnętrznych kosztów produkcji energii użytkowej z paliw kopalnych w związku z obecnym poziomem cen uprawnień do emisji sprawiają, że niezbędny staje się proces repartycji na rzecz wsparcia inwestycji w te technologie.

Konkretne propozycje dotyczące procedury przyznawania pomocy państwa w dziedzinie energii

60. Domaga się, by beneficjenci lokalni i regionalni uczestniczyli w opracowaniu systemu pomocy.
61. Opowiada się za uproszczeniem procedury administracyjnej na poziomie przyznawania dotacji państwowych.
62. Zaleca, by zapewnić przejrzystość wszystkich decyzji, które należy podjąć w kwestii pomocy państwa w dziedzinie energii. Zaleca także, by ocenić wielorakie korzyści, które można uzyskać dzięki stosowaniu środków opracowanych z myślą o pomocy państwa. Należy ponadto zweryfikować, czy finansowane w różnych ramach działania nie nakładają się.

Bruksela, 2 kwietnia 2014 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów

Ramón Luis VALCARCEL SISO

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

106. SESJA PLENARNA W DNIACH 2–3 KWIETNIA 2014 R.

Opinia Komitetu Regionów „Działania informacyjne i promocyjne dotyczące produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich”

(2014/C 174/06)

Sprawozdawca	Pedro SANZ ALONSO, przewodniczący rządu wspólnoty autonomicznej La Rioja (ES/EPL)
Dokument źródłowy	Wniosek w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich COM(2013) 812 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Komitet z zadowoleniem przyjmuje i wysoce ceni sobie wniosek w sprawie rozporządzenia Komisji Europejskiej, z którego wyłania się troska o działania informacyjne i promocyjne dotyczące produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich, a zwłaszcza propozycję odnośnie nowych ram prawnych promujących i wspierających działania informacyjne i promocyjne dotyczące europejskich produktów rolnych w UE i poza jej granicami.
2. Uważa, że działania informacyjne i promocyjne dotyczące produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich mają szczególne znaczenie dla umożliwienia sektorowi rolnemu stawienia czoła licznym wyzwaniom, w kontekście rosnącej konkurencji i w celu ułatwienia otwarcia rynków, a także dla większej obecności tych produktów na rynku, jako że przed europejskimi producentami rolnymi stoi wyzwanie otwarcia granic i globalizacji rynków.
3. Sądzi, że omawiany wniosek w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych pozwoli konsumentom na poziomie europejskim i globalnym lepiej poznać wspólnotową jakość i wysokie normy produkcji, a także zapewni bezpieczeństwo żywnościowe i ochronę środowiska naturalnego oraz zaufanie konsumentów do nabywanych i spożywanych produktów. Pozytywna ocena europejskiej produkcji rolnej może zwiększyć opłacalność dla europejskich producentów rolnych.
4. Uważa, że europejski sektor rolny ma podstawowe znaczenie dla rozwoju gospodarki lokalnej i regionalnej, gdyż przyczynia się on w znacznym stopniu do tworzenia miejsc pracy i do utrzymania oraz zwiększenia zaludnienia danego obszaru, jako że produkcja i przetwórstwo są ściśle przypisane do danego terytorium. Wymiar regionalny musi pozostać kluczowym elementem, by możliwe było zrealizowanie celu zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego w Europie.
5. Podkreśla, że regiony potrzebują ambitnej i skutecznej polityki promocyjnej podkreślającej jakość i szczególne cechy produktów rolnych. Produkty te stanowią dziedzictwo kulturowe i kulinarne Unii Europejskiej oraz niezbędny element życia gospodarczego i społecznego wielu regionów europejskich, gwarantujący prowadzenie działalności bezpośrednio związanej z danym obszarem, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

6. Zaleca, by szczególną uwagę zwrócić na grupę produktów rolnych specjalnie wytwarzanych z użyciem tradycyjnych składników i przetwarzanych w sposób specyficzny dla danego regionu.

Stopniowy, lecz znaczny wzrost przydzielonego budżetu

7. Uważa, że wzrost budżetu przeznaczanego na te działania jest niezbędny ze względu na proponowane poszerzenie kręgu beneficjentów i listy produktów kwalifikujących się. Zwiększono również wkład Komisji w programy, w których uczestniczy wiele państw.

8. Porozumienia dwustronne zawarte w wyniku negocjacji z krajami trzecimi, takimi jak Kanada, Stany Zjednoczone, kraje Mercosuru, lub inne porozumienia stowarzyszeniowe, jasno pokazują, że działania informacyjne i promocyjne dotyczące produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich będą coraz bardziej potrzebne, by produkty europejskie były konkurencyjne.

9. Podkreśla możliwość stałego finansowania działań informacyjnych i promocyjnych na rynku wewnętrznym w celu utrzymania konkurencyjności, przynajmniej dla produktów objętych uznanymi systemami produkcji lub rolnictwa ekologicznego.

10. Stwierdza, że przyjęta reforma WPR wiąże się z europejską polityką handlową, a na szczeblu globalnym Unia Europejska musi przyczynić się do światowego bezpieczeństwa żywnościowego zgodnie z międzynarodową polityką handlową, gwarantując w ramach WTO, że produkcja unijnego rolnictwa odbywa się na zasadzie równych szans.

Skoncentrowanie działań promocyjnych na państwach trzecich

11. Uważa, że przeznaczenie 75 % przewidzianego budżetu na działania informacyjne i promocyjne w krajach trzecich może pozostawić bez potrzebnych środków rynek wewnętrzny, który jest podstawowym rynkiem dla produktów europejskich i na którym producenci muszą ciężko pracować, by pozostać konkurencyjnymi i mierzyć się z konkurencją wynikającą z wejścia na rynek produktów państw trzecich.

12. Zwraca się do Komisji o to, by nie ustanawiała a priori żadnych celów związanych z odsetkiem funduszy przewidzianych na działania informacyjne i promocyjne dotyczące unijnych produktów rolnych w państwach trzecich, zważywszy, że należy traktować na równi rynek wewnętrzny i rynki państw trzecich.

Szersze wykorzystanie marek i pochodzenia produktów

13. Popiera inicjatywę wykorzystania marek i informacji o pochodzeniu produktów rolnych ponieważ uważa, że widoczność marek handlowych w kontekście ogólnej promocji zwiększy możliwości finansowania oraz zainteresowanie beneficjentów, o ile utrzymana zostanie równowaga, zwłaszcza na rynku wewnętrznym Unii Europejskiej.

14. Popiera przedstawioną przez Komisję koncepcję dotyczącą systemów jakości wykorzystujących oficjalne logotypy wspólnotowe. Uważa jednak, że nazwa regionu jest w odpowiedni sposób związana z ogólnym przesłaniem, w którym musi być mowa o istotnych cechach produktów, dlatego nawiązanie do pochodzenia geograficznego produktu musi być jasno określone.

15. Stwierdza, że uznane na poziomie europejskim systemy jakości są coraz popularniejsze i coraz szerzej uznawane na naszym terytorium, wychodząc naprzeciw zwiększającemu się zapotrzebowaniu konsumentów europejskich na żywność, a zwłaszcza ich zainteresowaniu produktami lokalnymi wysokiej jakości, które spełniałyby ściśle wspólnotowe normy dotyczące bezpieczeństwa żywnościowego i ochrony środowiska. Podkreśla, że produkty objęte uznanymi systemami jakości mają duże znaczenie na rynku wewnętrznym, dlatego należy je utrzymać i wspierać.

16. Zwraca się do Komisji o umożliwienie określenia sposobów realizacji za pomocą aktów wykonawczych. Uważa również, że agencje zajmujące się promocją mogą koordynować, a nawet realizować działania zbiorowe stowarzyszeń producentów w swoich regionach.

17. Jego zdaniem pozytywna synergia między różnymi produktami regionalnymi może umożliwić optymalizację bogactwa wszystkich regionów europejskich. Dlatego są one ważnym źródłem dochodów regionów oraz wysokiej jakości usługami związanymi z tożsamością i dziedzictwem danego terytorium. Pomogłoby to w ulepszeniu jakości obszarów powiązanych z regionalnymi produktami rolnymi i przyczyniłoby się do tworzenia miejsc pracy, zwłaszcza w obszarach znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, w których mogłyby pojawić się nowe szanse, zarówno na rynkach lokalnych, jak i międzynarodowych.

Poszerzenie kręgu beneficjentów i listy produktów kwalifikujących się

18. Zgadza się z przyznaniem organizacjom producentów wszystkich sektorów ważnej roli, z wyszczególnieniem wymagań stawianych tym organizacjom, jeśli chodzi o ich reprezentatywność, jako że muszą one reprezentować wszystkie sektory.

19. Wnosi o to, by w ramach organizacji producentów zwrócono szczególną uwagę na MŚP prowadzące swoje działania promocyjne w ramach uznanych systemów jakości. Ten rodzaj przedsięwzięcia jest najpopularniejszy w europejskich regionach i stanowi znaczną część europejskiego przemysłu rolno-spożywczego.

20. Zgadza się, by wszystkie produkty pochodzące z UE, z wyjątkiem tytoniu, mogły korzystać z działań informacyjnych i promocyjnych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich, z nadaniem pierwszeństwa działaniom proponowanym w odniesieniu do produktów przyczyniających się do zrównoważonej diety i działaniom proponowanym w przypadku innych produktów posiadających odmiennie oznaczenie jakości związane z terytorium europejskim.

Ustanowienie przez Komisję priorytetów w programie prac

21. Gratuluje Komisji propozycji ustanowienia programu prac umożliwiającego zaopatrzenie polityki promocji w jasne i prawidłowo wyznaczone strategie.

22. Wnosi o określenie sposobu, w jaki Komisja uwzględni priorytety państw członkowskich oraz włączy je do programu prac.

23. Proponuje przyjęcie programu prac na okres 3 lat, na wzór obecnych kampanii, co pozwoli uwzględnić zmiany na rynkach, nie wykluczając przy tym dokonywanych co roku zmian dostosowujących.

Ocena i selekcja programów prostych i programów, w których uczestniczy wiele państw oraz zarządzanie nimi

24. Uważa, że oceną i selekcją programów nie powinna zajmować się wyłącznie Komisja. Należy umożliwić udział państw członkowskich i umożliwić w ten sposób współpracę regionów europejskich, ponieważ to one współfinansowałyby środki promocji utrzymane ostatecznie w ramach EFRROW na lata 2014–2020 (art. 17), z wykorzystaniem procedur podobnych do środka 133 w okresie 2007–2013.

25. Zwraca się do Komisji o rozważenie środków na rzecz udziału państw członkowskich i współpracy regionów, nie przeciążając przy tym procesu, w ramach programu promocyjnego finansowanego przez Unię Europejską, by finansowane w ramach tego programu działania były zgodne z regionalnymi strategiami w zakresie promocji.

26. Opowiada się również za utrzymaniem dwóch zaproszeń do składania wniosków, co umożliwiają obecne przepisy, ponieważ w ten sposób wnioskodawcy, których programy nie zostały wybrane na pierwszym etapie, nie musieliby długo czekać na ponowne zaproszenie.

Proponowana wysokość współfinansowania

27. Akceptuje odsetek współfinansowania zaproponowany przez Komisję i uznaje go za zgodny z celem zachęcania do ubiegania się o udział w programie w krajach trzecich i w programach, w których uczestniczy wiele państw. Proponuje jednak, by w przypadku programów, w których uczestniczy wiele państw w krajach trzecich wysokość współfinansowania została zwiększona do 75 %. W przypadkach szczególnych tę samą wysokość współfinansowania można by zastosować do MŚP.

28. Zdaje sobie sprawę z faktu, że prowadzona do tej pory polityka promocyjna przyczyniła się do odzyskania zaufania konsumentów w sytuacji kryzysu. Wciąż niezbędne są jednak o wiele sprawniejsze i bardziej skuteczne instrumenty informacyjne i środki promocji.

29. Proponuje rozważyć zwiększenie współfinansowania europejskiego, zwłaszcza jeśli chodzi o środki promocyjne i informacyjne w przypadku kryzysów rolnych, by uniknąć sytuacji, w których dyskryminowani są niektórzy producenci.

30. Uwypukla potrzebę wyjaśnienia we wniosku dotyczącym rozporządzenia, jak zostanie ulepszona zdolność reagowania w sytuacjach kryzysowych, by działać szybko i skutecznie.

Ewentualne wyeliminowanie możliwości finansowania programów przez państwa członkowskie

31. Wnosi o umożliwienie państwom członkowskim dobrowolnego współfinansowania programów z Komisją, jako że może to okazać się niezbędne w przypadku sektorów produkcyjnych mało rozwiniętych lub dysponujących niewielkimi zdolnościami finansowymi.

Zalecenia końcowe

32. Zaleca Komisji, by szerzej uwzględniła regiony europejskie i ich kluczową rolę w produkcji wysokiej jakości produktów rolnych i rolno-spożywczych, umożliwiając ich udział w selekcji programów.

33. Zaleca Komisji finansowanie działań promocyjnych na rynku wewnętrznym w celu zwiększenia sprzedaży produktów rolnych i spożywczych pochodzących z Unii Europejskiej i objętych uznanymi systemami jakości lub tradycyjnego i regionalnego rolnictwa ekologicznego. Rozpowszechnianie i promocja produktów tradycyjnych przyczyni się do zmiany wzorców konsumpcji wynikających z globalizacji europejskiego rynku.

II. ZALECANE POPRAWKI**Poprawka 1**

Motyw 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(2) Celem tych działań jest zwiększenie konkurencyjności rolnictwa europejskiego zarówno na rynku wewnętrznym, jak i w państwach trzecich, poprzez podniesienie poziomu wiedzy konsumentów dotyczącej zalet unijnych produktów rolnych i artykułów spożywczych wytworzonych w oparciu o produkty rolne oraz poprzez rozwijanie i otwieranie nowych rynków. Przedmiotowe działania korzystnie uzupełniają i wzmacniają działania prowadzone przez państwa członkowskie.	(2) Celem tych działań jest zwiększenie konkurencyjności rolnictwa europejskiego zarówno na rynku wewnętrznym, jak i w państwach trzecich, poprzez podniesienie poziomu wiedzy konsumentów dotyczącej zalet unijnych produktów rolnych i artykułów spożywczych wytworzonych w oparciu o produkty rolne, <u>mając na uwadze uznane na szczeblu europejskim systemy jakości, które wnoszą wartość dodaną do produkcji europejskiej</u> , oraz poprzez rozwijanie i otwieranie nowych rynków. Przedmiotowe działania korzystnie uzupełniają i wzmacniają działania prowadzone przez państwa członkowskie.

Uzasadnienie

Europejscy konsumenci z reguły nie znają norm i wysokich standardów jakości, do których muszą stosować się producenci europejscy. Żeby zaradzić tej sytuacji należy pokazać, że europejskie produkty spełniają ścisłe normy w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego, zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i ochrony środowiska. Dlatego ważna jest polityka informacyjna i promocyjna dotycząca produktów rolnych, by wyjaśnić konsumentom europejskim, że europejskie produkty spełniają wszystkie wymienione wymagania i uświadomić ich w tym zakresie.

Ponadto należy zwrócić uwagę na produkty objęte systemami jakości uznanymi przez Unię Europejską.

Poprawka 2

Motyw 7

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(7) Przekazywanie informacji na temat win produkowanych w Unii i promocja tych win stanowią jeden z najważniejszych środków zawartych w programach wsparcia dla sektora wina przewidzianych w ramach WPR. W związku z tym należy ograniczyć możliwość obejmowania win działaniami informacyjnymi i promocyjnymi w ramach niniejszego systemu jedynie do przypadków, w których wino jest powiązane z innym produktem rolnym lub artykułem spożywczym.	~~(7) Przekazywanie informacji na temat win produkowanych w Unii i promocja tych win stanowią jeden z najważniejszych środków zawartych w programach wsparcia dla sektora wina przewidzianych w ramach WPR. W związku z tym należy ograniczyć możliwość obejmowania win działaniami informacyjnymi i promocyjnymi w ramach niniejszego systemu jedynie do przypadków, w których wino jest powiązane z innym produktem rolnym lub artykułem spożywczym.~~

Uzasadnienie

Naszym zdaniem sektor wina nie powinien być traktowany odmiennie od innych produktów rolnych, dlatego należy w pełni włączyć go na listę produktów kwalifikujących się, nie tylko w przypadku ogólnych kampanii powiązanych z innymi produktami. Wino byłoby jedynym europejskim produktem, który nie mógłby korzystać z kampanii przeznaczonych wyłącznie dla tego sektora. Uważamy, że nie można pominąć kluczowego sektora europejskiej produkcji.

Poprawka 3

Motyw 8

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(8) W latach 2001–2011 zaledwie 30 % budżetu przeznaczanego na działania informacyjne i promocyjne prowadzone na podstawie rozporządzenia (WE) nr 3/2008 dotyczyło rynków państw trzecich, podczas gdy rynki te oferują znaczny potencjał wzrostu. Należy ustanowić przepisy szczególne w celu wykonania 75 % szacowanych wydatków, aby wspierać realizację większej liczby działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących unijnych produktów rolnych w państwach trzecich, w szczególności poprzez zwiększenie wsparcia finansowego.	(8) W latach 2001–2011 zaledwie 30 % budżetu przeznaczanego na działania informacyjne i promocyjne prowadzone na podstawie rozporządzenia (WE) nr 3/2008 dotyczyło rynków państw trzecich, podczas gdy rynki te oferują znaczny potencjał wzrostu. Należy ustanowić przepisy ~~szczególne w celu wykonania 75 % szacowanych wydatków~~ , aby wspierać realizację większej liczby działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących unijnych produktów rolnych w państwach trzecich, w szczególności poprzez zwiększenie wsparcia finansowego.

Uzasadnienie

Europejskie produkty muszą obecnie konkurować z produktami państw trzecich, zarówno na rynku wewnętrznym, jak i na rynkach zagranicznych. Muszą przy tym obowiązkowo stosować się do licznych, restrykcyjnych norm wspólnotowych. Ponadto nie należy zapominać o różnych sposobach produkcji i warunkach, w jakich się ona odbywa, zarówno w UE, jak i poza nią.

Naszym zdaniem nie należy ustalać odsetków wydatków przeznaczonych na przeprowadzenie w krajach trzecich działań informacyjnych i promujących dotyczących unijnych produktów rolnych.

Poprawka 4

Motyw 9

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(9) W celu zapewnienia należytego oddziaływania realizowanych działań informacyjnych i promocyjnych należy planować tego rodzaju działania w ramach programów informacyjnych i promocyjnych. Takie programy były dotychczas składane przez organizacje branżowe i międzybranżowe. Aby zwiększyć liczbę i podnieść jakość proponowanych działań, należy poszerzyć krąg beneficjentów o organizacje producentów. Co więcej, Komisja powinna mieć możliwość uzupełnienia tych programów poprzez realizację działań z własnej inicjatywy, przede wszystkim w celu przyczynienia się do otwarcia nowych rynków.	(9) W celu zapewnienia należytego oddziaływania realizowanych działań informacyjnych i promocyjnych należy planować tego rodzaju działania w ramach programów informacyjnych i promocyjnych. Takie programy były dotychczas składane przez organizacje branżowe i międzybranżowe. Aby zwiększyć liczbę i podnieść jakość proponowanych działań, należy poszerzyć krąg beneficjentów o organizacje producentów <u>i należące do nich MŚP, jeżeli przeprowadzane przez nie działania promocyjne są ukierunkowane na uznane systemy jakości</u> . Co więcej, Komisja powinna mieć możliwość uzupełnienia tych programów poprzez realizację działań z własnej inicjatywy, przede wszystkim w celu przyczynienia się do otwarcia nowych rynków.

Uzasadnienie

Odnosząc się do beneficjentów nie należy zapominać o MŚP, ponieważ stanowią one ok. 90 % przemysłu rolno-spożywczego Unii Europejskiej. Ponadto przedsiębiorstwa te mają silniejsze więzi z obszarami wiejskimi i regionami, dlatego to one powinny odnieść większe korzyści z tych środków.

Poprawka 5

Motyw 11

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(11) W celu zapewnienia skutecznego wdrożenia działań informacyjnych i promocyjnych należy powierzyć ich realizację należycie wybranym organom wdrażającym.	(11) W celu zapewnienia skutecznego wdrożenia działań informacyjnych i promocyjnych należy powierzyć ich realizację należycie wybranym organom wdrażającym, <u>dysponującym wykwalifikowanym i wyspecjalizowanym personelem, co gwarantowałoby, że wspomniana realizacja będzie skuteczna.</u>

Uzasadnienie

Ważne jest, by należycie wybrane organy wdrażające dysponowały wyspecjalizowanym personelem, który mógłby udzielić wsparcia technicznego niezbędnego dla programów promujących, podobnie jak miało to dotąd miejsce w przypadku państw członkowskich.

Poprawka 6

Motyw 14

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(14) Unia stawia sobie za cel uproszczenie ram prawnych WPR. Podejście to powinno zostać zastosowane także w odniesieniu do rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych. Należy zwłaszcza dokonać przeglądu zasad zarządzania administracyjnego programami informacyjnymi i promocyjnymi w celu uproszczenia tych zasad oraz umożliwienia Komisji ustanowienia przepisów i procedur regulujących składanie i wybór propozycji programów.	(14) Unia stawia sobie za cel uproszczenie ram prawnych WPR. Podejście to powinno zostać zastosowane także w odniesieniu do rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych. Należy zwłaszcza dokonać przeglądu zasad zarządzania administracyjnego programami informacyjnymi i promocyjnymi w celu uproszczenia tych zasad oraz umożliwienia Komisji ustanowienia przepisów i procedur regulujących składanie i wybór propozycji programów, <u>ewentualnie z możliwością ustanowienia aktów wykonawczych pozwalających na udział państw członkowskich we współpracy z regionami.</u>

Uzasadnienie

Komisja musi określić normy i procedury dotyczące prezentacji wniosków w sprawie programu i ich selekcji wraz z państwami członkowskimi i regionami europejskimi, ponieważ to one wezmą pod uwagę bardziej specjalistyczne kryteria, w zależności od różnorodnych sytuacji i warunków na ich terenie. Uproszczenie procesu nie wymaga, naszym zdaniem, wyłączenia z niego państw członkowskich.

Poprawka 7

Motyw 16

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
(16) Należy ustalić kryteria finansowania działań. Zgodnie z ogólną zasadą Unia powinna pokrywać tylko część kosztów programów, tak aby uczynić odpowiedzialnymi zainteresowane organizacje inicjujące. Niektóre koszty administracyjne i personelu, niezwiązane z wdrażaniem WPR, stanowią integralną część działań informacyjnych i promocyjnych i będą mogły kwalifikować się do finansowania unijnego.	(16) Należy ustalić kryteria finansowania działań. Zgodnie z ogólną zasadą Unia powinna pokrywać tylko część kosztów programów, tak aby uczynić odpowiedzialnymi zainteresowane organizacje inicjujące. Niektóre koszty administracyjne i personelu, niezwiązane z wdrażaniem WPR, stanowią integralną część działań informacyjnych i promocyjnych i będą mogły kwalifikować się do finansowania unijnego. <u>Również państwa członkowskie mogłyby dobrowolnie współfinansować część kosztów programów.</u>

Uzasadnienie

Państwa członkowskie i regiony europejskie powinny mieć możliwość współfinansowania programów prostych, jako że niektóre kluczowe podmioty sektora nie zawsze dysponują wystarczającymi zasobami budżetowymi, by przeprowadzić tego rodzaju kampanie promocyjne. Ponadto obecne sformułowanie motywu może być korzystne przede wszystkim dla tych producentów europejskich, którzy przeznaczają na programy promocyjne największe zasoby finansowe.

Poprawka 8

Artykuł 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Działania na rynku wewnętrznym</p> <p>Działaniami kwalifikującymi się na rynku wewnętrznym są:</p> <p>a) działania informacyjne mające na celu podkreślenie specyfiki metod unijnej produkcji rolnej, w szczególności w odniesieniu do bezpieczeństwa żywności, autentyczności, wartości odżywczych i zdrowotnych, dobrostanu zwierząt i poszanowania środowiska;</p> <p>b) działania informacyjne dotyczące tematów, o których mowa w art. 5 ust. 4.</p>	<p>Działania na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich</p> <p>Działaniami kwalifikującymi się ~~na rynku wewnętrznym~~ są:</p> <p>a) działania informacyjne mające na celu podkreślenie specyfiki metod unijnej produkcji rolnej, w szczególności w odniesieniu do bezpieczeństwa żywności, autentyczności, <u>etykietowania</u>, wartości odżywczych i zdrowotnych, dobrostanu zwierząt i poszanowania środowiska;</p> <p>b) działania informacyjne dotyczące tematów, o których mowa w art. 5 ust. 4.</p>

Uzasadnienie

Nie należy rozróżniać między działaniami prowadzonymi na rynku wewnętrznym i zewnętrznym. Proponujemy połączenie artykułu 2 i 3.

Poprawka 9

Artykuł 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Działania w państwach trzecich</p> <p>Działaniami kwalifikującymi się w państwach trzecich są:</p> <p>a) działania informacyjne mające na celu podkreślenie cech produktów rolnych i środków spożywczych oraz dotyczące tematów, o których mowa w art. 5 ust. 4;</p> <p>b) działania promocyjne mające na celu wzrost sprzedaży produktów rolnych i środków spożywczych pochodzących z UE.</p>	<p>~~Działania w państwach trzecich~~</p> <p>~~Działaniami kwalifikującymi się w państwach trzecich są:~~</p> <p>~~a) działania informacyjne mające na celu podkreślenie cech produktów rolnych i środków spożywczych oraz dotyczące tematów, o których mowa w art. 5 ust. 4;~~</p> <p>~~b) działania promocyjne mające na celu wzrost sprzedaży produktów rolnych i środków spożywczych pochodzących z UE.~~</p>

Uzasadnienie

Nie należy rozróżniać między działaniami prowadzonymi na rynku wewnętrznym i zewnętrznym. Proponujemy połączenie artykułu 2 i 3.

Poprawka 10

Artykuł 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Następujące produkty mogą być przedmiotem działań informacyjnych i promocyjnych, o których mowa w art. 3 oraz ilustrować metody produkcji i tematy, o których mowa w art. 2 i art. 3 lit. a):</p> <p>a) produkty rolne wymienione w wykazie znajdującym się w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej „Traktatem”) z wyjątkiem produktów rybołówstwa i akwakultury wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr [COM(2011)416] oraz tytoniu;</p> <p>b) artykuły spożywcze wytworzone w oparciu o produkty rolne wymienione w pkt I załącznika I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012;</p> <p>c) napoje spirytusowe o oznaczeniu geograficznym chronionym na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 110/2008.</p> <p>2. Wino może być przedmiotem działań informacyjnych i promocyjnych pod warunkiem, że inne produkty, o których mowa w ust. 1 lit. a) lub b), są także objęte danym programem.</p>	<p>1. Następujące produkty mogą być przedmiotem działań informacyjnych i promocyjnych, o których mowa w art. 3 oraz ilustrować metody produkcji i tematy, o których mowa w art. 2 i art. 3 lit. a):</p> <p>a) produkty rolne wymienione w wykazie znajdującym się w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej „Traktatem”) z wyjątkiem produktów rybołówstwa i akwakultury wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr [COM(2011) 416] oraz tytoniu;</p> <p>b) artykuły spożywcze wytworzone w oparciu o produkty rolne wymienione w pkt I załącznika I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012;</p> <p>c) napoje spirytusowe o oznaczeniu geograficznym chronionym na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 110/2008.</p> <p>d) <u>wino o chronionej nazwie pochodzenia lub chronionym oznaczeniu geograficznym na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1308/2013 oraz wino pochodzące z rolnictwa ekologicznego może kwalifikować się do działań informacyjnych i promocyjnych.</u></p> <p>~~2. Wino może być przedmiotem działań informacyjnych i promocyjnych pod warunkiem, że inne produkty, o których mowa w ust. 1 lit. a) lub b), są także objęte danym programem.~~</p>

Uzasadnienie

Uważamy, że nie należy traktować sektora wina inaczej niż sektorów pozostałych produktów rolnych. Europejski sektor wina zdobył sobie uznanie i należy go chronić, ze względu na jego znaczenie na europejskim rynku wewnętrznym oraz renomę poza Unią Europejską.

Poprawka 11

Artykuł 8

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Działania informacyjne i promocyjne przyczyniają się do wzmocnienia konkurencyjności rolnictwa europejskiego zarówno na rynku wewnętrznym, jak i w państwach trzecich. Cele, jakie należy osiągnąć, zostaną określone w programie prac, o którym mowa w ust. 2.</p>	<p>1. Działania informacyjne i promocyjne przyczyniają się do wzmocnienia konkurencyjności rolnictwa europejskiego zarówno na rynku wewnętrznym, jak i w państwach trzecich. Cele, jakie należy osiągnąć, zostaną określone w programie prac, o którym mowa w ust. 2.</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>2. Komisja przyjmuje, w drodze aktu wykonawczego, program prac, w którym określone są zamierzone cele, priorytety, spodziewane wyniki, warunki wdrażania i całkowita kwota planu finansowania. Program prac zawiera też główne kryteria oceny, opis działań, które mają zostać sfinansowane, kwoty przeznaczone na każdy rodzaj działania, orientacyjny harmonogram realizacji oraz w przypadku dotacji maksymalną wysokość współfinansowania.</p> <p>Akt wykonawczy, o którym mowa w akapicie pierwszym, przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 24 ust. 3.</p> <p>3. W celu wdrożenia programu prac, o którym mowa w ust. 1, Komisja publikuje:</p> <p>a) w przypadku programów prostych, zaproszenie do składania wniosków zawierające w szczególności warunki uczestnictwa i główne kryteria oceny.</p> <p>b) w przypadku programów, w których uczestniczy wiele państw zaproszenie do składania wniosków zgodnie z tytułem VI części I rozporządzenia (UE, Euratom) nr^o966/2012.</p>	<p>2. Komisja przyjmuje, w drodze aktu wykonawczego, program prac, w którym określone są zamierzone cele, priorytety, spodziewane wyniki, warunki wdrażania i całkowita kwota planu finansowania. Program prac zawiera też główne kryteria oceny, opis działań, które mają zostać sfinansowane, kwoty przeznaczone na każdy rodzaj działania, orientacyjny harmonogram realizacji oraz w przypadku dotacji maksymalną wysokość współfinansowania.</p> <p><u>Opracowując program, Komisja uwzględni niekorzystne warunki naturalne specyficzne dla regionów górskich, wspiarskich i najbardziej oddalonych.</u></p> <p>Akt wykonawczy, o którym mowa w akapicie pierwszym, przyjmuje się zgodnie z procedurą <u>sprawdzającą doradczą</u>, o której mowa w art. 24 ust. <u>2</u>3.</p> <p>3. W celu wdrożenia programu prac, o którym mowa w ust. 1, Komisja publikuje:</p> <p>a) w przypadku programów prostych, <u>dwa zaproszenia</u> ~~zaproszenie~~ do składania wniosków zawierające w szczególności warunki uczestnictwa i główne kryteria oceny.</p> <p>b) w przypadku programów, w których uczestniczy wiele państw, <u>dwa zaproszenia</u> ~~zaproszenie~~ do składania wniosków zgodnie z tytułem VI części I rozporządzenia (UE, Euratom) nr^o966/2012.</p> <p><u>Zaproszenia do składania wniosków, o których mowa w lit. a) i b), uwzględniają niekorzystne warunki naturalne specyficzne dla regionów górskich, wspiarskich i najbardziej oddalonych.</u></p>

Uzasadnienie

Komisja przyznaje sobie zbyt dużo uprawnień w procedurze decyzyjnej w związku z programem prac. W obecnym rozporządzeniu dopuszcza się dwa zaproszenia do składania wniosków, dzięki czemu wnioskodawca nie musi czekać zbyt długo z ponownym zgłoszeniem.

Poprawka 12

Artykuł 12

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Komisja dokonuje oceny i wyboru propozycji programów prostych przedstawionych w związku z zaproszeniem do składania wniosków, o którym mowa w art. 8 ust. 3 lit. a).</p> <p>2. Komisja, w drodze aktów wykonawczych, podejmuje decyzje dotyczące wybranych programów prostych, ewentualnych zmian, jakie należy w nich wprowadzić, oraz odpowiadających im budżetów. Te akty wykonawcze są przyjmowane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 24 ust. 2.</p>	<p>1. Komisja dokonuje oceny i wyboru propozycji programów prostych przedstawionych w związku z zaproszeniem do składania wniosków, o którym mowa w art. 8 ust. 3 lit. a).</p> <p>2. <u>Komisja przyjmuje akty wykonawcze umożliwiające państwom członkowskim i regionom europejskim udział w ocenie propozycji programów prostych i ich selekcji.</u></p>

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<p>3. Komisja, w drodze aktów wykonawczych, podejmuje decyzje dotyczące wybranych programów prostych, ewentualnych zmian, jakie należy w nich wprowadzić, oraz odpowiadających im budżetów. Te akty wykonawcze są przyjmowane zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 24 ust. 2.</p>

Uzasadnienie

Nie można zaakceptować wyłączenia państw członkowskich z oceny i selekcji programów prostych. Władze krajowe powinny brać aktywny udział w selekcji, ponieważ zgodnie z art. 14 to one zajmą się jej realizacją, monitorowaniem i kontrolą.

Poprawka 13

Artykuł 13

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Aby zapewnić skuteczną realizację działań, po przeprowadzeniu odpowiedniej procedury konkursowej organizacja inicjująca dokonuje wyboru organów, które realizują wybrane programy proste.</p>	<p>Aby zapewnić skuteczną realizację działań, po przeprowadzeniu odpowiedniej procedury konkursowej organizacja inicjująca dokonuje wyboru <u>wyspecjalizowanych</u> organów, które realizują wybrane programy proste.</p> <p><u>Regionalne agencje promocji lub usług promocyjnych w regionach będą mogły uwzględnić zbiorowe działania krajowe, związane z regionami i informowaniem nt. pochodzenia.</u></p>

Uzasadnienie

Należy położyć szczególny nacisk na udział państw członkowskich i na współpracę regionów w ramach działań informacyjnych i promocyjnych. Dlatego proponuje się dodać wzmiankę o agencjach i usługach związanych z promocją w regionach. Celem tych agencji jest skuteczne i dobrze zorganizowane finansowanie programów i ich realizacja, a nie finansowanie agencji poprzez wspomniane fundusze.

Poprawka 14

Art. 15 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>1. Udział Unii w finansowaniu programów prostych nie przekracza 50 % kwoty wydatków kwalifikowalnych. Pozostała część wydatków ponoszą wyłącznie organizacje inicjujące.</p>	<p>1. Udział Unii w finansowaniu programów prostych nie przekracza 50 % kwoty wydatków kwalifikowalnych. <u>Udział Unii w finansowaniu programów wzrasta do 75 % w wypadku programów prowadzonych przez najbardziej oddalone regiony UE.</u></p> <p><u>Państwa członkowskie i regiony europejskie mogą również dobrowolnie pokryć część kosztów programów do 20 %.</u> Pozostała część wydatków ponoszą ~~wyłącznie~~ organizacje inicjujące.</p>

Uzasadnienie

Uważamy, że nie należy eliminować możliwości współfinansowania przez państwa członkowskie programów prostych, jako że niektóre kluczowe podmioty sektora nie zawsze dysponują zasobami budżetowymi niezbędnymi do przeprowadzenia tego rodzaju kampanii promocyjnych, które mogą być dużym obciążeniem dla przedsiębiorstw. Szkodziłoby to MŚP i mogłoby doprowadzić do sytuacji, w której w programach uczestniczyłyby jedynie duże firmy. Ponadto mogłoby to doprowadzić do zmniejszenia udziału w programach, co byłoby efektem odwrotnym od zamierzonego. Za odpowiedni odsetek uznano 20 %, jako że umożliwia on zniwelowanie różnic w wydatkach na promocję ponoszonych przez państwa członkowskie i inne podmioty.

Poprawka 15

Art. 23 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu, powierza się Komisji na czas nieokreślony od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.	2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu, powierza się Komisji ~~na czas nieokreślony~~ od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Uzasadnienie

Naszym zdaniem nie należy powierzać Komisji uprawnień przyjmowania aktów delegowanych na czas nieokreślony, dlatego należy skreślić ten fragment z ust. 2.

Poprawka 16

Artykuł 27

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Do dnia 31 grudnia [2020 r.] Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania niniejszego rozporządzenia, w stosownym przypadku wraz z odpowiednimi wnioskami.	Do dnia 31 grudnia [2020 r.] Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie ze stosowania niniejszego rozporządzenia, w stosownym przypadku wraz z odpowiednimi wnioskami. <u>Ponadto do 31 grudnia 2017 r. przedstawi sprawozdanie śródkresowe.</u>

Uzasadnienie

Komisja powinna przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie śródkresowe ze stosowania omawianego rozporządzenia i stanu jego realizacji, by w przypadku, gdyby należało dokonać ulepszeń lub dostosowań, wciąż pozostał czas na realizację celów wyznaczonych na koniec 2020 r.

Bruksela, 2 kwietnia 2014 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów „Ramy jakości dla staży”

(2014/C 174/07)

Sprawozdawca	Andrius KUPČINSKAS (LT/EPL), burmistrz Kowna
Dokument źródłowy	Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie ram jakości dla staży COM(2013) 857 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. **Przyjmuje z zadowoleniem** zalecenie Rady Unii Europejskiej w sprawie ram jakości dla staży, za którymi opowiadał się już we wcześniejszych opiniach, lecz głęboko ubolewa, że Komisja zdecydowała się je przedstawić w formie zalecenia Rady, a nie dyrektywy.
2. Mając na uwadze, że czas między prezentacją wniosku Komisji (4 grudnia 2013 r.) a przyjęciem zalecenia Rady (10 marca 2014 r.) był zbyt krótki, by Komitet Regionów mógł wydać opinię zgodnie ze zwykłą procedurą, **stwierdza z zaniepokojeniem**, że ani Komisja Europejska podczas opracowywania zalecenia w sprawie ram jakości dla staży, ani Rada, gdy przyjmowała to zalecenie, nie skonsultowały się ze zgromadzeniem przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych, jakim jest Komitet Regionów Unii Europejskiej.
3. **Ubolewa**, że stopa bezrobocia młodych ludzi w UE, szczególnie w niektórych regionach, pozostaje wysoka, i **podkreśla**, jak ważne jest podjęcie aktywnych kroków na rzecz przeciwdziałania tej sytuacji. Aby osiągnąć cel strategii „Europa 2020”, tj. zapewnić do 2020 r. zatrudnienie 75 % populacji w przedziale wiekowym 20–64, należy zadbać o poprawę edukacji młodzieży, tj. lepiej ukierunkować ją na potrzeby rynku pracy, oraz stworzyć warunki sprzyjające wchodzeniu na rynek pracy.
4. **Uważa**, że zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim należy koniecznie dołożyć większych starań, by zachęcić młodzież do wybierania przyszłościowych zawodów. W tym celu potrzebne są badania, które umożliwią wczesne rozpoznawanie tendencji rozwojowych i wpływanie na nie, a także przewidywanie, w jaki sposób zmieniać się będzie popyt na pracę w poszczególnych sektorach i w podziale na zawody, jaka jest liczba pracowników wymagających przysposobienia do określonych zawodów i do nowo powstających miejsc pracy oraz jak duże jest przewidywane zapotrzebowanie na szkolenia dla osób młodych.
5. Z uwagi na fakt, że staże stanowią istotny element gwarancji dla młodzieży, **potwierdza** swoje poparcie dla zalecenia Rady w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży⁽¹⁾ z 22 kwietnia 2013 r.⁽²⁾, w którym wezwano do tego, by „wszyscy młodzi ludzie w wieku do 25 lat w ciągu czterech miesięcy od uzyskania statusu osoby bezrobotnej lub zakończenia kształcenia formalnego otrzymali dobrej jakości ofertę zatrudnienia, dalszego kształcenia, przygotowania zawodowego lub stażu”. Władze lokalne i regionalne powinny odgrywać zasadniczą rolę we wdrażaniu systemów gwarancji dla młodzieży.
6. **Widzi** w ramach jakości dla staży użyteczny środek, który dąży do zapewnienia, aby staże skutecznie ułatwiały przechodzenie z etapu zdobywania wykształcenia do życia zawodowego i, co za tym idzie, zwiększały szanse młodzieży na rynku pracy.
7. Uważa, że w ramach staży należy położyć nacisk na przekazywanie wiedzy fachowej z pokolenia na pokolenie zgodnie z modelem „mistrz – czeladnik”.
8. **Popiera** wprowadzone w ramach jakości dla staży nowe rozwiązania, gdyż dzięki ramom zapewniona zostanie przejrzystość praktyk zawodowych, a w centrum uwagi znajdą się założenia edukacyjne. Jednocześnie **wyraża rozczarowanie**, iż ramy jakości nie przewidują żadnej dyskusji na temat zaleceń dla państw członkowskich w tak ważnych kwestiach jak zabezpieczenie społeczne czy wynagrodzenie. Wyraża ubolewanie, że zakres ram jakości nie jest dopasowany do ram gwarancji dla młodzieży, jako że ramy jakości obejmują tylko staże na wolnym rynku, a nie obejmują praktyk podejmowanych w ciągu studiów, formalnego kształcenia lub szkolenia zawodowego.

⁽¹⁾ COM(2012) 729 final z 5 grudnia 2012 r.

⁽²⁾ Zalecenie Rady w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży, Dz.U. C 120 z 22.4.2013, s. 1.

9. **Przypomina**, że władzom lokalnym i regionalnym przypada ważna rola w przygotowywaniu i wdrażaniu środków na rzecz zwalczania bezrobocia, w tym również w obszarze kształcenia ogólnego i szkolenia zawodowego. Państwa członkowskie powinny być świadome tej roli i wykorzystać związane z tym możliwości, by ułatwić młodym fachowcom przechodzenie z etapu nauki do pracy, gdyż to właśnie władze lokalne i regionalne pełnią funkcję usługodawców w obszarze kształcenia, szkolenia i zatrudnienia. **Ubolewa** zatem, iż w zaleceniu Rady nie wspomina się o roli samorządów lokalnych i regionalnych we wdrażaniu ram jakości dla staży.

10. **Apeluje** do państw członkowskich o zapewnienie aktywnego współdziałania partnerów społecznych oraz władz lokalnych i regionalnych, aby zagwarantować udane wprowadzanie systemu.

11. **Wzywa** również państwa członkowskie, by dokładnie zbadały warunki prawne i inne warunki, w jakich ramy jakości dla staży mogą zostać wdrożone do praktyki lub prawodawstwa krajowego.

Wprowadzenie

12. **Wyraża zaniepokojenie** wysoką stopą bezrobocia wśród młodzieży w UE i związanym z tym ryzykiem ubóstwa wśród młodych ludzi, o czym wspomniano także w sprawozdaniu rocznym Komisji Europejskiej na temat zatrudnienia i kwestii społecznych (2012) ⁽³⁾.

13. **Podkreśla** znaczenie skutecznych środków w celu rozwiązania coraz bardziej rozpowszechnionego problemu młodych ludzi, którzy ani nie pracują, ani się nie szkolą. **Wskazuje** na społeczne, gospodarcze i demograficzne konsekwencje i zagrożenia związane z brakiem samodzielności tych młodych osób.

14. **Podziela** pogląd Komisji o znaczeniu staży i **zwraca uwagę**, iż dzięki dobrym jakościowo stażom młodzi ludzie otrzymują możliwość zdobycia cennego doświadczenia i umiejętności, a tym samym mogą zwiększyć swoje szanse na rynku pracy i szybciej znaleźć stałe zatrudnienie.

15. **Podziela zaniepokojenie** Komisji, iż staże wykorzystywane są czasami jako możliwość skorzystania z taniej lub nawet całkowicie nieodpłatnej siły roboczej. Tak więc głównym wyzwaniem jest jasne wytyczenie maksymalnego czasu trwania praktyki zawodowej oraz poprawa jej jakości, tak aby doświadczenie to było użyteczne z punktu widzenia wejścia na rynek pracy.

16. **Wskazuje**, że jeśli chodzi o zatrudnienie młodzieży, najlepsze wyniki osiągają te kraje i regiony, w których młodzi ludzie mają możliwość odbycia wysokiej jakości praktyki lub nauki rzemiosła i w których uzgodnione programy staży i praktyk zawodowych stanowią nieodłączną część systemu kształcenia i naboru do pracy. Ważne jest, by placówki oświatowe współpracowały ze sferą przedsiębiorczości, aby zapewnić odnoszenie wzajemnych korzyści z programów praktyk.

Ogólne aspekty zalecenia

17. **Zgadza się** z założeniami ram jakości dla staży i stwierdza, że dla praktyki zawodowej ważny jest zarówno proces nauki, umożliwiający lepsze zapoznanie się z rynkiem pracy, jak i wyraźne założenia edukacyjne i wybór odpowiedniego opiekuna.

18. **Popiera** postulat zawarty w ramach jakości, aby uzyskane przez stażystów umiejętności i kompetencje zostały oficjalnie poświadczane przez przedsiębiorstwo certyfikatem odbycia praktyk, co jest niezbędne do zagwarantowania formalnego uznania wartości wnoszonej przez staże jako instrumentu ułatwiającego integrację młodych ludzi na rynku pracy i zwiększającego ich szanse na znalezienie wysokiej jakości zatrudnienia.

19. **Ubolewa**, iż zalecenie Rady nie odnosi się do staży będących częścią programu studiów wyższych, kształcenia formalnego lub szkolenia zawodowego. **Wzywa** zatem Komisję, by przedstawiła oddzielną propozycję ram jakości dla tego rodzaju staży.

20. **Popiera** przewidziane w ramach jakości wsparcie dla działań państw członkowskich za pośrednictwem finansowania UE (finansowanie programów praktyk zawodowych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych), wymiany sprawdzonych rozwiązań i środków monitorowania. Zachęca niemniej do upewnienia się, że fundusze europejskie nie zastępują środków prywatnych.

⁽³⁾ Przegląd dotyczący zatrudnienia i kwestii społecznych (2012).

Warunki pracy i przejrzystość

21. W celu zapewnienia jakości staży **apeluje** o promowanie – w ramach częstszego stosowania otwartej metody koordynacji – dyskusji na temat wymiany sprawdzonych rozwiązań w Europie, na podstawie których państwa członkowskie będą mogły łatwiej opracować wspólne minimalne wymogi dotyczące praktyk zawodowych.
22. **Z zadowoleniem przyjmuje** wezwanie do zapewnienia przejrzystości ogłoszeń o naborze na staż, niemniej zwraca uwagę, iż mimo znaczenia przejrzystości, nie jest to wystarczające do zagwarantowania jakości staży.
23. **Ubolewa**, że nie zalecono podmiotom oferującym staż zapewnienia odpowiedniego ubezpieczenia zdrowotnego i zabezpieczenia społecznego, lecz jedynie wezwano do wskazania w ogłoszeniu o naborze, czy tego typu ubezpieczenie zostało przewidziane.
24. **Przyjmuje z zadowoleniem** punkt widzenia przedstawiony w ramach jakości, iż w ogłoszeniach o naborze należy wskazać, czy przewidziano wynagrodzenie lub rekompensatę kosztów za odbyty staż. Wyraża także zadowolenie, że w zaleceniu Rady znalazł się zapis przewidujący obowiązek podawania w informacjach o stażu wysokości wynagrodzenia lub rekompensaty kosztów, jeśli są one oferowane. Jednocześnie zdaniem Komitetu trzeba zagwarantować, by obowiązek informowania nie wiązał się z obciążeniami administracyjnymi dla podmiotów oferujących staże, a przepisy w tej dziedzinie nie utrudniały tworzenia miejsc praktyk we wszystkich sektorach rynku pracy, lecz ułatwiały tę działalność.
25. **Zwraca uwagę**, że nie podjęto kwestii bezpłatnych lub częściowo płatnych staży. Wyniki przeprowadzonego niedawno badania Eurobarometru ⁽⁴⁾ pokazują, że 3/5 stażystów nie otrzymuje żadnej rekompensaty bądź tak niewielką, że jedynie w połowie przypadków starcza ona na pokrycie podstawowych kosztów życia. Grozi to ograniczeniem dostępu do staży do tych tylko osób, które mogą sobie na nie pozwolić finansowo. To z kolei prowadzi do zmniejszenia liczby praktyk zawodowych i ich korzyści gospodarczych, a jednocześnie do zwiększenia nierówności.
26. Dążenie do zapewnienia jakości staży poprzez wprowadzenie obowiązku w zakresie odpowiedniego zabezpieczenia i rekompensaty kosztów bądź wynagrodzenia dla wszystkich stażystów może skutkować spadkiem liczby oferowanych staży ze względu na poważne obciążenia finansowe dla władz lokalnych i regionalnych oraz przedsiębiorstw. Ponieważ ze względu na panującą w Europie różnorodność stworzenie jednego modelu dla wszystkich może się nie powieść, **z zadowoleniem przyjmuje** wysiłki zmierzające do ustanowienia sprawnego systemu częściowego lub całkowitego finansowania praktyk zawodowych z różnych źródeł.
27. **Stwierdza**, że w zaleceniu Rady niewystarczająco zdefiniowano rolę opiekuna stażysty. Z uwagi na fakt, że uregulowanie tej kwestii leży w gestii państw członkowskich, **apeluje** do nich i do partnerów społecznych i gospodarczych, by wymieniali się sprawdzonymi rozwiązaniami dotyczącymi roli opiekunów, ich obowiązków i zakresu odpowiedzialności oraz innych odnośnych kwestii, tak aby lepiej zrozumieć, które rozwiązania sprawdzają się na poziomie UE, oraz praktycznie wdrożyć zasadę wielopoziomowego sprawowania rządów.

Staż zagraniczne

28. **Z zadowoleniem przyjmuje** pozytywny w tym aspekcie wpływ ram jakości, gdyż ułatwiają one odbycie dotychczas zbyt rzadko podejmowanych staży zagranicznych oraz poprawiają dostęp do informacji.
29. Ze względu na to, że art. 153 TFUE jako podstawa prawna ram jakości dla staży przewiduje, że Unia Europejska wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich, **proponuje**, by podjąć wysiłki na poziomie UE na rzecz gromadzenia i rozpowszechniania informacji o przepisach dotyczących mobilności stażystów. Łatwy dostęp do informacji o tym, czego stażysta może się spodziewać po praktyce, ułatwi młodym ludziom odbywanie praktyk w innym państwie.
30. **Zwraca jednak uwagę**, że wspomniany już brak zwrotu poniesionych kosztów bądź jedynie niewielka rekompensata, wraz z brakiem dostępu do zakwaterowania, może stanowić przeszkodę dla odbywania staży zagranicznych. Potencjalny zainteresowany – z powodu trudnej sytuacji finansowej – często nie jest w stanie skorzystać z praktyki zawodowej w innym państwie członkowskim.
31. **Podkreśla**, że stworzenie korzystniejszych warunków dla staży zagranicznych mogłoby przynieść wielorakie korzyści, na przykład zwiększyć szanse stażystów na znalezienie zatrudnienia oraz usprawnić ich integrację na rynku pracy.

⁽⁴⁾ Eurobarometer: „The experience of a Traineeship in the EU” [Doświadczenia związane z praktykami zawodowymi w UE], 2013.

32. **Z zadowoleniem przyjmuje** wyłaniające się z ram jakości dla staży stanowisko, iż można by rozszerzyć zakres działalności EURES o praktyki zawodowe, co zaproponowała Rada w swoich konkluzjach z czerwca 2012 r⁽⁵⁾. Ponadto **popiera** postulat wykorzystania tej sieci do rozpowszechniania informacji o stażach.

33. **Popiera** wykorzystanie EURES w celu zapewnienia dostępu do informacji na temat wolnych miejsc stażu i **zaleca** użycie tej sieci jako instrumentu informacji zwrotnej, gdyż umożliwi ona stażystom ocenę ich doświadczeń z praktyk.

34. **Zwraca uwagę**, że liczba staży zagranicznych jest bardzo niska pomimo bardzo wysokich wskaźników mobilności wśród studentów, np. w ramach programu Erasmus⁽⁶⁾. Mamy więc do czynienia z niewykorzystaną szansą na zmniejszenie bezrobocia wśród młodzieży dzięki mobilności: praktyka w innym kraju mogłaby mieć decydujące znaczenie, jeśli młody człowiek pragnąłby pracować w innym państwie członkowskim. **Z zadowoleniem przyjmuje** więc program Erasmus+, który mógłby przyczynić się do zwiększenia liczby staży zagranicznych.

35. Możliwość uzyskania doświadczenia w różnych warunkach stanowi dla młodych ludzi ogromną szansę na zwiększenie liczby potencjalnych pracodawców w różnych państwach członkowskich. Dlatego też **trzeba zmierzać** do zagwarantowania skutecznego wsparcia dla staży odbywanych w innym państwie członkowskim: poprzez poszukiwanie rozwiązań pozwalających zmniejszyć koszty poniesione przez stażystę w związku z przeprowadzką do innego kraju oraz poprzez udostępnianie odpowiednich informacji, które pozwolą stażystom uniknąć problemów finansowych, przy uwzględnieniu kosztów życia w danym państwie, jak też przepisów administracyjnych w państwie przyjmującym (np. pozwolenie na pracę i pobyt, zaświadczenie o zameldowaniu itp.).

Wdrożenie ram jakości dla staży

36. **Zwraca uwagę**, że należy włączyć władze lokalne i regionalne w kompleksowe opracowywanie i realizację nowej inicjatywy, zapewniając im niezbędne w tym celu środki finansowe, gdyż władze te najlepiej mogą ocenić różne warunki i potrzeby na szczeblu lokalnym.

37. **Ubolewa**, iż w zaleceniu Rady nie zaproponowano bardziej kompleksowego zasięgnięcia opinii władz samorządowych oraz przedsiębiorstw przy tworzeniu i doskonaleniu programów nauczania, tak aby uwzględnić potrzeby rynku pracy i kształcić przyszłych pracowników poszukiwanych specjalizacji.

38. **Zwraca uwagę**, że często władze samorządowe są w dużym stopniu odpowiedzialne za wdrażanie środków w dziedzinie zatrudnienia oraz kształcenia ogólnego i zawodowego. Terytorialny wymiar tych obszarów polityki jest niezwykle istotny.

39. **Z zadowoleniem przyjmuje** wezwanie, aby promować „aktywny udział służb zatrudnienia, instytucji oświatowych i organizatorów szkoleń we wdrażaniu ram jakości dla staży”, i podkreśla ważną rolę władz lokalnych i regionalnych we wszystkich trzech obszarach.

40. **Zaznacza**, że władze lokalne i regionalne, które pełnią funkcję pracodawców, trzeba włączyć w skuteczne wdrażanie ram jakości dla staży. **Ubolewa**, iż w zaleceniu Komisji nie nawiązano konkretnie do kompetencji i doświadczeń tych władz. Uważa za istotne, by utworzyć ramy prawne umożliwiające instytucjom publicznym przyjmowanie stażystów i upowszechnianie dobrych praktyk organów publicznych.

41. **Wzywa** Komisję do podjęcia dalszych działań w celu zgromadzenia i rozpowszechnienia informacji oraz zachęcenia państw członkowskich do odpowiedniego uzupełnienia ich prawodawstwa, tak aby warunki staży lepiej uwzględniały oczekiwania wszystkich zainteresowanych stron.

42. **Wskazuje**, że władze samorządowe, będące ważnymi pracodawcami i podmiotami oferującymi staże, powinny dawać dobry przykład, jeśli chodzi o wdrażanie przepisów dotyczących wysokiej jakości praktyk zawodowych. Apeluje więc do tych władz o oferowanie jak największej liczby wysokiej jakości staży.

43. **Podkreśla**, jak ważna jest możliwość włączenia zainteresowanych podmiotów aktywnego społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza młodych ludzi i organizacji młodzieżowych, na etapie wdrażania ram jakości dla staży. Można w tym celu wykorzystać m.in. europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego – platformę współpracy utworzoną przez Komisję w lipcu 2013 r.

⁽⁵⁾ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/131388.pdf.

⁽⁶⁾ W badaniu Eurobarometru 2013 wykazano, że jedynie 9 % staży odbyło się za granicą.

44. **Przypomina** również o znaczeniu sektora prywatnego, a szczególnie MŚP, dla udanej realizacji tej inicjatywy.

45. **Wzywa** władze lokalne i regionalne, by przygotowując programy wspierania kompetencji studentów, ściślej współpracowały z lokalnymi ośrodkami kształcenia i pracodawcami oraz ustanowiły stypendia i płatne praktyki dla osób mających najlepsze wyniki. **Zwraca uwagę** na znaczenie propagowania na poziomie UE sprawdzonych rozwiązań opracowanych w poszczególnych państwach członkowskich.

Przepisy końcowe

46. **Z zadowoleniem przyjmuje** zalecenie Komisji dotyczące propagowania ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami w celu szybkiego wdrożenia ram jakości dla staży. Ponownie **przypomina** o ważnej roli władz lokalnych i regionalnych w tym obszarze.

47. **Apeluje** do państw członkowskich o przestrzeganie zalecenia Komisji oraz o to, by przy wprowadzaniu w życie ram jakości dla staży sprawdzać i ulepszać ich skuteczność w zakresie realizacji celów krajowej polityki zatrudnienia młodzieży.

II. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Motyw 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Kryzys szczególnie mocno dotknął młodzież. W niektórych państwach członkowskich stopy bezrobocia młodzieży osiągnęły w ciągu ostatnich lat najwyższe poziomy w historii i nic nie wskazuje na to, że w perspektywie krótkoterminowej nastąpi spadek tych poziomów. Zwiększenie szans na zatrudnienie ludzi młodych i ich produktywności ma kluczowe znaczenie dla wprowadzania ich na rynek pracy.	Kryzys szczególnie mocno dotknął młodzież. W niektórych państwach członkowskich stopy bezrobocia młodzieży osiągnęły w ciągu ostatnich lat najwyższe poziomy w historii i nic nie wskazuje na to, że w perspektywie krótkoterminowej nastąpi spadek tych poziomów. <u>Bardzo duże różnice w stopach bezrobocia między regionami narażają na szwank realizację celów Unii Europejskiej w dziedzinie spójności społecznej i terytorialnej.</u> Zwiększenie szans na zatrudnienie ludzi młodych i ich produktywności ma kluczowe znaczenie dla wprowadzania ich na rynek pracy.

Poprawka 2

Motyw 16

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Programy państw członkowskich promujące i oferujące staże dla młodzieży mogą być finansowane z funduszy europejskich. Dodatkowo Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych będzie stanowić wsparcie dla staży w kontekście gwarancji dla młodzieży, ukierunkowanej na osoby młode z regionów Unii Europejskiej najbardziej dotkniętych bezrobociem młodzieży i współfinansowanej przez Europejski Fundusz Społeczny (EFS) na lata 2014–2020. EFS wraz z Inicjatywą na rzecz zatrudnienia ludzi młodych mogą być wykorzystywane w celu zwiększenia liczby i poprawy jakości programów staży prowadzonych przez państwa członkowskie. Dotyczy to ewentualnego udziału w kosztach staży, który w określonych warunkach obejmuje część wynagrodzenia. Mogą one również oferować udział w kosztach kosztów innych szkoleń odbywanych przez młodych ludzi poza stażem, np. kursów językowych.	Programy państw członkowskich promujące i oferujące staże dla młodzieży mogą być finansowane z funduszy europejskich. Dodatkowo Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych będzie stanowić wsparcie dla staży w kontekście gwarancji dla młodzieży, ukierunkowanej na osoby młode z regionów Unii Europejskiej najbardziej dotkniętych bezrobociem młodzieży i współfinansowanej przez Europejski Fundusz Społeczny (EFS) na lata 2014–2020. EFS wraz z Inicjatywą na rzecz zatrudnienia ludzi młodych mogą być wykorzystywane w celu zwiększenia liczby i poprawy jakości programów staży prowadzonych przez państwa członkowskie. Dotyczy to ewentualnego udziału w kosztach staży, który w określonych warunkach obejmuje część wynagrodzenia. <u>Konieczne jest również podjęcie niezbędnych kroków, by fundusze publiczne nie zastępowały środków prywatnych.</u> Mogą one również oferować udział w kosztach kosztów innych szkoleń odbywanych przez młodych ludzi poza stażem, np. kursów językowych.

Poprawka 3

Motyw 29

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Niniejsze zalecenie nie obejmuje praktyk zawodowych będących częścią programu studiów wyższych, kształcenia formalnego lub szkolenia zawodowego. Staże, których treść jest uregulowana przepisami prawa krajowego i których ukończenie jest wymagane w celu uzyskania dyplomu ukończenia studiów wyższych lub dostępu do określonych zawodów (w takich dziedzinach jak medycyna, architektura itp.), nie są objęte niniejszym zaleceniem,	Niniejsze zalecenie nie obejmuje praktyk zawodowych będących częścią programu studiów wyższych, kształcenia formalnego lub szkolenia zawodowego. Staże, których treść jest uregulowana przepisami prawa krajowego i których ukończenie jest wymagane w celu uzyskania dyplomu ukończenia studiów wyższych lub dostępu do określonych zawodów (w takich dziedzinach jak medycyna, architektura itp.), nie są objęte niniejszym zaleceniem; <u>ten drugi rodzaj staży będzie przedmiotem oddzielnego wniosku Komisji.</u>

Poprawka 4

Zalecenie 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
zachęcały podmioty oferujące staże do przydzielania stażysty opiekuna, który będzie zajmować się ukierunkowaniem stażysty w trakcie wykonywania przydzielonych mu zadań i monitorowaniem jego postępów;	~~zachęcały~~ postanowiły , że podmioty oferujące staże ~~do przydzielania~~ mają przydzielać stażysty opiekuna, który będzie zajmować się ukierunkowaniem stażysty w trakcie wykonywania przydzielonych mu zadań i monitorowaniem jego postępów;

Poprawka 5

Zalecenie 13

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Odpowiednie uznawanie stażu (13) zachęcały podmioty oferujące staże do poświadczania za pomocą certyfikatu lub referencji wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w trakcie stażu;	Odpowiednie uznawanie stażu (13) ~~zachęcały podmioty oferujące~~ wymagały od podmiotów oferujących staże ~~do~~ poświadczania za pomocą certyfikatu lub referencji wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w trakcie stażu;

Poprawka 6

Zalecenie 25

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
współpracować z państwami członkowskimi, partnerami społecznymi, służbami zatrudnienia oraz organizacjami młodzieży i stażystów w celu promowania niniejszego zalecenia;	współpracować z państwami członkowskimi, partnerami społecznymi, służbami zatrudnienia, ~~oraz~~ organizacjami młodzieży i stażystów <u>oraz samorządami terytorialnymi</u> w celu promowania niniejszego zalecenia;

Poprawka 7

Zalecenie 26

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
zachęcać i wspierać państwa członkowskie, również poprzez promowanie wymiany najlepszych praktyk między nimi, do korzystania z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub innych funduszy europejskich na okres programowania 2014–2020 w celu zwiększania liczby staży i poprawy ich jakości;	zachęcać i wspierać państwa członkowskie <u>oraz samorządy terytorialne</u> , również poprzez promowanie wymiany najlepszych praktyk między nimi, do korzystania z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub innych funduszy europejskich na okres programowania 2014–2020 w celu zwiększania liczby staży i poprawy ich jakości;

Poprawka 8

Dodać nowe zalecenie po zaleceniu 28

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
	<u>zaproponować następnie ramy jakości staży będących częścią programu studiów wyższych, kształcenia formalnego lub szkolenia zawodowego.</u>

Bruksela, 3 kwietnia 2014 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramon Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów – Wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie lekkich plastikowych toreb na zakupy

(2014/C 174/08)

Sprawozdawca	Linda GILLHAM, radna, Rada Hrabstwa Runnymede (UK/EA)
Dokument źródłowy	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych w celu ograniczenia korzystania z lekkich plastikowych toreb na zakupy COM(2013) 761 final – 2013/0371 (COD)

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Kontekst ogólny

1. Dostrzega, że cechy, które przyczyniły się do powodzenia, z handlowego punktu widzenia, plastikowych toreb na zakupy – ich niewielka waga, wytrzymałość i odporność na rozkład – przyczyniły się także do ich rozpowszechnienia. Szacuje się, że w 2010 r. każdy obywatel UE użył 198 plastikowych toreb na zakupy, z czego ok. 90 % było lekkimi torbami; są one rzadziej ponownie wykorzystywane niż grubsze torby i częściej wyrzucane.
2. Odnotowuje, że korzyści handlowe z użycia plastikowych toreb na zakupy o grubości ścianek poniżej 50 mikronów (lekkość, trwałość i odporność na rozkład) odpowiadały i wciąż odpowiadają za zerowy lub niski współczynnik recyklingu oraz za zanieczyszczenie wody i gruntów w skali światowej.
3. Zauważa, że problem odpadów w postaci plastikowych toreb w ekosystemach wodnych nie dotyczy wyłącznie krajów mających dostęp do morza, ale także państw, w których znajdują się duże jeziora, ponieważ znaczna część odpadów ze stałego lądu przemieszcza się w dół rzek. Po wyrzuceniu plastikowej torby na zakupy mogą przetrwać setki lat, głównie w kawałkach; łączna liczba wyrzuczanych plastikowych toreb wzrasta z upływem czasu i jest uznawana za kluczowe wyzwanie w skali światowej.
4. Zauważa, że w UE plastikowe torby na zakupy są uznawane za opakowanie na mocy dyrektywy w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (dyrektywa 94/62/WE). Plastikowe torby na zakupy mogą zostać wprowadzone na rynek tylko wtedy, gdy spełniają zasadnicze wymagania w zakresie jak najoszczędniejszego używania opakowań, ograniczenia zawartości substancji niebezpiecznych i przydatności do ponownego użycia i odzysku, w tym recyklingu, odzysku energii, kompostowania i biodegradacji. Nie ma jednak prawodawstwa lub polityki UE, które w szczególnie sposób dotyczyłyby plastikowych toreb na zakupy.
5. Dostrzega, że państwa członkowskie wdrożyły różne działania z myślą o ograniczeniu korzystania z plastikowych toreb na zakupy, które obejmowały między innymi dobrowolne umowy i środki polityki budżetowej (Belgia, Irlandia, Dania), a nawet całkowity zakaz używania plastikowych toreb nieulegających biodegradacji, jaki wprowadzono we Włoszech. Niektóre państwa członkowskie osiągnęły już znaczące rezultaty w zakresie ograniczania korzystania z nich z plastikowych toreb, które waha się od ok. 4 plastikowych toreb zużywanych przez jednego obywatela w Danii i Finlandii do około 466 w Polsce, Portugalii i na Słowacji.
6. Odnosi się ze szczególnym uznaniem do tych państw członkowskich, które zmniejszyły swoje roczne zużycie lekkich plastikowych toreb na mieszkańca. Z pewnością można wyciągnąć wiele wniosków z udanych działań podjętych w szeregu państw członkowskich, zachęca zatem władze krajowe, regionalne i lokalne na całym świecie, aby zwróciły uwagę na te środki.
7. Podkreśla, że realizacja celów na 2020 r. wymaga gospodarowania wszystkimi odpadami z tworzyw sztucznych jako zasobem, zgodnie z Planem działania na rzecz zasobooszczędnej Europy.

Poziom ambicji wyrażony w proponowanej dyrektywie

8. Uważa w świetle ostatnich opinii KR-u⁽¹⁾, że wniosek Komisji Europejskiej nie jest wystarczająco ambitny, by zapobiec stosowaniu lekkich plastikowych toreb, i wzywa Parlament Europejski i Radę do rozważenia:

— zmiany definicji/zakresu, tak aby objąć papierowe lub wytwarzane ze skrobi torby jednorazowego użytku, a także by uwzględnić torby wielokrotnego użytku w przypadku stosowania instrumentów ekonomicznych;

⁽¹⁾ CdR 3751/2013 fin, CdR 1617/2013 fin.

- wyznaczenia na szczeblu UE wiążącego celu w zakresie ograniczenia/zapobiegania w miejsce dobrowolnych krajowych celów w zakresie ograniczenia, oraz nadania dodatkowych uprawnień Komisji Europejskiej, tak aby mogła zbadać możliwość wprowadzenia do 2020 r. europejskiego zakazu korzystania z bezpłatnych lekkich toreb;
- wprowadzenia obowiązku stosowania przez państwa członkowskie instrumentów ekonomicznych dodatkowo do podejścia opartego na dobrowolności.

9. Uważa, że połączenie tych środków, w tym proponowana możliwość stosowania przez państwa członkowskie ograniczeń w zakresie wprowadzania do obrotu na zasadzie odstępstwa od art. 18, stanowi bardziej skuteczne podejście. Środki te wzajemnie by się uzupełniały: na szczeblu krajowym i regionalnym najlepiej realizowano by instrumenty ekonomiczne, natomiast ambitne cele na szczeblu unijnym byłyby bardzo ważne z perspektywy zapewniania realizacji i podnoszenia świadomości⁽²⁾.

Definicja/zakres

10. Popiera proponowaną definicję, opierającą się na grubości ścianek wynoszącej 50 mikronów, jako odpowiedni parametr mający na celu zniechęcenie do korzystania z lekkich plastikowych toreb na zakupy, jednocześnie unikając negatywnych skutków w zakresie plastikowych toreb na zakupy wielokrotnego użytku, zwanych „torbami na całe życie”. Plastikowe torby na zakupy o grubości poniżej 50 mikronów, które stanowią ok. 90 % całkowitej liczby plastikowych toreb na zakupy zużywanych w Unii, są rzadziej wykorzystywane ponownie i częściej wyrzucane⁽³⁾.

11. Podkreśla znaczenie definicji/zakresu proponowanej dyrektywy dla uniknięcia niezamierzonych konsekwencji, takich jak przejście na inne materiały, na torby plastikowe grubsze, jednak nadal jednorazowego użytku i inne formy plastikowych toreb o podobnej funkcji, które mogą nie przynieść planowanych efektów dla środowiska i wykazują potencjał do zwiększenia liczby produkowanych opakowań.

12. Popiera wyłączenie toreb na zakupy wielokrotnego użytku z celów w zakresie ograniczenia i ewentualnych zakazów, uważa jednak, że instrumenty ekonomiczne powinny mieć zastosowanie również w odniesieniu do takich toreb, zatem zwraca się o uwzględnienie ich w definicji/zakresie dyrektywy w tym określonym celu.

13. Zauważa, że „torby na całe życie” są często bezpłatnie wymieniane przez detalistę oraz że należy wspierać takie działania. Środek ten może przyczynić się do nadania wartości zasobom naturalnym i zmiany zachowania, tak aby torby nie były uznawane za odpady.

14. Oczekuje wyjaśnienia, czy bardzo lekkie plastikowe torby (poniżej 10 mikronów) wykorzystywane w przypadku świeżego lub surowego jedzenia przeznaczonego do spożycia przez ludzi lub zwierzęta zostaną objęte proponowaną definicją. Torby te są co do zasady wyłączone ze strategii politycznych w zakresie plastikowych toreb na zakupy ze względów praktycznych, higieny lub bezpieczeństwa żywności (zwłaszcza w przypadku surowego mięsa). Niemniej jednak może istnieć potrzeba ujęcia ich w ramach unijnego celu w zakresie zapobiegania/ograniczenia z myślą o uniknięciu niezamierzonych zmian w zachowaniu konsumentów⁽⁴⁾.

15. Oczekuje także wyjaśnienia, dlaczego definicja lekkich plastikowych toreb na zakupy została ograniczona do toreb plastikowych, zamiast pozostać nieokreśloną co do materiału, i obejmować także torby na zakupy jednorazowego użytku wytworzone z papieru, materiałów pochodzenia roślinnego lub skrobi w celu podjęcia kwestii niezrównoważonych wzorców konsumpcji i zasobooszczędności.

16. Zauważa w tym względzie, że w ocenie skutków przeprowadzonej przez Komisję Europejską zasugerowano, że na każde 1000 plastikowych toreb jednorazowego użytku, których wykorzystania uniknięto, ludzie zużyją średnio 127 toreb papierowych. Przyjęto w niej, że 50 % plastikowych toreb zużywanych w sektorach sklepów niebędących supermarketami zostanie zastąpionych torbami papierowymi, o ile nie staną się one przedmiotem strategii politycznej, co miało miejsce na przykład w przypadku Irlandii⁽⁵⁾.

17. Przyjmuje z zadowoleniem dokonywany obecnie przez Komisję Europejską przegląd polityki dotyczącej odpadów i oczekuje na otrzymanie lepszego wyjaśnienia zarówno pozytywnych, jak i negatywnych właściwości środowiskowych wynikających z nowych technologii, które rzekomo produkują torby ulegające oksy-biodegradacji, biodegradacji i torby zdatne do kompostowania. Ponadto niezbędne jest zrozumienie wpływu tych mikroskopijnych cząsteczek na organizmy morskie.

⁽²⁾ BIO 09/2011.

⁽³⁾ BIO 09/2011.

⁽⁴⁾ SWD(2013) 444.

⁽⁵⁾ SWD(2013) 444.

18. Zdecydowanie sprzeciwia się wyłączeniu plastikowych toreb na zakupy ulegających biodegradacji i zdalnych do kompostowania z definicji/zakresu dyrektywy. KR ponownie podkreśla swoje obawy w zakresie wprowadzającego w błąd etykietowania i definicji oraz częściowo ekologicznych referencji takich toreb⁽⁶⁾. Ponadto przejście na torby ulegające biodegradacji nie ograniczyłoby liczby toreb wyrzucanych jako śmieci. Może także potencjalnie stwarzać problemy dla gmin zaangażowanych w procesy recyklingu tworzyw sztucznych i prowadzi do niejasności związanych z kompostowaniem w domu i kompostowaniem w warunkach przemysłowych.

19. Ponawia swój apel o wprowadzenie zakazu stosowania oksydegradowalnych tworzyw sztucznych, dopóki dalsze badania nie potwierdzą, że wnoszą one wartość dodaną.

20. Uważa, że projekt produktu jest kluczowy dla minimalizowania odpadów. Jest zdania, że podczas gdy obecna dyrektywa w sprawie ekoprojektu koncentruje się na kwestiach zużycia wody i energii, to jej przegląd mógłby aktualnie obejmować przygotowanie do ponownego wykorzystania, możliwość naprawy i recykling, przy czym konsument uzyskiwałby poradę w zakresie trwałości torby na zakupy.

21. Zaleca, by przy okazji przyszłych przeglądów dotyczących projektu wprowadzić minimalną zawartość materiału z recyklingu, rozumie przy tym jednak, że niektóre zastosowania w kontekście żywności czy zdrowia osób wymagają określonych standardów materiału.

Krajowe lub unijne cele w zakresie ograniczenia i zakazy

22. Popiera ustanowienie dla każdego państwa członkowskiego minimalnego, ogólnounijnego celu ograniczenia zużycia do 35 toreb na mieszkańca rocznie, który należy osiągnąć w okresie przejściowym, po wejściu w życie przedmiotowej dyrektywy. Stanowi to obniżenie unijnej średniej zużycia plastikowych toreb jednorazowego użytku z 2010 r. o 80 % i poziom ten został już osiągnięty lub przekroczony w niektórych państwach członkowskich.

23. Przyjmuje z zadowoleniem proponowany przepis, który umożliwia państwom członkowskim wprowadzenie zakazu używania na swoim terytorium lekkich plastikowych toreb na zakupy na zasadzie odstępstwa od art. 18 dyrektywy 94/62/WE. Ten nowy przepis odzwierciedla fakt, że coraz więcej państw, regionów i miast na całym świecie wprowadziło zakaz korzystania z lekkich plastikowych toreb lub rozważyło wprowadzenie takich zakazów, przy czym liczba ta stale wzrasta.

24. Dostrzega, że takie krajowe ograniczenia w zakresie wprowadzania do obrotu podlegają wymogom określonym w art. 34–36 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Oznacza to, że należy spełnić pewne warunki – zakaz nie może być dyskryminacyjny wobec pewnego rodzaju lekkich plastikowych toreb względem innych, nie może także stanowić ukrytego ograniczenia w handlu między państwami członkowskimi. W tym kontekście uważa, że wszystkie dostępne obecnie lekkie torby powinny stać się przedmiotem zakazu do 2020 r.

25. Wzywa Komisję Europejską do zbadania środków wprowadzenia na szczeblu UE do 2020 r. zakazu korzystania z lekkich plastikowych toreb na zakupy w sektorze detalicznym⁽⁷⁾. Ponadto zachęca Komisję Europejską do zbadania możliwości powstawania potencjalnych konfliktów między potrzebą zmiany podstawy prawnej dyrektywy w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, długością wymaganego okresu przejściowego i potrzebą połączenia zakazu z pobieraniem opłat za plastikowe torby wielokrotnego użytku i innymi środkami mającymi na celu uniknięcie niezamierzonych konsekwencji a zasadami rynku wewnętrznego i międzynarodowym prawem handlowym.

26. Zaleca, aby państwa członkowskie włączyły przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych we wszelkie rozważania na temat wprowadzenia takich zakazów.

Instrumenty ekonomiczne

27. Wzywa do pełnego wdrożenia zasady „zanieczyszczający płaci”⁽⁸⁾ i zauważa, że te państwa członkowskie, które z powodzeniem ograniczyły zużycie plastikowych toreb, wprowadziły instrumenty ekonomiczne (opłaty/podatki). Można to zaobserwować na przykładzie zachęcających wyników osiągniętych dzięki opłatom wprowadzonym w Irlandii, czy podatki od plastikowych toreb, który zastosowano w Danii⁽⁹⁾.

28. Ponownie przypomina, że zakaz wydawania bezpłatnych lekkich plastikowych toreb i innych toreb na zakupy w wielu regionach przyniósł pozytywne wyniki i z tego względu należy rozważyć wprowadzenie tego rozwiązania⁽¹⁰⁾.

⁽⁶⁾ CdR 3751/2013 fin.

⁽⁷⁾ Zob. też SWD(2013) 444.

⁽⁸⁾ CdR 3751/2013 fin.

⁽⁹⁾ Ekspertyza BIO 09/2011, ACR+/ACR+MED 2013.

⁽¹⁰⁾ CdR 3751/2013 fin.

29. Uważa *zachętę* do stosowania takich instrumentów w proponowanej postaci za niewystarczającą i wzywa do wprowadzenia zmiany w proponowanej dyrektywie, tak aby obejmowała ona *obowiązek* stosowania przez państwa członkowskie instrumentów ekonomicznych z myślą o ograniczeniu zużycia plastikowych toreb w celu zagwarantowania, że lekkie plastikowe torby na zakupy nie będą wydawane bezpłatnie. Obowiązek ten również mógłby opierać się na art. 15 dyrektywy w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, który już *zachęca* do stosowania instrumentów ekonomicznych w ujęciu ogólnym.

30. Podkreśla, że wdrożenie instrumentów ekonomicznych powinno leżeć w gestii państw członkowskich lub regionów dysponujących właściwymi uprawnieniami ustawodawczymi.

31. Podkreśla, że niektóre czynniki projektu są kluczowe dla skuteczności instrumentów ekonomicznych:

- odpowiednie poziomy opłaty/podatku, które rzeczywiście zniechęcają do korzystania z plastikowej torby: mniej udane środki ekonomiczne wprowadzone przez pewne państwa członkowskie potwierdzają tę potrzebę;
- przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych powinni być zaangażowani we wszelkie oceny wprowadzania opłat/podatków oraz decyzje dotyczące ostatecznego wykorzystania pozyskanych środków na rzecz lokalnych inicjatyw w zakresie sprzątania;
- opłata/podatek powinny być wystarczająco wysokie, by pokryć rzeczywiste środowiskowe i społeczne koszty generowane podczas całego cyklu życia lekkiej plastikowej torby na zakupy;
- w świetle zasad odpowiedzialności producenta koszt zbiórki/wyrzucania i przetwarzania lekkich plastikowych toreb na zakupy powinien mieć odzwierciedlenie w cenie takiej torby;
- kampanie informacyjne, w ramach których nacisk kładzie się na korzyści dla środowiska, wykorzystujące programy edukacyjne, inicjatywy w zakresie sprzątania, pobudzanie do odpowiedzialnego zachowania w branży turystycznej/rekreacyjnej i inne inicjatywy prowadzone we współpracy z przemysłem tworzyw sztucznych i detalistami;
- rola placówek oświatowych w zakresie zwiększenia poczucia odpowiedzialności dzieci i uczenia postaw wyrażających dbałość o środowisko;
- skuteczne egzekwowanie bez zwiększania obciążenia dla władz lokalnych i regionalnych.

32. Uważa, że obowiązek wprowadzenia instrumentów ekonomicznych powinien mieć zastosowanie do wszystkich plastikowych toreb na zakupy, nie zaś tylko do toreb lekkich, w celu zachęcenia do ponownego wykorzystywania toreb na zakupy na większą skalę w ujęciu ogólnym, oraz z uwagi na to, że w praktyce plastikowe torby na zakupy wielokrotnego użytku i tak rzadko wydawane są bezpłatnie. Torby wielokrotnego użytku mogą być jednak bezpłatnie wymieniane przez początkowego detalistę.

33. Uważa, że dobrowolne inicjatywy na poziomie krajowym, w tym odpowiedzialność za przyjęcie produktu z powrotem nałożona na detalistów, mogą pomóc w przeniesieniu kosztów gospodarowania niektórymi odpadami z tworzyw sztucznych z władz odpowiedzialnych za gospodarkę odpadami i środowisko na cały łańcuch wartości.

34. Podkreśla potencjał instrumentów ekonomicznych do generowania na rzecz władz lokalnych i regionalnych dochodu, który mógłby być wykorzystywany w celu kompensaty kosztów administracyjnych związanych z wdrożeniem i egzekwowaniem takich instrumentów, także poprzez wyodrębnianie funduszy na działania związane z usuwaniem odpadów i projekty związane z ochroną środowiska.

35. Ponawia swój apel do Komisji Europejskiej, aby rozważyła, w jaki sposób zapewnić skuteczniejsze stosowanie rozszerzonej odpowiedzialności producenta w UE w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów z tworzyw sztucznych i gospodarowania nimi ⁽¹¹⁾.

36. Zwraca się do Komisji Europejskiej o rozważenie odniesienia do rozszerzonej odpowiedzialności producenta w celu uwzględnienia pełnej internalizacji kosztów i przeniesienia kosztów gospodarowania tego rodzaju tworzywami sztucznymi, w tym kosztów usuwania odpadów, z władz lokalnych i regionalnych odpowiedzialnych za gospodarkę odpadami na producentów.

37. Przyjmuje z zadowoleniem wnioski komisarza ds. środowiska dotyczący inicjatywy „Europejski Dzień Sprzątania”, uruchomionej w tym roku.

⁽¹¹⁾ CdR 3751/2013 fin.

38. Ponownie podkreśla swoje wsparcie dla tej i podobnych inicjatyw, dzięki którym wyzwanie dla władz lokalnych i regionalnych, jakie stanowi zaśmiecenie środowiska, będzie lepiej zauważane. Jest to warunek konieczny dla zmiany zachowania w celu ograniczenia oddziaływania zwiększonej ilości wytwarzanych odpadów na środowisko i zachowania zasobów naturalnych.

39. Dostrzega, że choć rosnąca ilość odpadów z tworzyw sztucznych zgromadzonych w globalnym środowisku morskim to dzwonek alarmowy, jednak stwierdzono, że niekontrolowane usuwanie odpadów ma w większości przypadków swoje źródło na lądzie. Obecność odpadów z tworzyw sztucznych nie jest dopuszczalna w żadnym środowisku.

II. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

COM(2013) 761 final – motyw 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Korzystanie z plastikowych toreb na zakupy powoduje powstawanie dużych ilości odpadów oraz nieefektywne korzystanie z zasobów i oczekuje się, że będzie wzrastać, jeśli nie zostaną podjęte żadne działania. Wyrzucanie plastikowych toreb na zakupy przyczynia się do powstawania odpadów morskich, które zagrażają ekosystemom morskim na całym świecie.	Korzystanie z plastikowych toreb na zakupy powoduje powstawanie dużych ilości odpadów oraz nieefektywne korzystanie z zasobów i oczekuje się, że będzie wzrastać, jeśli nie zostaną podjęte żadne działania. Wyrzucanie plastikowych toreb na zakupy przyczynia się do powstawania odpadów morskich, które zagrażają ekosystemom morskim i <u>rzecznym oraz ekosystemom dużych zbiorników wodnych</u> na całym świecie.

Uzasadnienie

Wyrzucanie plastikowych toreb nie tylko przyczynia się do powstawania odpadów morskich, ale także wywiera negatywny wpływ na środowisko w ujęciu ogólnym.

Poprawka 2

COM(2013) 761 final – motyw 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
W celu propagowania podobnych ograniczeń średniego poziomu zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy państwa członkowskie powinny podjąć środki służące zmniejszeniu zużycia plastikowych toreb na zakupy o grubości poniżej 50 mikronów zgodne z ogólnymi celami Unii w zakresie polityki dotyczącej odpadów oraz unijnej hierarchii postępowania z odpadami, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy. Takie środki ograniczające powinny uwzględniać obecne poziomy zużycia plastikowych toreb na zakupy w poszczególnych państwach członkowskich, przy czym wyższe poziomy będą wymagać podjęcia bardziej ambitnych działań. W celu monitorowania postępów w ograniczaniu korzystania z lekkich plastikowych toreb na zakupy organy krajowe będą przekazywać dane dotyczące korzystania z nich zgodnie z art. 17 dyrektywy 94/62/WE.	W celu propagowania podobnych ograniczeń średniego poziomu zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy państwa członkowskie powinny podjąć środki służące <u>znaczniejszemu zmniejszeniu</u> ~~zmniejszeniu~~ zużycia plastikowych toreb na zakupy o grubości poniżej 50 mikronów zgodne z ogólnymi celami Unii w zakresie polityki dotyczącej odpadów oraz unijnej hierarchii postępowania z odpadami, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy. Takie środki ograniczające powinny uwzględniać obecne poziomy zużycia plastikowych toreb na zakupy w poszczególnych państwach członkowskich, przy czym wyższe poziomy będą wymagać podjęcia bardziej ambitnych działań. W celu monitorowania postępów w ograniczaniu korzystania z lekkich plastikowych toreb na zakupy organy krajowe będą przekazywać dane dotyczące korzystania z nich zgodnie z art. 17 dyrektywy 94/62/WE.

Uzasadnienie

Wzmocnienie sformułowania zgodnie z proponowanym w art. 4 dyrektywy 94/62/WE konkretnym celem dotyczącym ograniczenia zużycia o co najmniej 80 %.

Poprawka 3

COM(2013) 761 final – motyw 6

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Działania, jakie powinny zostać podjęte przez państwa członkowskie, mogą obejmować wykorzystanie instrumentów ekonomicznych takich jak podatki i opłaty, które okazały się szczególnie skuteczne przy ograniczaniu korzystania z plastikowych toreb na zakupy, jak również ograniczenia w zakresie wprowadzania do obrotu na zasadzie odstępstwa od art. 18 dyrektywy 94/62/WE, z zastrzeżeniem wymogów określonych w art. 34–36 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.	Działania, jakie powinny zostać podjęte przez państwa członkowskie, ~~mogą~~ <u>powinny</u> obejmować wykorzystanie instrumentów ekonomicznych takich jak podatki i opłaty, które okazały się szczególnie skuteczne przy ograniczaniu korzystania z plastikowych toreb na zakupy, jak również ograniczenia w zakresie wprowadzania do obrotu na zasadzie odstępstwa od art. 18 dyrektywy 94/62/WE, z zastrzeżeniem wymogów określonych w art. 34–36 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Uzasadnienie

Najskuteczniejszym sposobem ograniczenia korzystania z toreb na zakupy jest zaprzestanie udostępniania ich bezpłatnie. Taki obowiązek należy wprowadzić we wszystkich państwach członkowskich.

Poprawka 4

COM(2013) 761 final, artykuł 1, punkt 1 (dodać nowy punkt 1) – dyrektywa 94/62/WE, artykuł 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Brak.	<u>W art. 3 dodaje się nowy pkt 2a w brzmieniu:</u> „2a. „torby na zakupy” oznaczają torby, które wydaje się konsumentom w punkcie sprzedaży w celu umożliwienia zabrania lub dostarczenia towarów lub produktów.”

Uzasadnienie

Przed podaniem definicji „lekkich” toreb należy podać ogólną definicję toreb na zakupy, zwłaszcza w odniesieniu do poprawki 6.

Poprawka 5

COM(2013) 761 final, artykuł 1, punkt 1 – dyrektywa 94/62/WE, artykuł 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
W art. 3 dodaje się nowy pkt 2a w brzmieniu: „2a. „lekkie plastikowe torby na zakupy” oznaczają torby wykonane z materiałów z tworzyw sztucznych, zgodnie z definicją w art. 3 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) nr 10/2011* o grubości ścianki poniżej 50 mikronów, i które są dostarczane konsumentom w punkcie sprzedaży towarów lub produktów.”	W art. 3 dodaje się nowy pkt ~~2a~~ <u>2b</u> w brzmieniu: „ ~~2a~~ <u>2b</u> . „lekkie plastikowe torby na zakupy” oznaczają torby wykonane <u>w całości lub w części</u> z materiałów z tworzyw sztucznych, zgodnie z definicją w art. 3 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) nr 10/2011* o grubości ścianki poniżej 50 mikronów, i które są dostarczane konsumentom w punkcie sprzedaży towarów lub produktów.”

Uzasadnienie

W celu ujęcia toreb z laminatem lub elementem z tworzywa sztucznego.

Poprawka 6

COM(2013) 761 final, artykuł 1, punkt 2 – dyrektywa 94/62/WE, artykuł 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>2) W art. 4 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:</p> <p>„1a. Państwa członkowskie podejmują środki mające na celu osiągnięcie ograniczenia korzystania z lekkich plastikowych toreb na zakupy na ich terytorium w ciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy.</p> <p>Środki te mogą obejmować zastosowanie krajowych celów w zakresie ograniczenia, instrumentów ekonomicznych oraz ograniczeń w zakresie wprowadzania do obrotu na zasadzie odstępstwa od art. 18 niniejszej dyrektywy.</p> <p>Państwa członkowskie składają sprawozdania na temat wpływu tych środków na całkowite powstawanie odpadów opakowaniowych w sprawozdaniach składanych Komisji zgodnie z art. 17 niniejszej dyrektywy.”</p>	<p>2) W art. 4 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:</p> <p>„1a. Państwa członkowskie podejmują środki mające na celu osiągnięcie <u>minimalnego ogólnounijnego celu w zakresie</u> ograniczenia korzystania z lekkich plastikowych toreb na zakupy na ich terytorium <u>do 35 toreb na mieszkańca rocznie</u> w ciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy.</p> <p>Środki ~~te~~ <u>podejmowane przez państwa członkowskie w celu ograniczenia zużycia toreb na zakupy obejmują</u> ~~mogą obejmować~~ <u>zastosowanie instrumentów ekonomicznych i mogą również obejmować zastosowanie</u> krajowych celów w zakresie ograniczenia, ~~instrumentów ekonomicznych~~ <u>oraz</u> i ograniczeń w zakresie wprowadzania do obrotu na zasadzie odstępstwa od art. 18 niniejszej dyrektywy.</p> <p>Państwa członkowskie składają sprawozdania na temat wpływu tych środków na całkowite powstawanie odpadów opakowaniowych w sprawozdaniach składanych Komisji zgodnie z art. 17 niniejszej dyrektywy.</p> <p><u>Państwa członkowskie zapewniają, by środki mające na celu ograniczenie zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy nie doprowadziły do ogólnego wzrostu produkcji opakowań.”</u></p>

Uzasadnienie

Należy wyznaczyć jasny cel w zakresie ograniczenia zużycia lekkich plastikowych toreb na zakupy. Opiera się on na 80-procentowym ograniczeniu średniego zużycia w UE w 2010 r.

Wszystkie torby na zakupy, zgodnie z definicją przedstawioną w poprawce 4, powinny stać się przedmiotem instrumentów ekonomicznych.

Zapis zamieszczony w motywie 7 wniosku Komisji należy przenieść do części operacyjnej, aby uniknąć wszelkich niezamierzonych negatywnych skutków docelowej redukcji.

Bruksela, 3 kwietnia 2014 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Opinia Komitetu Regionów „Zmiana dyrektyw dotycząca wyłączeń stosowanych w odniesieniu do marynarzy”

(2014/C 174/09)

Sprawozdawca	Paul LINDQUIST (SE/PPE), burmistrz Lidingö
Dokument źródłowy	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie marynarzy zmieniającej dyrektywy 2008/94/WE, 2009/38/WE, 2002/14/WE, 98/59/WE oraz 2001/23/WE COM(2013) 798 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę Komisji, by dokonać przeglądu obowiązujących obecnie przepisów szczególnych dotyczących stosowania w odniesieniu do marynarzy niektórych dyrektyw dotyczących prawa pracy, i zasadniczo ocenia pozytywnie wniosek dotyczący dyrektywy.

Założenia wyjściowe

2. Stwierdza, że dobrze funkcjonujący sektor żeglugi morskiej i rynek pracy dla marynarzy mają istotne znaczenie szczególnie dla regionów przybrzeżnych i ich mieszkańców.

3. Podkreśla, jak ważne jest, by przepisy dotyczące ochrony pracowników związane z art. 151 TFUE stosowały się, na ile to możliwe, w ten sam sposób w odniesieniu do wszystkich kategorii pracowników w państwach członkowskich oraz by te same zasady obowiązywały w odniesieniu do całego sektora żeglugi morskiej w UE, niezależnie od tego, w którym państwie członkowskim prowadzona jest dana działalność.

4. Uważa, że państwa członkowskie muszą móc uzasadnić zastosowanie wyłączenia z przepisów dotyczących ochrony pracowników wynikających z unijnego prawodawstwa poważnymi i konkretnie określonymi przyczynami w oparciu o specyfikę danej działalności.

5. Uważa, że wymóg równego traktowania pracowników powinien mieć szczególną wagę w przypadkach, gdy w grę wchodzi prawa uznane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Jak stwierdza Komisja, należą do nich także prawo pracowników do informacji i konsultacji w ramach przedsiębiorstwa oraz prawo do należytych i sprawiedliwych warunków pracy.

6. Jest zdania, że ważnym aspektem przy ocenie, czy tego rodzaju wyłączenie można uznać za uzasadnione, jest to, w jakim stopniu państwa członkowskie wykorzystywały daną możliwość i jakie skutki przyniosło to, m.in. z punktu widzenia konkurencji, dla sektora żeglugi morskiej w państwach członkowskich, które zdecydowały się wdrażać dyrektywy tak, by przepisy stosowały się także do marynarzy.

7. Stwierdza, że żadne państwo członkowskie nie zgłosiło znaczących niekorzystnych skutków zastosowania tych samych przepisów do marynarzy i pracowników na lądzie, jeśli chodzi np. o zjawisko zmieniania bandery i o ogólne koszty. Podobnie państwa członkowskie, które nie wyłączyły marynarzy z zakresu obowiązywania przepisów dotyczących informacji i konsultacji oraz innych przepisów dotyczących ochrony pracowników zawartych w obowiązujących dyrektywach, nie wskazywały na żadne niekorzystne skutki pod względem konkurencji w stosunku do państw członkowskich, które skorzystały z jednego wyłączenia lub kilku wyłączeń.

8. Zauważa, że ponieważ tylko niektóre państwa członkowskie skorzystały z możliwości wyłączenia lub odstąpienia od zawartych w obowiązujących dyrektywach przepisów dotyczących informacji i konsultacji, pracodawców w sektorze żeglugi morskiej obowiązują różne przepisy w zależności od tego, pod banderą jakiego państwa członkowskiego pływa dana jednostka.

9. Jest zdania, że należy w dalszym ciągu uwzględnić szczególne okoliczności odnoszące się do żeglugi morskiej w porównaniu z działalnością na lądzie, zwłaszcza jeśli chodzi o czysto praktyczne, wynikające ze specyfiki działalności, trudności w pełnym zastosowaniu obligatoryjnego postanowienia dotyczącego ochrony pracowników oraz możliwe niekorzystne skutki, jakie takie zastosowanie może mieć dla konkurencyjności unijnego przedsiębiorstwa.

10. Zwraca uwagę na Konwencję o pracy na morzu MOP z 2006 r., która weszła w życie 30 sierpnia 2013 r. i którą ratyfikowała już duża część państw. UE za pomocą dyrektywy Rady 2009/13/WE wdrożyła umowę w sprawie tej konwencji zawartą na szczeblu unijnym między partnerami społecznymi w sektorze żegluga morskiej. Dyrektywa zakłada określenie na poziomie globalnym minimalnych standardów dotyczących warunków pracy i zatrudnienia na morzu oraz stworzenie podstaw do równych warunków działania na poziomie ogólnoświatowym w całym sektorze morskim. Dyrektywy, których zmianę proponuje Komisja, mają jednak w stosunku do konwencji szerszy zakres i zawierają dodatkowe przepisy w zakresie ochrony pracowników.

Uwagi Komitetu

11. Stwierdza, że skorzystanie z możliwości wyłączenia rybaków pracujących na zasadzie udziału w zyskach z połowów z przepisów dotyczących ochrony zawartych w dyrektywie 2008/94/WE oznacza, że ta kategoria pracowników nie może korzystać z prawa do gwarantowanego wynagrodzenia, które przysługuje innym pracownikom w danym państwie członkowskim. Uważa, że tego rodzaju różnic w traktowaniu nie można uznać za uzasadnione specyfiką działalności, dlatego należy je wyeliminować.

12. Przypomina, że zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej do praw podstawowych zalicza się także prawo pracowników do informacji i konsultacji. Uważa, że w związku z tym powody uzasadniające wyłączenie niektórych kategorii pracowników z zakresu obowiązywania praw przysługujących innym pracownikom na mocy prawa UE powinny być obwarowane rygorystycznymi wymogami.

13. Podziela zdanie Komisji, że m.in. w kontekście rozwoju, jaki nastąpił w dziedzinie technologii komunikacyjnych, nie można już zakładać, że istnieją praktyczne przeszkody, które uzasadniałyby odstępstwa od stosowania wobec marynarzy tych samych przepisów dotyczących informacji i konsultacji.

14. Podziela zdanie Komisji, że należy znieść zawarte w obowiązujących dyrektywach możliwości stosowania wyłączeń lub odstępstw wobec marynarzy, jeśli chodzi o prawo do informacji i konsultacji.

15. Uważa, że w odniesieniu do ochrony pracowników w przypadku przejęcia przedsiębiorstwa i w przypadku zwolnień grupowych obowiązują szczególne warunki wynikające ze specyfiki sektora żegluga morskiej. Handel statkami często stanowi integralny element samej działalności, a przyjętą praktyką na rynku międzynarodowym jest kupno i sprzedaż statków bez załogi.

16. Zauważa, że środowiska pracodawców, a także szereg państw członkowskich, wskazywały na fakt, że obowiązkowe stosowanie przepisów w zakresie ochrony wynikających z dyrektyw 2001/23/WE i 98/59/WE pociągnie za sobą wzrost kosztów w sektorze żegluga morskiej oraz pogorszenie konkurencyjności w stosunku do przedsiębiorstw spoza UE, zwłaszcza jeśli chodzi o handel statkami w ramach działalności. Podkreślono także, że stosowanie przepisów może wiązać się ze znacznymi trudnościami z czysto praktycznego punktu widzenia.

17. Uważa, że zastrzeżenia dotyczące ryzyka pogorszenia konkurencyjności przedsiębiorstw z UE – nawet jeżeli państwa członkowskie, które stosują zawarte w dyrektywach przepisy w zakresie ochrony także do marynarzy, nie zgłosiły żadnych znaczących niekorzystnych skutków z punktu widzenia konkurencyjności – należy traktować poważnie. Każde państwo członkowskie najlepiej jest w stanie ocenić konsekwencje obligatoryjnego zastosowania konkretnego przepisu na podstawie praktyki i tradycji przyjętej w sektorze żegluga morskiej w danym kraju.

18. Jest zdania, że należy pozostawić w gestii każdego państwa członkowskiego podjęcie, na podstawie uwarunkowań regionalnych, decyzji dotyczącej tego, czy i w jakim zakresie stosować do marynarzy przepisy w zakresie ochrony, obok prawa do informacji i konsultacji, obowiązujące w przypadku przejęcia przedsiębiorstwa i w przypadku zwolnień grupowych.

19. Podziela zdanie Komisji, że możliwości wyłączeń, o których mowa w dyrektywach 2001/23/WE i 98/59/WE, należy ograniczyć do sytuacji, kiedy przejęcie przedsiębiorstwa polega tylko na sprzedaży statku lub zwolnienia grupowe wynikają z planowanej sprzedaży jednego statku lub kilku statków. Również jeśli chodzi o dyrektywę w sprawie zwolnień grupowych, podziela zdanie Komisji, że wyłączenia powinny być możliwe tylko w odniesieniu do długości okresu zawieszenia.

20. Wyraża zastrzeżenia wobec propozycji zmiany dyrektywy 98/59/WE polegającej na wprowadzeniu definicji „przejęcia” poprzez odniesienie do dyrektywy 2001/23/WE. Uważa, że nie ma uzasadnienia dla tego, by uzależnić możliwość zastosowania odstępstwa w odniesieniu do okresu zawieszenia w dyrektywie 98/59/WE od tego, czy sprzedaż statku stanowi przejęcie przedsiębiorstwa w rozumieniu dyrektywy 2001/23/WE. Takie zastosowanie prowadziłoby ponadto do znacznej niepewności prawa, jako że często trudno z góry ocenić, czy zachodzi przejęcie przedsiębiorstwa w rozumieniu dyrektywy 2001/23/WE czy nie.

21. Zauważa stosunkowo długi okres przejściowy przewidziany w art. 8 wniosku. Biorąc pod uwagę, że wniosek dotyczy przepisów w zakresie ochrony pracowników, które są uznane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, należałoby w ramach dalszych prac nad wnioskiem rozważyć skrócenie tego okresu.

Zasada pomocniczości i zasada proporcjonalności

22. Zauważa, że celem dyrektyw, których dotyczy wnioski Komisji, jest harmonizacja niektórych przepisów dotyczących ochrony pracowników w UE oraz stworzenie warunków umożliwiających równą konkurencję dla przedsiębiorstw w Unii. Zmian w dyrektywach można dokonywać tylko na szczeblu UE. Komitet uważa, że zaproponowane zmiany są zgodne z zasadą pomocniczości i zasadą proporcjonalności.

II. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Motyw 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>Obecna sytuacja prawna może skutkować nierównym traktowaniem pracowników tej samej kategorii w poszczególnych państwach członkowskich, w zależności od tego, czy państwa te stosują wyłączenia i odstępstwa przewidziane w obowiązujących przepisach. Znaczna liczba państw członkowskich wykorzystywała wspomnianą możliwość wyłączeń w ograniczonym stopniu.</p>	<p>Obecna sytuacja prawna może skutkować nierównym traktowaniem pracowników tej samej kategorii w poszczególnych państwach członkowskich, w zależności od tego, czy państwa te stosują wyłączenia i odstępstwa przewidziane w obowiązujących przepisach. Znaczna liczba państw członkowskich wykorzystywała wspomnianą możliwość wyłączeń w ograniczonym stopniu.</p> <p><u>30 sierpnia 2013 r. weszła w życie Konwencja o pracy na morzu MOP z 2006 r., która ma na celu ochronę na poziomie ogólnoświatowym warunków pracy marynarzy oraz zagwarantowanie równych warunków działania w całym sektorze morskim. Partnerzy społeczni zawarli umowę w sprawie tej konwencji, która to umowa została wdrożona za pomocą dyrektywy Rady 2009/13/WE.</u></p>

Uzasadnienie

W ramach prac nad dyrektywą należy zwrócić uwagę na działania, które podjęli wspólnie partnerzy społeczni i UE w celu zapewnienia na poziomie ogólnoświatowym ochrony marynarzy i równych warunków działania w całym sektorze morskim.

Poprawka 2

Artykuł 4

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>W dyrektywie 98/59/WE wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>a) w ust. 1 dodaje się lit. c) w brzmieniu:</p> <p>c) „przejęcie” interpretowane jest w rozumieniu dyrektywy 2001/23/WE.”;</p> <p>b) w art. 1 ust. 2 skreśla się lit. c);</p>	<p>W dyrektywie 98/59/WE wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) w art. 1 wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>a) ~~w ust. 1 dodaje się lit. c) w brzmieniu:~~</p> <p>e) „przejęcie” interpretowane jest w rozumieniu dyrektywy 2001/23/WE.”;</p> <p>b) w art. 1 ust. 2 skreśla się lit. c);</p>

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
<p>2) w art. 3 ust. 1 dodaje się nowy akapit drugi w brzmieniu:</p> <p>„W przypadku zamiaru zwolnienia grupowego dotyczącego załogi statku morskiego notyfikację składa się właściwemu organowi państwa, pod banderą którego pływa dany statek.”;</p> <p>3) w art. 4 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:</p> <p>„1a. W przypadku przeprowadzania planowanych zwolnień zbiorowych członków załogi w związku z przejęciem statku morskiego lub wynikających z takiego przejęcia państwa członkowskie mogą, po przeprowadzeniu konsultacji z partnerami społecznymi, przyznać właściwemu organowi publicznemu prawo do zastosowania całościowego lub częściowego odstępstwa określonego w ust. 1 pod następującymi warunkami:</p> <p>a) przedmiotem przejęcia jest wyłącznie jeden statek morski lub kilka takich statków;</p> <p>b) pracodawca jest właścicielem wyłącznie jednego statku morskiego.”.</p>	<p>2) w art. 3 ust. 1 dodaje się nowy akapit drugi w brzmieniu:</p> <p>„W przypadku zamiaru zwolnienia grupowego dotyczącego załogi statku morskiego notyfikację składa się właściwemu organowi państwa, pod banderą którego pływa dany statek.”;</p> <p>3) w art. 4 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:</p> <p>„1a. W przypadku przeprowadzania planowanych zwolnień zbiorowych członków załogi ~~w związku z przejęciem statku morskiego lub~~ <u>wyłącznie ze sprzedaży statku morskiego lub kilku takich statków z takiego przejęcia</u> państwa członkowskie mogą, po przeprowadzeniu konsultacji z partnerami społecznymi, przyznać właściwemu organowi publicznemu prawo do zastosowania całościowego lub częściowego odstępstwa określonego w ust. 1 ~~pod następującymi warunkami:~~</p> <p>a) ~~przedmiotem przejęcia jest wyłącznie jeden statek morski lub kilka takich statków;~~</p> <p>b) ~~pracodawca jest właścicielem wyłącznie jednego statku morskiego.”.~~</p>

Uzasadnienie

Aby rozstrzygnąć kwestię, czy zachodzi przejęcie przedsiębiorstwa bądź jego części zgodnie z dyrektywą w sprawie przejęcia przedsiębiorstw, trzeba po zbadaniu konkretnego przypadku stwierdzić, że przedsiębiorstwo po przejęciu zachowało swą tożsamość. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, w celu stwierdzenia, czy przedsiębiorstwo zachowało swą tożsamość, należy w każdym konkretnym przypadku wziąć pod uwagę wszystkie tego okoliczności (zob. sprawa Spijkers). W żadnym razie nie jest pewne, że okoliczności sprzedaży statku zawsze świadczą o przejęciu w rozumieniu dyrektywy w sprawie przejęcia przedsiębiorstw.

Powody uzasadniające odstępienie od okresu zawieszenia, o którym mowa w dyrektywie w sprawie zwolnień grupowych, powinny obowiązywać niezależnie od tego, czy sprzedaż statku bądź kilku statków stanowi przejęcie w rozumieniu dyrektywy w sprawie przejęcia przedsiębiorstw czy nie. Jeśli przyjmie się konstrukcję zaproponowaną przez Komisję, trudno będzie w konkretnych przypadkach z góry ocenić, czy wyłączenie jest dopuszczalne czy nie. Możliwość wyłączenia należy natomiast wyraźnie uzależnić od tego, czy zwolnienie grupowe wynika wyłącznie ze sprzedaży statku lub kilku statków. Ponadto należy skreślić odniesienie do pojęcia „przejęcia” w rozumieniu dyrektywy w sprawie przejęcia przedsiębiorstw.

Poprawka 3

Artykuł 5 punkt 3

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka
<p>Dodaje się ust. 4 w brzmieniu:</p> <p>„4. Państwa członkowskie mogą, po przeprowadzeniu konsultacji z partnerami społecznymi, postanowić, że rozdział II niniejszej dyrektywy nie ma zastosowania w następujących przypadkach:</p> <p>a) przedmiotem przejęcia jest wyłącznie jeden statek morski lub kilka takich statków;</p> <p>b) przedsiębiorstwo lub firma będące przedmiotem przejęcia jest właścicielem wyłącznie jednego statku morskiego.”.</p>	<p>Dodaje się ust. 4 w brzmieniu:</p> <p>„4. Państwa członkowskie mogą, po przeprowadzeniu konsultacji z partnerami społecznymi, postanowić, że rozdział II niniejszej dyrektywy nie ma zastosowania ~~w następujących przypadkach:~~ <u>w przypadku gdy</u></p> <p>a) ~~przedmiotem przejęcia jest wyłącznie jeden statek morski lub kilka takich statków;~~</p> <p>b) ~~przedsiębiorstwo lub firma będące przedmiotem przejęcia jest właścicielem wyłącznie jednego statku morskiego.”.~~</p>

Uzasadnienie

Wskazane jest równe traktowanie przedsiębiorstw, niezależnie od tego, czy posiadają jeden statek morski czy większą ich liczbę.

Bruksela, 3 kwietnia 2014 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramon Luis VALCÁRCEL SISO

ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)

Urząd Publikacji Unii Europejskiej
2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL